

GODIŠNJI
IZVEŠTAJ

20
17

Izdavač

Kosovski Penzijski Štedni Fond

Autor

Jeton Demi

Dizajn

Pajtesa Gashi

Prevodilac

GC&DA LLC

Štampanje

Blendi Print N.T.G.

Objavljen

Maj 2018

SADRŽAJ

0

5-16

Glavne činjenice
Misija e ambicija
Uvodna reč

1

21-38

Organizacija i
finansije

2

41-44

Aktivnosti

3

51-60

Investiranje penzijske
štednje

4

63-66

Doprinosi i
penzionisanje

5

69-80

Demografski podaci
doprinosioca

6

83-84

Pravni okvir

7

Aneks

Izveštaj nezavisnog revizora
i finansijski izveštaji -
Operacije

8

Aneks

Izveštaj nezavisnog revizora
i finansijski izveštaji -
Penzijska Sredstva

PREGLED KLJUČNIH INDIKATORA

INVESTICIJE	2017	2016
Cena akcije na kraju godine	€1.4648	€1.3756
Rast cene akcije u toku godine	6.5%	4.4%
Godišnji bruto prinos od investicija	€102,172,681	€64,120,284
Drugi prinosi za godinu	€385,000	€440,000

SREDSTVA POD UPRAVOM

Neto sredstva pod upravom na kraju godine	€1,634,648,056	€1,417,970,874
Godišnji rast neto sredstava pod upravom	216,677,182	€188,637,546

DOPRINOSI I DOPRINOSIOCI

Uplaćeni doprinosi za godinu	€159,757,519	€151,503,736
Uplaćeni doprinosi od osnivanja	€1,422,168,517	€1,262,410,998
Novi računi otvoreni u toku godine	49,688	34,018
Broj vlasnika računa na kraju godine	591,527	541,923
Broj aktivnih doprinosioca za godinu	352,849	312,672

Svi podaci i analize predstavljene u ovom godišnjem izveštaju, kao npr.: Neto ili bruto sredstva pod upravom, doprinosi za godinu, promene u sredstvima pod upravom; ne obuhvataju dospelose u iznosu od €10.15 mln [2016: €9.53 mln].

PENZIONISANJE	2017	2016
Novi računi sa isplatom štednje za godinu	5,173	4,445
Vrednost isplaćenih sredstava za godinu	€27,739,647	€19,208,575
Broj računa sa isplatom štednje od osnivanja	38,512	33,386
Vrednost isplaćenih sredstava od osnivanja	€119,472,467	€91,732,820

NAKNADE I TROŠKOVI

Stopa investicione / operativne naknade za godinu	0.393% / 0.081%	0.398% / 0.082%
Iznos naknada nad penzijskim sredstvima za godinu	€7,288,684	€6,323,013
Investicioni troškovi KPŠF-a za godinu	€5,704,214	€4,780,644
Operativni troškovi KPŠF-a za godinu	€1,181,697	€1,216,569

RASPODELA DOPRINOSA I USLUGE

Neraspodeljeni doprinosi na kraju godine	€2,288,327	€9,445,896
Broj usluženih klijenata u toku godine	143,218	85,135
Broj računa u eTrust-u	79,867	62,471

INVESTICIJE U 2017. GODINI

[1]
Prva investicija u ovaj fond - Juli 2017

ZAPIS: KPŠF ne može garantovati da će buduće performanse investicija biti kao u prošlosti. KPŠF ulaže njena sredstva pod upravom sa ciljem da: kao prvo sačuva kupovnu snagu penzione štednje i kao druga kako bi još više podigao vrednost. Međutim, sva ulaganja su predmet jednoj meri rizika u zavisnosti od ciljanog stepena povraćaja. To isto važi i za investicije KPŠF-a, koja su predmet nizu rizika, ali ne ograničivši se samo na ove: valutni rizik, rizik kamatne norme, kreditirani rizik, rizik cene, politički rizik, rizik druge strane, rizik likvidnosti, rizik derivata itd. Više detalja za svaki rizik i njegova povezanost sa svakim investicionim fondom predstavljaju se na finansijskim izveštajima, priloženi sa ovim izveštajem.

PLASMAN	VREDNOST NA DAN 31. DECEMBRA 2017	BRUTO PRINOS OD INVESTICIJA ZA 2017 GODINU
Vanguard Investment Series plc Global Stock Index Fund Euro hedged [ISIN: IE00B03HD316]	€368,189,871	€58,193,281
Nordea 1 Stable Return Fund [X] Euro [ISIN: LU0539147214]	€242,568,079	€10,311,077
Nordea 1 Global Stable Equity Fund [X] [ISIN: LU0257969260]	€146,966,855	€3,804,576
BNY Mellon Real Return Fund [X] [ISIN: IE00B504KX99]	€108,940,067	€3,113,730
AXA Global Inflation Linked Bonds [I] Eur [ISIN: LU0227145629]	€100,550,642	€1,234,152
Investicije u obveznice trezora Republike Kosova	€95,045,140	€1,464,839
AXA Optimal Income I EUR [ISIN: LU0184635471]	€109,973,876	€5,213,420
Pictet High Dividend Selection - Z Euro [ISIN: LU0650147423]	€33,137,645	€1,359,578
Schroders Global Diversified Growth [I] [ISIN: LU0776411141]	€113,300,190	€6,427,772
Amundi Rendement Plus [I2] [ISIN: FRO011027283]	€86,295,734	€2,658,046
BNP Paribas - PDP Parvest Diversified Dynamic [I] [ISIN: LU0102035119]	€130,010,203	€8,035,218
Kratkoročni depoziti BKT, NLB, TEB i BPB	€50,579,411	€465,940
Schroders International Strategic Bond Euro Hedged [I] [ISIN: LU0201624265]	€10,275,294	€65,366
Amundi [1] 3M - [I] [ISIN: FRO00703813]	27,942,054	-€43,973
CBK i druga potraživanja Rashodi kamata za sredstva u CBK	€21,759,812	-€130,341
UKUPNO	€1,645,534,873	€102,172,681

2017

Funkcionalizovana je jedinica za investicije i rizik, i značajno je povećan obim angažovanja u ovoj oblasti. Angažovan je investicioni fond tržišta novca.

Neto povraćaj za godinu iznosio je 6.5% i sredstva pod upravljanjem su povećana za 15.9%

2016

Poraslo je alociranje sredstava na fondove multisredstava, koje je omogućilo Stabilitnost tokom snažnih pritiska po tržištima. Broj angažovanih fondova otišao je na 11.

Godišnji neto povraćaj bio je 4.4%, dok su sredstva pod upravom povećana za 15.2%.

2015

Investicije na Kosovu su dostigle rekordnih €96m. Ovo je pozitivna godina za investicije KPŠF, dok glavni globalni indeksi ostaju na negativnom terenu za ovu godinu.

Godišnji neto povraćaj bio je 2.3%, dok su sredstva pod upravom povećana za 13.0%.

2015

Ubrzani su projekti za potpunu digitalizaciju institucije. Broj računa u Trustu se približava 50. 000. Usvojeno je nekoliko trogodišnjih strategija.

Neraspodeljeni doprinosi smanjeni na 0.9% od primljenih doprinosa.

2016

Preko 100 hiljade izveštaja je poslato putem e-mail-a. Broj računa u eTrust-u, dostigao je na 62,471. Četiri banke su počele nuđenje usluga za fazno povlačenje.

Neraspodeljeni doprinosi smanjeni na 0.75% od primljenih doprinosa.

2017

Oko 148 hiljada izvoda je dostavljeno putem e-maila. Broj računa u eTrusti dostigao je oko 80 hiljada i oko 15 hiljade doprinosioca prate KPŠF u društvenim mrežama.

Neraspoređeni doprinosi su smanjeni na 0.18% prikupljenih doprinosa.

PREGLED POJMOVA

ASK	Statistička agencija Kosova
BDP	Bruto domaći proizvod [objavljen od strane ASK]
CBK	Centralna Banka Republike Kosovo
DID	Departman za izradu dokumenata, Ministarstvo unutrašnjih poslova
KPŠF	Kosovski penzjski štedni fond
MSFI	Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja
OESR	Organizacija za evropsku saradnju i razvoj
PPF	Program povlačenja u fazama
PUK	Poreska uprava Kosova
Skupština	Skupština Republike Kosovo
Vlada	Vlada Republike Kosovo

DEFINISANJE TERMINA

DEONICE - Instrument finciar që siguron pronësi në kompani, varësisht nga shkalla e investimit.

HARTIJE OD VREDNOSTI ILI OBVEZNICE - Finansijski instrument emitovan od jedne vlade ili korporacije, i to sa rokom maturiranja, koja obično plaća u određenim rokovima određeni iznos na osnovu fiksnih ili fleksibilnih kamata.

MULTI-SREDSTVA - Investicioni fondovi koji se sastoje od mešavine glavnih finansijskih instrumenata klase sredstava (deonice, obveznice i gotovine).

INVESTICIONI RIZIK - Podrazumeva šanse ili mogućnosti da se pretrpe gubici od preduzetih investicija protiv jednog određenog nivoa profita.

BENČMARK - Jedan standardni referentni nivo za upoređivanje i analiziranje investicionih performansi. KPŠF ima kao benčmark indeks potrošačkih cena, inače poznat kao nivo inflacije u zemlji.

DEFINISAN DOPRINOS - Je definisan plan za doprinos, gde se fiksni doprinosi uplaćuju u jednom individualnom računu od strane poslodavca i zaposlenog. Zatim se ti doprinosi ulažu i povraćaj od investicija [pozitivne ili negativne] kreditira individualnom računu. U vreme penzionisanja ovaj račun se koristi za nuđenje penzije, obično kroz kupovinu anuiteta, koja zatim omogućuju redovna mesečna primanja.

BROJČANI PODACI ZA ZADNJIH 5 GODINA

50.3%

NETO SREDSTVA POD UPRAVOM

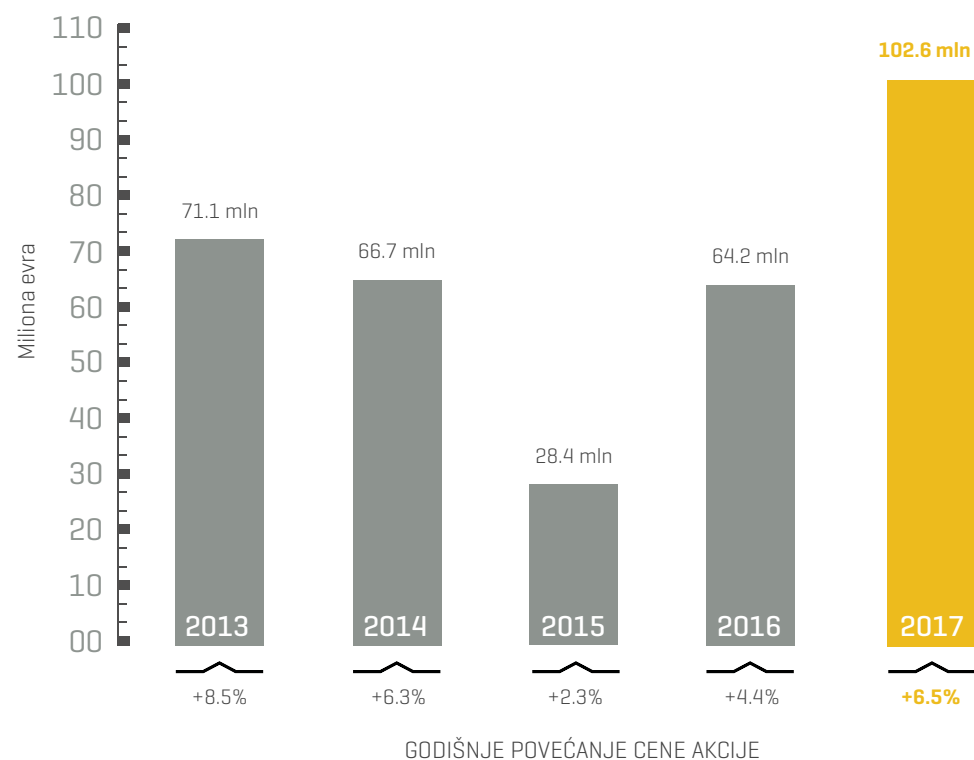
13.7%

CENA AKCIJE

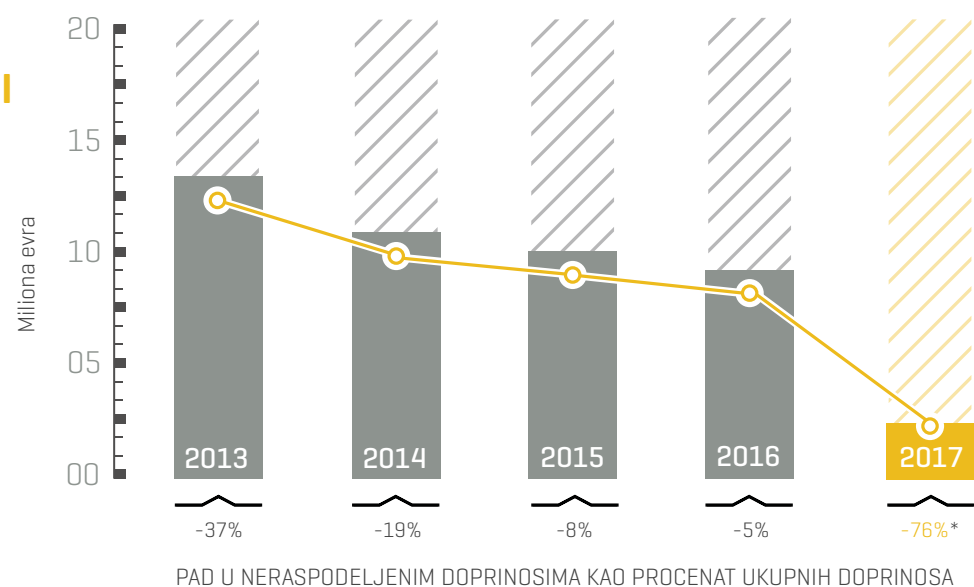
€305.2 mln

PRINOS OD INVESTICIJA

PRINOS OD INVESTICIJA

KUMULATIVNI NERASPODELJENI DOPRINOSI

*Više informacija o ovom vanrednom padu nedodeljenih doprinosa u 2017. godini možete naći na strani 45 ovog godišnjeg izvještaja.

BROJ VLASNIKA RAČUNA I AKTIVNIH RAČUNA

GOD.	VLASNIKA				AKTIVNIH RAČUNA					
	GOD. RAČUNA	MUŠKARACA	%	ŽENA	%	RAČUNA	MUŠKARACA	%	ŽENA	%
	[A]	[B]	[B]/[A]	[C]	[C]/[A]	[D]	[E]	[E]/[D]	[F]	[F]/[D]
2013	447,259	319,987	71.5%	127,272	28.5%	277,305	195,799	70.6%	81,506	29.4%
2014	476,559	337,819	70.9%	138,740	29.1%	285,914	198,882	69.6%	87,032	30.4%
2015	507,963	356,990	70.3%	150,973	29.7%	297,466	205,380	69.0%	92,086	31.0%
2016	541,923	377,192	69.6%	164,371	30.4%	312,672	213,331	68.2%	99,341	31.8%
2017	591,527	406,815	68.8%	184,712	31.2%	352,849	238,005	67.5%	114,844	32.5%

NETO SREDSTVA POD UPRAVOM KPŠF-A U ODNOSU NA GODIŠNJI BDP KOSOVA

	2013	2014	2015	2016	2017
Neto sredstva pod upravom	€913,182,738	€1,087,760,598	€1,229,333,328	€1,417,970,874	€1,634,648,056
BDP Kosova	€5,326,602,013	€5,567,500,000	€5,807,000,000	€6,070,200,000	€6,282,200,000*
Neto sredstva u odnosu na BDP	17.1%	19.5%	21.2%	23.4%	26.0%

REDSTVA POD UPRAVOM KPŠF-A NA KRAJU GODINE SU DOSTIGLA

26.0%

BDP-A KOSOVA

* PO OCJENI AGENCIJE ZA STATISTIKU KOSOVA

SAMO

NA DUGE

STAZE

MISIJA I AMBICIJA

Naša misija je da investiramo penzijsku štednju i da administriramo pojedinačne račune doprinosilaca do njihovog penzionisanja.

Mi nastojimo da ostvarimo našu misiju preko obazrivog investiranja sredstava i efektivnih administrativnih procesa.

Naša ambicija je da pružimo najbolje moguće usluge doprinosiocima i da budemo najpoverljivija institucija na Kosovu.

Mi nastojimo da ostvarimo našu ambiciju preko stručnosti i integriteta osoblja i institucionalne transparentnosti.

UVODNA REČ PRESEDAVAJUĆEG ODBORA I IZVRŠNOG DIREKTORA

Dragi čitaoc,

Sa zadovoljstvom Vam se obraćamo putem Godišnjeg izveštaja 2017. Kosovskog Penzionog Štednog Fonda, šta je i naša najvažnija publikacija. Ovde objavljujemo glavne godišnje informacije, podatke i rezultate investicija i operacija KPŠF-a. KPŠF je okončao 2017. godinu sa rekordnim rezultatom (u nominalnoj vrednosti) povraćaja investicija od € 02.6 miliona.

Ovaj učinak investicija se odrazio u neto proceni jedinične cene od 6.5% godišnje. Ovo je dovelo do toga da se investicije KPŠF-a već 9. godine za redom kreću po pozitivnom terenu, prikupljajući tako bruto povraćaj za period (2009-2017) od €464.8 miliona ili sa porastom jedinične cene od 70.2% (od kraja 2008. godine do kraja 2017. godine). Tokom godine, Upravni Odbor KPŠF-a je na globalnom finansijskom tržištu investirao prosečno 90.3% sredstava pod upravljanjem, dok se izvoz u zemlji računa na 9.7%. Rezultat je bio da je od investicija na globalnom finansijskom tržištu doprinelo sa 97.9% u bruto povraćaju, dok su investicije na Kosovu doprinele drugom delu, dakle 2.1% bruto povraćaja.

Ova godina je bila izuzetno aktivna za Odbor i po pitanju plasiranja sredstava pod upravljanjem, od kojih je zadržano investirano 97.6%. Dakle, u proseku je bilo samo 2.4% sredstava koja su ostala na račun CBK-a kao ne-investirana. Takođe, kao deo taktičkog manevrisanja, Odbor je raspodelio angažovanim fondovima €359 miliona i povukao €283 miliona. Istovremeno je angažovao jedan novi fond (tržišta novca), Amundi 3 M.

Pored globalnih tržišta, KPŠF je tokom godine plasirao rekordan iznos od €105 miliona na Kosovu. Od toga, €30 miliona je plasirano u oročenim depozitima u četiri domaće banke (BKT, TEB, NLB i BPB) i €75 miliona u Trezoru Kosova. Sva ova aktivnost, i ovaj rezultat, razvijena je na investicionom terenu sa niskim oscilacijama na tržištima, gde je ekonomski rast u SAD, EU i Aziji, zajedno sa primenjivim finansijskim olakšicama, podstakle investitore da preuzmu veći rizik. Međutim, političke tenzije (u porastu) na globalnom nivou, držala su finansijska tržišta na visokom nivou pripravnosti.

U ovom slučaju, Upravni Odbor procenjuje da je trenutna investiciona strategija KPŠF-a (važeća od 2013. godine) nastavlja da dokaže svoju ulogu u prikupljanju rezultata iz investicija.

S druge strane, u operativnom aspektu, KPŠF je beležio povećanje prikupljenih doprinosa (za 5.4% na €159.8 miliona) i broja aktivnih doprinosioca godišnje (za 12.8% na 352,849).

Do kraja godine, sredstva pod upravljanjem KPŠF-a su bila ekvivalentna sa 26.0% nacionalnog BDP-a (2016: 23.4%). U svakodnevnim administrativnim aktivnostima, funkcionalizacija jedinice za investicije dalo je više dubine i obima analizama i izveštajima u ovoj oblasti. Ovaj prvi uspešan korak, planira se da se prati povećanjem stručnog osoblja u ovoj jedinici, ka povećanju odgovornosti i direktnog odlučivanja KPŠF-a u investicijama. Istovremeno, Menadžment je nastavio sa ritmom digitalizacije unutrašnjih procesa, olakšavanjem registrovanja u eTrusti i unapređenjem elektronske komunikacije sa doprinosiocima – sledeći njihove poželjne platforme komuniciranja. Kao rezultat ovih aktivnosti, KPŠF će imati potpunu digitalizaciju preko 90% unutrašnjih procesa. Dok, za oko 150 hiljada doprinosioca praktikuje elektronsku komunikaciju (putem eTrusti ili e-maila) i takođe ima 15 hiljada pratilaca u društvenoj mreži Facebook. Dakle, faktički KPŠF sada komunicira elektronskim putem sa oko 30% svojih ne-penzionisanih doprinosioca.

Na operativnom nivou, razvoj aktivnosti javnih nabavki je i ove godine preokupirajući, kroz Centralnu Agenciju za nabavke, gde je nedovoljan broj osoblja, za blagovremeno ispunjavanje potreba svih nezavisnih agencija, nastavilo da utiče na efikasnost procesa javnih nabavki KPŠF-a.

Novi zadatak za ovu godinu bila je realizacija zakonske izmene, koja zahteva povraćaj neraspodeljenih sredstava u PAK-u od strane KPŠF-a za više od 6 godina. Ovo je realizovano vraćanjem €7.4 miliona doprinosa i €2.6 miliona povraćaja od investicija, uzimajući kao krajnji datum kraj septembra 2017. godine.

U zaključku, želimo da naglasimo da će KPŠF (uprkos osoblju od samo 26 lica), nastaviti da na profesionalnom i etičkom nivou obavlja sve obaveze, dok sredstva pod upravljanjem idu do €1.7 milijardu, računajući doprinosioca na 600 hiljade i godišnje usluge na 150 hiljada. Stoga, Upravni Odbor i Menadžment, nemaju razloga da ne izjasne (uvereni) nepokolebljivo uverenje da KPŠF služi najbolje, sa profesionalizmom i korektnošću, interesima svojih doprinosioca.

**YMER
HAVOLLI**
PRESEDAVAJUĆI
ODBORA

**ADRIAN
ZALLI**
IZVRŠNI
DIREKTOR

NE BOJTE SE
BUDUĆNOSTI,
-PLANIRAJTE JE!

ORGANIZACIJA I FINANSIJE

- 21-22 Organizacija, Odbor i organogram
- 23-24 Članovi odbora na kraju godine
- 25-26 Komisije upravnog odbora
- 27 Proces odlučivanja za investiranje sredstava
- 28-30 Administracija
- 31-33 Nadzor i revizija
- 34 Finansiranje
- 35-38 Troškovi

ORGANIZACIJA

KPŠF je osnovan kao jedina institucija za upravljanje i investiranje obaveznih penzijskih doprinosa zaposlenih na Kosovu, kao i za upravljanje individualnim penzionim štednim računima doprinosilaca do njihovog penzionisanja.

KPŠF je osnovan zakonom u decembru 2001. godine kao ne-za-profit institucija. Kao takvom, jedini cilj KPŠF-a je da služi samo najboljem interesu svojih doprinosioca.

KPŠF je postao potpuno funkcionalan sa Odborom, Administracijom i uspostavljenim procesima u avgustu 2002. godine. U to vreme, Administracija je brojala 22 zaposlenih i imala pet odeljenja. Od tada, Administracija se organski razvila u službu sa 25 zaposlenih i osam odeljenja.

Avgust 2002. godine je i mesec u kome su uplaćeni prvi doprinosi od zaposlenih u javnom sektoru. U 2003. godini, i samozaposleni i lica zaposlena u privatnom sektoru su se pridružila penzijskoj štednji.

KPŠF-om upravlja Upravni odbor, čije članove kao poverenike penzijskih sredstava imenuje Skupština Kosova.

Zakon br. 04/L-101 Republike Kosovo o penzijskim fondovima na Kosovu, zajedno sa svojim izmenama i dopunama [Zakonom br. 04/L-168 i Zakonom br. 05/L-116], detaljno propisuje funkcionisanje i odgovornosti KPŠF-a i njegovog Odbora. Uredbe CBK-a o penzijama donose sekundarno zakonodavstvo koje se odnosi na investiranje penzijskih sredstava, merenje učinka, podizanje penzijske štednje i zahteve za izveštavanje KPŠF-a.

Prava i odgovornosti Odbora obuhvataju, ali nisu ograničeni na: izbor, odnosno razrešenje upravljača sredstava, staratelja, otvorenih investicionih fondova te trećih lica; usvajanje principa i politika za investiranje penzijskih sredstava; zapošljavanje izvršnog osoblja KPŠF-a; usvajanje izveštaja KPŠF-a.

Prvo investiranje penzijskih sredstava obavljeno je 2003. godine u gotovinske fondove. Potom su, 2004. godine, usledile investicije u indeksirane akcije i 2006. godine investicije u fondove koji trguju dužničkim instrumentima. Investicije su dalje proširene da bi 2010. godine obuhvatile multi-asetne fondove, i 2011. godine fondove sa ciljanim rizikom.

U toku 2014. i 2015. godine u investicioni portfolio su uvršteni investicioni multi-asetni fondovi sa upravljanim rizikom, kao i akcioni fondovi sa dividendom i oni sa upravljanim rizikom. U 2017. godini je u, kroz angažovanje fonda Amundi - 3M I, u portfoliju ponovo pokrenuto tržište gotovine. .

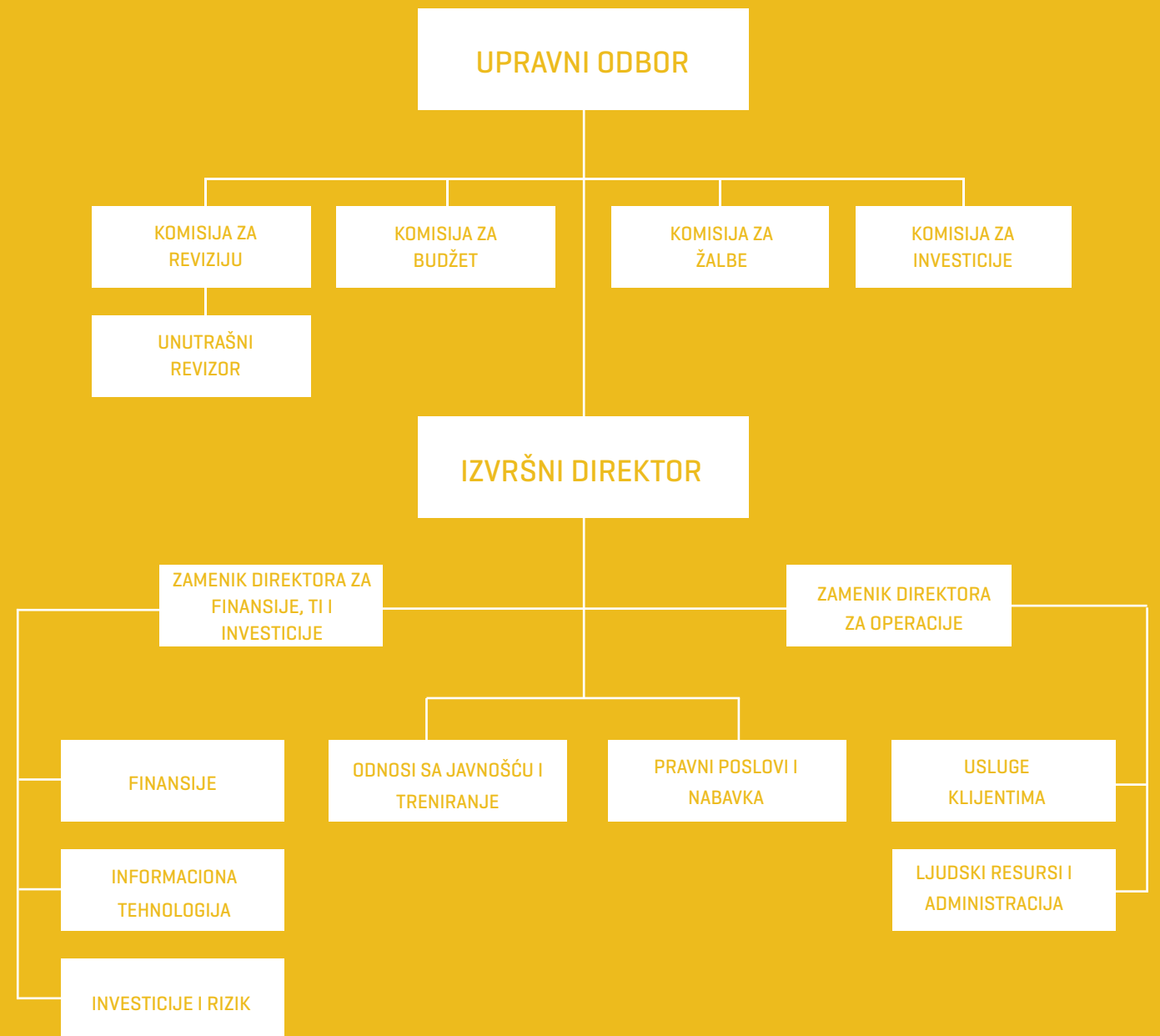
Na Kosovu je prva investicija u depozite kod komercijalnih banaka obavljena 2008. godine, dok je prva investicija u hartije od vrednosti Vlade Kosova realizovana 2012. godine u kratkoročne obveznice. U 2014 / 2015. godini se započelo sa investicijama u srednjoročne obveznice [do 2/5 godina] koje je emitovala Vlada Kosova. U 2017. godini, KPŠF je po prvi put investirao u 7. godišnje državne obveznice Vlade Republike Kosovo

Odbor može imati sedam članova sa pravom glasa i jednog člana bez prva glasa koji predstavlja Vladu.

Najmanje petoro među članovima sa pravom glasa moraju biti profesionalni članovi, sa najmanje deset godina iskustva u oblasti investiranja ili upravljanja penzijskim fondovima; najmanje jedan član mora imati relevantno iskustvo za zastupanje interesa zaposlenih na Kosovu, i najmanje jednog člana sa relevantnim iskustvom za zastupanje interesa poslodavaca na Kosovu.

Upravni Odbor je u 2017. godini uspeo da se kompletira u potpunosti, popunjavajući poziciju koja je istekla ove godine [kao predstavnik poslodavaca] i drugo koje je bilo upražnjeno od 2015. godine [stručna pozicija].

UPRAVNI ODBOR

ČLANOVI ODBORA NA KRAJU GODINE

PROF.DR. YMER HAVOLLI

Predsedavajući Odbora i Predsedavajući Komisije za budžet, i takođe član Komisije za investicije

Vanredni profesor na Univerzitetu Prištine "Hasan Priština" sa doktoratom u ekonomskim naukama za upravljanje Lj.R.

G. FREDERICK ARTESANI

Predsedavajući Komisije za investicije i član Komisije za budžet

Ekonomista i Nezavisni Finansijski Savetnik sa preko 34 godine iskustva u finansijskim tržištima.

MR.SC. RUZHDI MORINA

Predsedavajući Komisije za žalbe i član Komisije za budžet

Magistar pravnih nauka, Inostranog pravca. Sdugogodišnjim iskustvom u pravnim savetima u Savezu samostalnih sindikata Kosova.

G. BEHXHET HALITI

Predsedavajući Komisije za reviziju i član Komisije za investicije

Diplomirao ne Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Prištini. Od 2003. godine je uključen u postupku izrade i sprovođenja fiskalnih politika u Kosovu.

G. JOLY DIXON

Član Komisije za investicije i za revizije

Ekonomista sa višegodišnjim iskustvom u bavljenju politikom. Oko 30 godina je proveo u Evropskoj komisiji, i sa značajnim iskustvom u fiskalnim politikama, počasni je građanin Londona.

G. HAJDAR KORBI

Član Komisije za investicije i komisije za žalbe

Magistar ekonomskih nauka za poslovnu analizu sa Univerziteta Staffordshire u Ujedinjenom Kraljevstvu i sa iskustvom preko 10 godina kao lektor i Fakulteta RIT na Kosovu.

G. VALDRIN KASUMAJ

Član Komisije za reviziju i komisije za žalbe

Magistar ekonomskih nauka u Menadžment i informatiku, i magistar mašinskih inženjerskih nauka. Sa iskustvom angažovanja u Privrednoj Komari Kosova.

VRSTA ČLANA:

Profesionalan

Profesionalan

Predstavnik zaposlenih

Profesionalan

Profesionalan

Profesionalan

Predstavnik poslodavaca

IZABRAN:

Maj 2009

Oktobar 2008

Maj 2009

Decembar 2015

Decembar 2015

Novembar 2017

Novembar 2017

SADAŠNJI MANDAT:

Treći

Treći

Treći

Prvi

Prvi

Prvi

Prvi

PROCES ODLUČIVANJA UPRAVNOG ODBORA KPŠF-A ZA INVESTIRANJE SREDSTAVA

PRAVA I ODGOVORNOSTI

KPŠF-om upravlja Upravni Odbor, čije članove imenuje Skupština Kosova kao poverenike za penzijska sredstva. Prava i odgovornosti Odbora obuhvataju, ali se ne ograničavaju samo na: usvajanje principa i politika za investiranje penzionih sredstava; definisanje strateške alokacije sredstava za fondove KPŠF-a kao i određivanje prirode i iznosa bilo koje promene u alokaciji, strategiji i investicionoj politici; odabiru, nadgledanju ili razrešenju otvorenih instrumenata i menadžera sredstava koji sprovode investicionu strategiju i definisanu alokaciju sredstava; izbor staratelja sredstava i trećih strana; regrutovanje izvršnog osoblja KPŠF-a; i usvajanje finansijskih izveštaja KPŠF-a.

Glavni zadatak Upravnog odbora KPŠF-a je da obezbedi da su sredstava pod upravljanjem investiraju na prikladan način u skladu sa zahtevima Zakona i u njegovom okviru investicionih principa i politike. Upravni odbor priznaje da ima fiducijarnu odgovornost prema doprinosiocima i korisnicima KPŠF-a, i da će slediti samo politike koje ne ugrožavaju ovu odgovornost.

INFORMISANJE UPRAVNOG ODBORA

Menadžment i osoblje KPŠF-a na redovnoj osnovi informišu (dnevnim ili nedeljnim – prema potrebi) članove Upravnog odbora o učinku investicija KPŠF-a, o stanju primljenih doprinosa i ne investiranim sredstvima, sa dospećem investicija u Kosovske obveznice i bankarske depozite, o podeli investicija po klasama i investicionim strategijama, a sve to u vezi sa očuvanjem investicionih ograničenja u skladu sa važećim zakonodavstvom.

INVESTIRANJE SREDSTAVA

Upravni odbor donosi svoje fiducijarne odluke realizovanjem investiranja svih prikupljenih sredstava (i narednih doprinosa): za privlačenje ili obuhvatanje novih investicija u izabranim fondovima prema Investicionim principima i usvojenoj politici, za detaljnu alokaciju sredstava kao što je izraženo u matrici investicija, za direktne investicije – uključujući ovde investicije u obveznicama Vlade Kosova i bankarske depozite. Upravni Odbor, u skladu sa ponuđenim analizama i investicijama (kroz osoblje i menadžment KPŠF-a, ali i kroz profesionalne članove u Odboru) donosi odluke radi dodavanja ili ukidanja investicija iz klase sredstava (akcije, multi-sredstva, tržište novca) čineći tako neophodna balansiranja u skladu sa analizama svakog fonda, da investicije investicionog fonda budu koherentne sa njegovom izveštavanom strategijom i prema kriterijumima da je izabran, radi analiziranja apsolutnog ponašanja i u relativnosti sa investicionim fondovima (kako u povraćaju tako i u riziku), radi analiziranja svih predviđanja makroekonomskih varijabli, geopolitičkih varijabli i svih ostalih faktora koji mogu uticati na oscilacije finansijskih tržišta ubuduće.

Ovo odlučivanje sledi Priručnik investicija, koji određuje skup principa i politika upućivanja. Obično, tokom svake godine, Upravni odbor donosi odluke o povećanju i smanjenju raznih linija investicija, zasnivajući se na kapacitete i najbolja znanja koje ima Odbor, uvek u okviru mandata i fiducijarnih odgovornosti, i radi osiguranja da su sredstva investirana pažljivo.

Pre angažovanja bilo kakvog investicionog fonda, odvija se jedan dug proces selekcije (od objavljivanja međunarodnog poziva kroz aukciju, do detaljne studije i intervjuisanja sličnih fondova) koji obuhvataju: detaljnu analizu mernih pokazatelja investicionog fonda i pokazatelja investiranja, kao što je detaljna studija investicionih principa i metodologije svakog fonda.

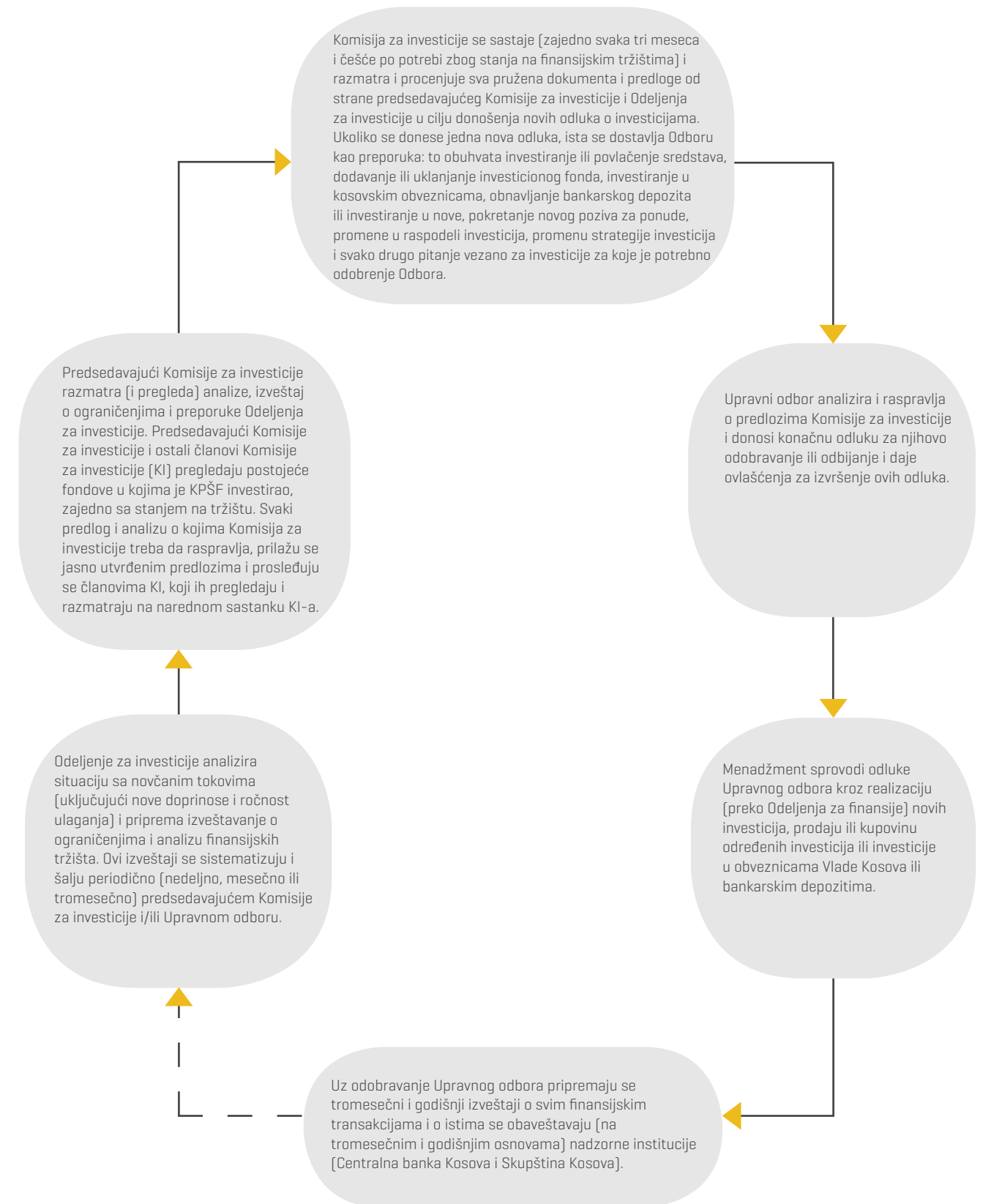
Takav proces obično zahteva angažovanje treće specijalizovane strane, sa neznatnim troškovima, ali u ovom slučaju KPŠF pridobija od kvalifikacija i profesionalnog iskustva članova odbora koji čine ovo. Sa druge strane, investicije na Kosovu (u obveznicama i bankarskim depozitima) se preduzimaju u okviru prevladavajućih uslova tržišta za suverene instrumente sa fiksnim prihodima kao i procenu relativnog rizika emitera.

IZVEŠTAVANJE I TRANSPARENTNOST

Upravni odbor objavljuje na veb sajtu sve važne odluke i one koje su vezane za investiciju sredstava, a svakodnevno se na veb sajtu objavljuje učinak investicija. Upravni odbor šalje detaljne izveštaje (tromesečne i godišnje) nadzornim institucijama.

Pored toga, članovi Odbora održavaju direktne sastanke sa članovima funkcionalnih komisija Skupštine Kosova, kako za predstavljanje učinka investicija tako i za potrebe institucije za naknade koje su potrebne za finansiranje. Ista procedura važi i za usvajanje godišnjeg izveštaja KPŠF-a. Očekivano je da KPŠF, preko Menadžmenta ili Odbora, pruži transparentan odgovor na sve zahteve za informacije relevantnim medijima, detaljno otkrivajući učinak i ostale detalje o investicijama KPŠF-a.

CIKLUS ODLUČIVANJA UPRAVNOG ODBORA

KOMISIJE UPRAVNOG ODBORA

Četiri stalne komisije koje podržavaju funkcionisanje i odlučivanje Odbora.

KOMISIJA ZA INVESTICIJE

pretežno razmatra politike, principe i strategiju za investiranje penzijskih sredstava, kao i učinak investicija i otvorenih investicionih fondova preko kojih KPŠF investira sredstva. Komisija takođe razmatra da li su investicije u skladu sa propisanim zakonskim i pravilnim uslovima. Komisija preporučuje Odboru o investiranju penzijskih sredstava.

KOMISIJA ZA REVIZIJU

među mnogim drugim funkcijama, razmatra izveštaje regulatora i revizora i preporučuje akcionu plan potreban za rešavanje nalaza i otvorenih pitanja. Komisija takođe razmatra adekvatnost unutrašnjih procedura i ako je potrebno predlaže promene. Komisija razmatra plan revizije za funkcije unutrašnje revizije, razmatra kriterijume za spoljnog revizora i preporučuje njihovo usvajanje od strane Odbora.

PRESEDAVAJUĆI:

Frederick Artesani

OSTALI ČLANOVI:

Ymer Havolli
Behxhet Haliti
Joly Dixon
Hajdar Korbi

ODRŽANIH SASTANAKA:

Pet

Behxhet Haliti

Joly Dixon
Valdrin Kasumaj

Četiri

KOMISIJA ZA ŽALBE

pregleda zahteve doprinosioca, predstavke i žalbe, koje se upućuju Odboru ili KPŠF-u. Komisija podnosi njene preporuke Odboru i osigurava da je pružen odgovor na sve slučajeve u zakonskom okviru i u skladu sa zakonskim odredbama koje su tada na snazi.

KOMISIJA ZA BUDŽET

razmatra budžetske potrebe KPŠF-a i u skladu sa tim, daje preporuke za visinu naknada za upravljanje koje trebaju biti naplaćeni na penzijska sredstva. Komisija takođe preporučuje Odboru usvajanje budžeta KPŠF i promene budžeta kada je to potrebno. Komisija takođe razmatra troškove KPŠF naspram budžeta.

PRESEDAVAJUĆI:

Ruzhdi Morina

OSTALI ČLANOVI:

Hajdar Korbi
Valdrin Kasumaj

ODRŽANIH SASTANAKA:

Pet

Ymer Havolli

Frederick Artesani
Ruzhdi Morina

Četiri

ADMINISTRACIJA

Administracijom KPŠF-a upravlja viši menadžment, koji se sastoji od izvršnog direktora i dva zamenika direktora, jednog za finansije i IT i drugog za poslovanje i ljudski resursi.

Menadžment nastoji da u KPŠF-u angažuje efikasne, profesionalne i moralno zdrave pojedince, verujući da će samo ovi kvaliteti dovesti do većeg napretka, zdravog radnog okruženja, i konačno, do boljih usluga za doprinosioce, uz istovremeno očuvanje institucionalnog integriteta KPŠF-a.

Da bi se postigli gore navedeni ciljevi, Odbor i menadžment obezbeđuju da postojeća administracija nastavi da unapređuje svoje znanje i iskustvo, da nastavi da bude motivisana, i da nastavi da stavlja na raspolaganje sve svoje mentalne i kadrovske kapacitete u službu unapređenja internih procesa i usluga za klijente.

Administracija je podeljena na funkcionalna odeljenja kako bi se osigurala efikasnost i efektivnost u radu.

Unapređenje administrativnih procesa, pružanje pomoći Odboru za analizu investicija, kao i sprovođenje odluka Odbora, glavni su zadaci Administracije. Učinak ove poslednje kontinuirano prati Odbor, dok se dnevno vodi od strane Menadžmenta.

U 2017. godini je stalno zaposlenih bilo 24 dok je ugovorom o zapošljavanju sa nepunim radnim vremenom bio jedan (2016. godine: 25 stalno zaposlenih i jedan zaposleni sa nepunim radnim vremenom).

Ove godine (zbog emigracije) otišlo je dva člana osoblja, jedan službenik za nabavke i jedna službenica za usluge za klijente. Dok, u 2017. godini je angažovan jedan službenik za investicije i rizik. Iako je službenik za nabavke zamenjen uveliko premeštanjem nadležnosti nabavke u KAP-u, službenik za usluge za klijente zamenjen je početkom 2018. godine. KPŠF izuzetno ozbiljno shvata svoje obaveze u vezi sa nediskriminacijom i poslodavac je koji pruža jednake mogućnosti.

KPŠF shvata veoma ozbiljno svoje nediskriminatorne obaveze i predstavlja poslodavca koji pruža jednake mogućnosti. Zaposleni koji su pripadnici manjina činili su 8% radne snage (9% onih koji su se izjasnili o etničkoj pripadnosti). Žene su činile 25% radne snage (2016: 28%); 84% osoblja bilo je starije od 35 godina (2016: 80%), i 4% osoblja je bilo sa stalnim fizičkim ograničenim sposobnostima (isto kao i 2016. godine). Sa promenama koja su nastala kod osoblja 2017. godine, prosečna starost dostigla je 43.4 godine (2016: 42.3 godine).

ODELJENJE 	USLUGE KLIJENTIMA	INFORMACIONA TEHNOLOGIJA	FINANSIJE	INVESTICIJE I RIZIK	LJUDSKI RESURSI I ADMINISTRACIJA	PRAVNI POSLOVI I NABAVKA	UNUTRAŠNI REVIZOR	ODNOSI SA JAVNOŠĆU, TRENIRANJE, PREVODI
STALNO ZAPOSLENIH 	8	4	3	1	3	1	1	1
RADNA MESTA 	1 menadžer 6 penzijskih savetnika 1 recepcionar	1 menadžer 1 programer 1 administrator mreže 1 administrator database	1 sertifikovani računovođa 2 službenici za finansije	1 Službenik za investicije i rizik	1 službenik za ljudske resurse 1 domaćin 1 službenik za obezbeđenje	1 pravni službenik	1 unutrašni revizor	1 službenik za odnose sa javnošću, koordinacije treniranje, koordinacije prevoda
OPIS 	<p>Pruža usluge klijentima. Vodi računa o informisanju o individualnim računima, i to o isplati penzione štednje, bilansima štednje, a takođe savetuje učesnike o penzijama i pruža im pomoć oko podizanja štednje.</p> <p>Održava odnose i sa poslodavcima radi poboljšanja informacija za poravnanje doprinosa na individualnim računima. Generalno, ovo osoblje je blizu klijenta u toku čitavog ciklusa štednje do penzionisanja.</p>	<p>Osiguravaju da čitava infrastruktura informacione tehnologije sve vreme funkcioniše bez problema: vode računa o hardverima, softverima, licencama, spoljnoj i unutrašnjoj mreži KPŠF-a i bezbednosti podataka.</p> <p>Vode računa o tome da je plan za oporavak dostupan svakog dana i redovno testiraju isti.</p>	<p>Obavljaju sve finansijske transakcije, uključujući investicije i povlačenje sredstava na finansijskim tržištima; vode računovodstvo i knjigovodstvo o penzijskim sredstvima i poslovanju KPŠF-a.</p> <p>Izračunavaju dnevnu cenu akcija i pripremaju finansijske izveštaje, mesečne i kvartalne izveštaje i druge potrebne izveštaje za Odbor KPŠF-a, regulatora i Skupštinu, i komuniciraju sa upravljačima sredstava.</p>	<p>Priprema analize o: toku investicija; riziku i nestabilnosti investicionog portfolija; usklađenosti investicija sa zakonom; održavanju investicione strategije Odbora, ažuriranju internet stranice u sekciji za investicije.</p>	<p>Vode računa o spisku prisustva zaposlenih na poslu, poštovanju radnog vremena, pripremi platnog spiska i drugih naknada; vode blagajnu i bave se opremanjem, održavanjem i sigurnošću kancelarije; pružaju podršku osoblju i Upravnom odboru na sastancima i putovanjima u zemlji i inostranstvu.</p>	<p>Pravna kancelarija razmatra sveobuhvatnu zakonitost u odnosu na važeće zakonodavstvo i pomaže u izradi ugovora, sporazuma; daje pravna mišljenja i zastupa KPŠF u pravosudnom sistemu. Pravna služba trenutno sprovodi nekoliko aktivnosti koje je ranije sproveo Službenik za nabavke.</p> <p>Međutim, proces centralizacije procesa nabavki [u CAN] smanjio je obim unutrašnjih aktivnosti nabavki, i sada je samo u svojstvu koordinatora sa CAN-om.</p>	<p>Uverava Odbor da su sve aktivnost Menadžmenta, administracije i procesa u KPŠF u skladu sa internim procedurama, pravilima CBK-a i važećim zakonima.</p> <p>Obezbeđuje efikasnost i adekvatnost sistema KPŠF-a i internih kontrola, kroz sprovođenje redovnih tromesečnih revizija i pružanje preporuka za rešavanje pokrenutih pitanja. Izveštaje revizora razmatraju Komisija za reviziju i Upravni odbor.</p>	<p>Podržava komunikaciju institucije sa medijima i javnošću, održavanje intervju a i konferencija, izradu godišnjih izveštaja i kvartalnih buletina za informisanje doprinosilaca; administrira sajt i preuzima ulogu portparola, kada mu je delegirana; koordinira i pomaže pri prevodu dokumenata.</p>

KPŠF nadzire i kontroliše se od ekzaminera CBK-ja, koja je regulator penzijskih fondova, a izveštava Skupštini koja ga je osnovala. Reviziju vrše i interni i spoljni revizor.

KPŠF, kao javna i nezavisna institucija, podleže nadzoru i reviziji od strane javnih i privatnih stručnih institucija. Svi ovi nadzori i finansijske kontrole, od kojih niti jedna nije imala ozbiljnih nalaza, od osnivanja KPŠF (u 2002. god.) ojačali su poverenja Odbora u Menedžment.

Ujedno, Odbor veruje da su ovi nadzori zajedno sa učincima investicija, učvrstili kredibilitet i ojačali poverenje šire javnosti u donošenju odluka Odbora i rad Menadžmenta.

Broj inspeksijskih i revizorskih procesa, ali i njihov interval realizacije je ostao isti i u 2017. godini. KPŠF svaka tri meseca izveštava CBK, Skupštinu i Vladu o plasmanu penzijskih fondova, novim investicijama, povratku investicija, ali i o usklađivanju penzijskih sredstava. Ova informacija se takođe objavljuje i na veb stranici KPŠF radi informisanja šire javnosti.

Osim tromesečnog izveštaja, o usklađenosti investicija sa zakonskim odredbama i Pravilima CBK o penzijama, i u 2017. godini KPŠF svaki mesec izveštavao Odeljenje za penzijski nadzor u CBK, gde se objavljuju svi investicioni aspekti i celokupno stanje penzijskih sredstava.

U slučaju da se dogodi da investicije KPŠF, zbog kretanja finansijskih tržišta, ne budu u skladu sa zakonom, u tom slučaju KPŠF je dužan da o tome odmah obavesti CBK, i ima rok od 180 dana da popravi situaciju.

Do kraja 2017. godine nikada nije bilo takvih slučajeva.

Do 31. maja svake godine, KPŠF sastavlja i šalje CBK, Skupštini i Vladi godišnji izveštaj za prethodnu godinu, zajedno sa finansijskim izveštajima koji su revidirani od strane nezavisnog revizora, koji se bira samo nakon saglasnosti CBK. Ova informacija se takođe objavljuje na veb stranici.

Tokom godine, CBK je završila inspekciju za 2016. godinu, tom prilikom je razmotren veliki broj dokumenata; od zapisnika sa sednica Odbora i Komisija, pa sve do svih administrativnih pitanja. CBK-a obično vrši dve inspekcije KPŠF unutar godine, jednu generalnu inspekciju i jednu fokusiranu, o nalazima se izveštava Odbor.

U slučaju ozbiljnih nalaza, CBK takođe mora da podnese izveštaj i Skupštini, do sada tako nešto nije bilo potrebno. Osim eventualnih nalaza, CBK daje predloge Upravnom oodboru.

KPŠF obaveštava CBK i o svim odlukama Odbora koje se odnose na davaoce doprinosa, upravljanje fondovima i o ostalim pitanjima.

Prema Zakonu Br. 05/L-116, koji izmenjuje Zakon Br. 04/L-101 za Penzione Fondove na Kosovu, najmanje jedan član Revizne Komisije mora biti spoljni stručnjak u oblasti revizije ili računovodstva, koji je nezavisan od Upravnog Odbora i Menadžmenta KPŠF-a.

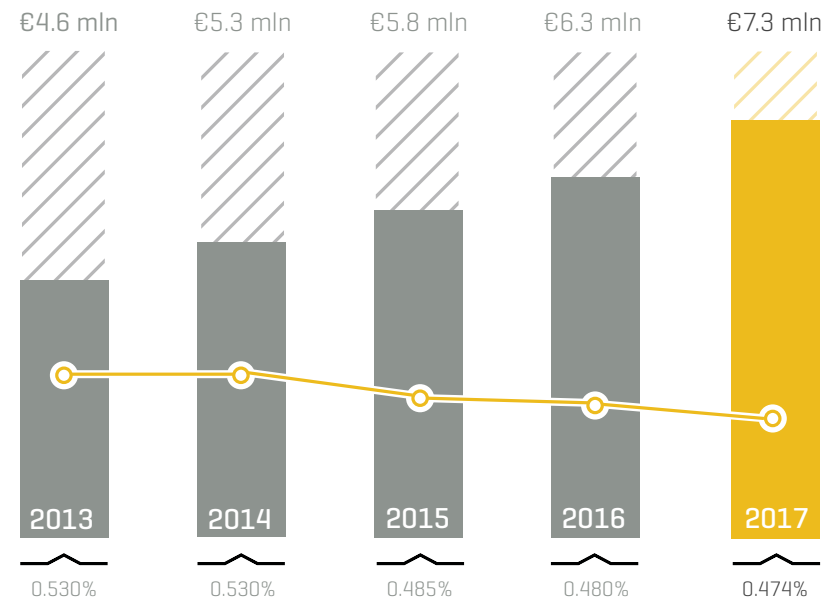
Ovaj zahtev je ispunjen 2017. godine ali izabrano lice je povlašćeno iz saradnje i KPŠF je krajem 2017. godine inicirao nov proces izbora za ovu poziciju.

POKRENUTI PREDMETI OD STRANE SPOLJNOG I INTERNOG REVIZORA ZA 2017. GODINE I NJIHOV STATUS

	PREDMET	STANJE
SPOLJNI REVIZOR	<i>“Preporučujemo da Upravni odbor KPŠF-a nastavlja napore za kompletiranja članova Upravnog odbora u skladu sa Zakonom (Br. 04/L-101), da Upravni odbor ima 8 članova, od kojih jedan treba da bude predstavnik Vlade bez prava glasa i bez naknade za angažovanje.”</i>	KPŠF je obavestio Vladu da je prazna predstavnička pozicija Vlade u Upravnom odboru KPŠF-a.
	<i>“Preporučujemo da članovi Upravnog odbora pripremaju i potpisuju godišnju izjavu o nezavisnosti i ista da bude redovno ažurirana, na godišnjoj osnovi, kao dobra praksa korporativnog upravljanja.”</i>	Preporuka je prihvaćena i biće odražena u politikama KPŠF-a.
INTERNI REVIZOR	Tokom sprovođenja politike „Kancelarije bez papira“, dizajnirana je aplikacija za interno elektronsko odobrenje transfera, operativnih troškova i penzionih sredstava. Zahteva se pažljivo razmatranje celokupnog procesa odobrenja pre početka potpunog sprovođenja ove aplikacije.	Menadžment je sproveo preporuku.
	Preporučuje se da se na narednom testiranju za oporavak u slučaju problema internet stranica eTrusti (koja je platforma za pristup računima putem interneta) stavlja, iz sigurnosnih razloga, van funkcije tokom testiranja.	Menadžment će uzeti u obzir preporuku.
	Preporučuje se određivanje modaliteta za vraćanje nesravnjenih sredstava za više od 6 godina (prema važećem zakonodavstvu) pre njihovog vraćanja u PAK-u.	Menadžment je uputio preporuku za diskusiju u Upravnom Odboru.

FINANSIRANJE

KPŠF je naplatio do-
prinosiocima prosečno
€0.18 mesečno za
operativne troškove

NAPLAĆENE NAKNADE

Godišnje tarife postavljene na penziona sredstva za 2017. godinu su smanjene na ukupno 0.474% sredstava [2016: 0.480%]. Investiciona tarifa je smanjena sa 0.398% na 0.393% dok je operativna tarifa sa 0.082% na 0.081%.

U nominalnoj vrednosti, zadužene tarife na penziona sredstva su porasle za 15.3%, ili sa €965,671, zbog povećanja sredstava pod upravom.

Međutim, nominalni porast tarifa [od 15.3%] je ove godine ispod nivoa porasta od 15.9% bruto penzionih sredstava.

GODIŠNJA STOPA NAKNADA

Zadužene tarife su generisale prihode od €7,288,684 od kojih €5,704,214 je namenjeno za pokrivanje investicionih troškova i €1,181,697 za operativne troškove.

Netarifni prihodi KPŠF-a za godinu bili su €92,571, šta je činilo da ukupni prihodi KPŠF-a za 2017. godinu budu €7,381,255, ili 12.7% viša nego prethodne godine [2016: €6,550,952]. Oko 83.7% netarifnih prihoda bila su iz prihoda od drugih investicija, i 16.3% su bila od refundiranja doprinosa koji su isplaćeni pogrešno.

KPŠF se finansira na sličan način kao i svi penzijski fondovi sa definisanim doprinosom, što znači nametanjem tarifa na sredstva pod upravljanjem [penzijska sredstva].

Kao jedna neprofitna institucija, nametnute tarife od strane KPŠF treba da pokriju samo troškove fonda. Visinu tarife na preporuku Odbora, odobrava Skupština; na taj način se Skupštini indirektno obezbeđuje kontrola nad troškovima KPŠF.

Prema izmenama Zakona br. 04/L168, KPŠF nameće investicione tarife kako bi pokrio troškove u vezi sa investicijama penzijskih sredstava; i operativnu tarifu za pokrivanje drugih troškova.

Operativna tarifa KPŠF od 0.081% godišnje, nastavlja da bude najniža u poređenju sa svim sličnim operatorima u regionu ali je i među najnižim i u svetu.

Sa druge strane, način primene godišnje investicione tarife od 0.393% nije uporedivo sa nijednim sličnim regionalnim penzijskim fondom ali ni sa sličnim fondovima na svetu.

Standardna forma obrade investicionih troškova je da se pored operativne naknade koja se naplaćuje za rad upravljačke kuće, da se investicioni troškovi naplaćuju na sam penzijski fond; dakle, investicioni troškovi se tretiraju kao troškovi fonda, a ne onako kako je na Kosovu gde se tretiraju kao troškovi kuće koja upravlja fondom.

Ovakav tretman donosi do neslaganja između iznosa kojih KPŠF naplaćuje kao investicionu naknadu, koji se mora proceniti i budžetirati pre početka godine, i troškova koji se javljaju u stvarnosti. Treba istaći da neke od aktivnosti Odbora, vezane za investicije, kao: intervjuisanje i izbor aset-menadžera, aktivnosti koji su vezane za investicije, pokrivaju se iz poslovne tarife.

Vraćujući se operativnoj naknadi, koja je za 2017. godinu koštala svakog vlasnika računa u proseku €2.20 godišnje [2016: €2.04], ona je omogućila da obeznicni doprinosa i penzioneri KPŠF-a, između ostalog, imaju:

- 1 direktnu uslugu u kancelariji [uslugu, savetovanje, informacije] svakog radnog dana od 08:00 do 16:00 časova;
- 2 slanje godišnjih izveštaja na kućnu adresu ili putem e-maila;
- 3 neograničen štampanje izveštaja računom na KPŠF kancelariji;
- 4 kompletno održavanje računa za penzijske štednje;
- 5 osiguranje računa na drugoj lokaciji i rezervnom serveru;
- 6 elektronska usluga online pristupa personalnom penzionom računom i usluga za komunikaciju na Facebook;
- 7 obaveštenje putem pošte o penzionisanju;
- 8 podnošenje prijave za podizanje štednje i bankarske transfere bez naplaćenih troškova od strane KPŠF-a;
- 9 besplatno održavanje računa za postepeno podizanje štednje od strane komercijalnih banaka u zemlji;
- 10 natprosečnu kamatu za štednju u programu podizanja u fazama;
- 11 najsavremenije tehnološke usluge u penzijskom sektoru u regionu;
- 12 pokrivanje jednog dela investicionih troškova [izbor upravljača sredstava, troškove Upravnog odbora i slično].

TROŠKOVI

KPŠF, kao kuća koja upravlja fondom, ima troškove za investiranje penzijskih sredstava i za svoje poslovanje.

INVESTICIONI TROŠKOVI

Investicioni troškovi uključuju: Tarife koje imaju menadžeri fondova za investiciju sredstava i pristup finansijskim tržištima; tarife CBK za transfer sredstava; i ostale troškove, kao što su na primer brokeri i pazitelji sredstava.

Upravni odbor u postupku konkursa izbora investicionih fondova, uzima za osnov tarife koje menadžeri nameću za investiciju sredstava, tako da menadžeri koji ponude najniže tarife imaju prioritet u odabiru.

Takođe treba imati u vidu da menadžeri fondova nameću različite tarife upravljanja u zavisnosti od iznosa koji se investira kao i njihove strategije (aktivne ili pasivne). Na primer investicije u neki fond od €50 mln, mogu da opterećuju se drugačijom tarifom od investicija preko €50 mln, pošto i upravljački fonovi mogu dati popust na veće investicije u njima.

Investicioni troškovi su činili 82.8% troškova KPŠF-a za godinu (2016: 79.7%). Oni su nominalno dostigli vrednost €5,704,214 (2016: €4,780,644) jer su sredstva investirana na globalnim tržištima nastavila da dostignu nove rekordne vrednosti. U 2017. godini je bilo prosečno €1,388 miliona investicija na finansijskim tržištima tokom godine, ili 11.5% više od prošle godine (2016: €1,245 miliona).

Treba napomenuti da obično investicioni fondovi zadužuju prosečno preko 1% za upravljanje fondovima, dok je KPŠF uspeo da putem pojedinačnih sporazuma i merljivih selekcija obezbedi da plaćene tarife prema investicionim fondovima, putem kojih ulaže penziona sredstva, smanji još više u 2017. godini, smanjujući ih na oko 0.393%.

Investicioni troškovi su bili blizu projekcije, realizacijom 94.4% planiranih prihoda iz investicione tarife (2016: 91.2%), čineći da u 2017. godini suficit iz investicionih aktivnosti smanji na €344.5 hiljada (od €458.5 hiljada u 2016. godini). Najveća realizacija investicionih troškova (prema planiranju) se ove godine povezuje sa ne-zadržavanjem iste strukture (sa samo jednim novim investicionim fondom) angažovanih investicionih fondova i povećanja prihoda u skladu sa predviđanjem.

Upravni Odbor je, tokom 2017. godine, odlučio da suficit u vrednosti od €385,000 od aktivnosti investicione tarife vrati doprinosiocima. Na ovaj način, KPŠF funkcioniše optimalno sa tarifom upravljanja koju zadužuje. U trenutku kada se odredi investiciona tarifa za narednu godinu, cilj KPŠF-a je da bude što bliže procene potreba za istom.

Međutim, veoma je teško predvideti bilo učinak investicija ili stratešku raspodelu sredstava (zbog spoljnih faktora koji mogu uticati i na tržišta i na odlučivanje Odbora za investicije), šta čini neizbežnim suficit (ili deficit) od investicionih aktivnosti. Uprkos svega toga, tačnost budžetskog planiranja u poslednje tri godine je bila između 91 i 95% za predviđene investicione troškove.

NAKNADE ZA UPRAVLJANJE OD STRANE INVESTICIONIH FONDOVA

Investicioni fondovi opterećuju menadžerske tarife za investiranje sredstava (uglavnom dve) u zavisnosti od pozicije koju imaju na tržištu.

Ovim tarifama KPŠF u nekim slučajevima ima pristup finansijskim tržištima sa nižim troškovima nego kroz direktne investicije.

Aktivni investicioni fondovi, koji ostvaruju investicije, istraživanja i dnevne transakcije, imaju veće troškove pošto i samim tim opterećuju veće tarife. Dok pasivni investicioni fondovi, koji prate određeni indeks na berzama, imaju niže menadžerske tarife, u slučaju KPŠF to je samo fond Vanguard - GSIF.

82.8%

2017

79.7%

2016

	2017		2016	
OTVORENI FONDOVI	Godišnja neto stopa naknade	Naplaćene naknade	Godišnja stopa naknade	Naplaćene naknade
Vanguard – GSIF	0.13%	€455,954	0.13%	€453,822
BNY Mellon – RRF	0.60%	€798,961	0.60%	€1,212,352
AXA - GILB	0.35%	€336,504	0.35%	€322,966
Schroder`s – SISF	0.50%	€51,528	0.50%	€91,476
Schroders – GDG	0.65%	€520,466	0.65%	€112,627
Nordea 1 – GSEF	0.43%	€747,430	0.43%	€510,394
Nordea 1 – SRF	0.56%	€1,342,831	0.56%	€1,142,434
KBI – IDEF	--	--	0.73%	€205,573
AXA - WFOI	0.55%	€428,939	0.55%	€306,265
Pictet – HDS	0.63%	€317,056	0.63%	€268,573
Tobam – ABWEF	--	--	0.60%	€22,321
BNP Paribas – PDP	0.65%	€527,705	0.65%	€63,702
Amundi – RPI2	0.20%	€119,881	0.20%	€6,587
Amundi – 3M [I]	0.045%-0.057%	€13,554	--	--
UKUPNO NAKNADA		€5,660,809		€4,719,092
Naknade CBK za transfere i ostalo		€34,449		€52,636
Brokeri, staratelji i garanti		€8,956		€8,916
UKUPNO INVESTICIONIH TROŠKOVA		€5,704,214		€4,780,644

OPERATIVNI TROŠKOVI

Operativni troškovi^[1] uključuju sve ostale troškove koji ne predstavljaju direktno investicione troškove a koji se sastoje od nadoknada, štampanja izveštaja sa računa, zakupa za kancelariju i ostalih operativnih troškova. Međutim operativni troškovi finansiraju i sve troškove Upravnog odbora, gde je glavna aktivnost Odbora donošenje odluka oko investicija.

Operativni troškovi su u 2017. godini iznosili 1,181,697 € (2016: 1,216,569 €) i činili su 18.2% ukupnih troškova KPŠF-a (2016: 20.3%). Tako je predviđeni operativni budžet za robe i usluge realizovan u stopi od 94.9% (2016: 87.9%).

Ovaj nivo realizacije planiranih troškova za operativne aktivnosti je najviši u poslednjih pet godina. Ulogu u smanjenju nivoa realizovanih troškova je ove godine imalo smanjenje troškova za štampanje i dostavu izvoda doprinosiocima, nedostatak jednog člana u Odboru (za 11 meseci), ali i smanjenje opštih troškova za kancelariju.

Troškovi osoblja su predstavljeni bez uključenih troškova za obuke, putovanja i drugih troškova osoblja, s obzirom da su ovi troškovi predstavljeni u posebnoj stavci. Ova promena je odražavana i za 2016. godinu, ali bez uticaja na ukupnu vrednost operativnih troškova.

Kao što je prikazano u tabeli, troškovi osoblja predstavljaju najvažniji deo operativnih troškova sa 50.7% (2016: 46.1%). Zatim dolaze troškovi Odbora sa 13.7% (uz blagi pad od 14.1% u 2016. godini), kao i troškovi za štampanje i raspodelu godišnjih izvoda doprinosiocima sa 11.2% (uz blagi pad nominalne vrednosti iz 2016. godine).

Pored ovih, druge budžetske stavke nisu imale značajne promene koje bi se istakle. Naravno da je zbog većeg budžeta (ukupnog budžeta) u 2017. godini, promena u procentima se ne odražava direktno i na promenu odgovarajuće nominalne vrednosti u odnosu na 2016. godinu.

Detalji za svaku budžetsku stavku su prikazani u tabeli na strani 38, dok se objašnjenja nalaze u priloženim finansijskim izveštajima.

2017

17.2%

2016

20.3%

[1]

Za više informacija, molimo vas pogledajte revidirane finansijske izveštaje koji su, kao što se zahteva prema zakonom, pripremljeni u skladu sa MSFI.

OPERATIVNI TROŠKOVI

	2017		2016	
Troškovi osoblja	€598,973	50.7%	€560,235	46.1%
Troškovi Upravnog odbora	€161,879	13.7%	€171,744	14.1%
Stanja Računa i korespondencija	€132,598	11.2%	€134,969	11.1%
Troškovi kancelarijskog poslovanja	€79,845	6.8%	€82,954	6.8%
Obevređenje i amortizacija	€71,279	6.0%	€129,952	10.7%
Održavanje softvera	€57,358	4.9%	€57,145	4.7%
Naknade nadzora CBK-a	€18,670	1.6%	€16,258	1.3%
Obuke, putovanja i ostalog troškovi osoblja	€13,600	1.2%	€15,437	1.3%
Eksterna revizija	€9,050	0.8%	€10,100	0.8%
Komunikacije	€8,973	0.8%	€7,760	0.6%
Edukacija javnosti i oglasi	€7,530	0.6%	€11,491	0.9%
Saniranje posledica nepogoda – kirija i ostali povezani troškovi	€6,600	0.6%	€550	0.0%
Stručne službe / ugovorači / konsultanti	€2,968	0.3%	€6,011	0.5%
Bankovne naknade za izvršene usluge	€2,138	0.2%	€2,746	0.2%
Sastanci i konferencije	€756	0.1%	€2,602	0.2%
Ostali troškovi	€9,480	0.8%	€6,615	0.5%
UKUPNO OPERATIVNIH TROŠKOVA	€1,181,697	100%	€1,216,569	100%

AKTIVNOSTI

- 41 Aktivnosti
- 42 Upravljanje računima
- 45-46 Svrnjenje
- 47-48 Usluge za klijente

AKTIVNOSTI

UPRAVNI ODBOR

Do 30. novembra 2017. godine Odbor se sastojao od 6 članova (uz jedno upražnjenu poziciju od januara 2015. godine), da bi nakon toga u Odboru bile sve popunjene pozicije, odnosno: pet stručne pozicije i dve predstavničke pozicije.

Odbor je u svom fokusu imao tok investicija i redovno je razmatrao učinak svakog investicionog fonda kao i usaglašenost investicija sa važećim zakonodavstvom. Odbor je prilagodio dokumenat priručnika za investicije i strategije investiranja u zavisnosti od očekivanja razvoja na finansijskim tržištima i potreba učesnika KPŠF.

Ove godine (jula 2017) Odbor je dodao novi fond, Amundi 3 M, koji investira na tržištu gotovine u cilju pružanja veće bezbednosti u investicijama i niskog nivoa oscilacija.

Pored toga, Odbor je tokom godine odlučio da poveća investicije u trenutnim fondovima u iznosu od €359 miliona a povukao je iz fondova €283 miliona. Ove aktivnosti su bile deo periodičnog rebalansa koje Odbor preduzima, u cilju što boljeg usklađenja investicione politike sa projekcijama kretanja na tržištu.

S druge strane emisija državnih obveznica sa dužim rokom dospeća (do 6 godine) od Vlade Republike Kosovo, ujedno praćena većim kamatnim stopama, učinilo da Upravni Odbor poveća investicije u ovom instrumentu, plasiranjem oko €75 miliona novih investicija. Tako je postignuto da krajem 2017. godine imamo ukupno €95 miliona plasiranih investicija u državnim obveznicama Vlade Kosova.

Ove godine je Odbor značajno povećao raspodele i u bankarskim depozitima na Kosovu, dostigavši na kraju godine iznos od preko €50 miliona (godinu dana ranije bilo je oko €20 miliona). Sve je ovo kao rezultat povećanja kamate domaćih banaka sa povoljnim uslovima. Kao svake godine, Odbor je držao redovne sastanke u Skupštini Kosova i Centralnoj Banci Kosova. Takođe je realizovao sastanke, posete i konsultacije sa menadžerima sredstava kako bi se osigurao da su investicije i odlučivanje ispravne.

U međuvremenu, sve komisije Odbora redovno su razmatrale sve aspekte investicija, budžeta, revizije i žalbi.

MENADŽMENT

Pored pružanja pomoći Upravnom odboru i izvršenja njegovih odluka, Menadžment obezbeđuje da svi dnevni procesi (operacije) KPŠF-a funkcionišu neprekidno. To znači da su: Podaci i informacije za davaoce doprinosa sigurni, da se davaoci doprinosa uslužuju u skladu sa visokim profesionalnim standardima, da korisnici penzija blagovremeno dobijaju penzijsku štednju.

Takođe Menadžment mora da osigura da se periodični izveštaji, uključujući i godišnji izveštaj izrađuju i šalju nadzornim institucijama i regulatoru redovno ili kad god je potrebno, da se transferi penzijskih sredstava ka investicionim fondovima i na račun KPŠF-a realizuju tačno, da se komunikacija sa menadžerima sredstvima obavlja u skladu sa najvišim profesionalnim standardima.

Istovremeno online usluga eTrusti, koja sada ima oko 80 hiljada korisnika, i internet stranica KPŠF-a treba da budu 24 sata u funkciji, u cilju informisanja doprinosioca o stanju izvoda računa kada god imaju potrebu, da komunikacija sa javnošću i trećim stranama bude dostupno svakog radnog dana.

Pre svega, treba garantovati da su sve finansijske transakcije u potpunosti u skladu sa važećim (i međunarodnim) pravilima, zakonima i standardima, i da nijedna odluka ili aktivnost ne bude u suprotnosti sa zakonodavstvom i/ili interesom doprinosioca.

Tokom godine menadžment je bio fokusiran na: a) stručnu podršku Odboru u odlučivanju u vezi sa investicijama (u zemlji i u inostranstvo); b) proces izbora novog investicionog fonda; c) funkcionalizaciju odeljenja za investicije i rizik; d) pripremanju kampanja o podizanju svesti i informativnih kampanja u društvenim mrežama; e) povećanju broja računa u eTrusti, smanjujući tako troškove i olakšavajući komunikaciju sa doprinosiocima; f) podršku procesima za povećanje investicija u bankama koje posluju na Kosovu; e) kontinuirano unapređenje interne informacione tehnologije i digitalizaciji procesa; g) upravljanje neraspodeljenim doprinosima zbog netačnog prijavljivanja od strane poslodavaca; i h) ispunjavanje svih zahteva CBK-a i spoljašnjeg revizora za ceo lanac poslovanja institucije

UPRAVLJANJE RAČUNIMA

Oko 150 hiljada izvoda je dostavljeno putem e-maila.

9.6

PROSEČNI BROJ MESECA ZA KOJE SU POSLODAVCI UPLATILI DOPRINOSE

2016: 9.6

Tokom 2017. godine dostavljeno je 387,869 izvoda, od kojih su poštom dostavljeni 280,198 izvoda, i 146,884 putem e-maila (2016: 278,430 poštom i 109,439 putem e-maila). Iako je ove godine broj novih računa povećan za oko 50 hiljada, KPŠF je amortizovao ovo povećanje povećavši broj računa u eTrusti i broj dostavljenih izvoda putem e-maila (oko 47 hiljada). Takođe iz spiska dostave izuzeti su izvodi vlasnika računa koji nisu imali nijednu transakciju u poslednje tri godine. Broj doprinosioca za koje KPŠF nije imao ni fizičku ni elektronsku adresu bio je 10,417 (2016: 15,927) i njima nije dostavljen izvod.

Zbog penzionisanja (ili smrti) doprinosioca 5,173 računa su nedavno „povučena“ tokom 2017. godine (2016: 4,445). Ukupan broj povučenih računa je dostigao cifru od 38,512. Izvodi računa se ne dostavljaju ni za ovu kategoriju vlasnika računa. KPŠF je otvorio 49,688 novih individualnih računa (2016: 34,018), dostigavši ukupan broj otvorenih računa od osnivanja na 591,227. Od novootvorenih računa tokom godine, 47,612 su bili za početne doprinosioce, znači koji su počeli plaćanje doprinosa u 2017. godini, dok je preostali deo bili slučajevi plaćanja doprinosa za prethodne godine, za koje je KPŠF dobio isplate ili informacije u 2017. godini. Tokom godine bilo je 28,865 poslodavaca i 29,787 samozaposlenih koji su platili doprinose za izveštajnu godinu (2016: 27,051 odnosno 30,974).

Pored njih, bilo je 3,798 poslodavaca i 4,472 samozaposlenih koji su platili doprinose samo za prethodne godine (2016: 3,741 odnosno 4,774). U totalu, za 2017. godinu bilo je 3.62 miliona izvršenih transakcija na računima doprinosioca i preko 741 hiljada na računima poslodavaca (2016: 3.15 miliona, odnosno 494 hiljada).

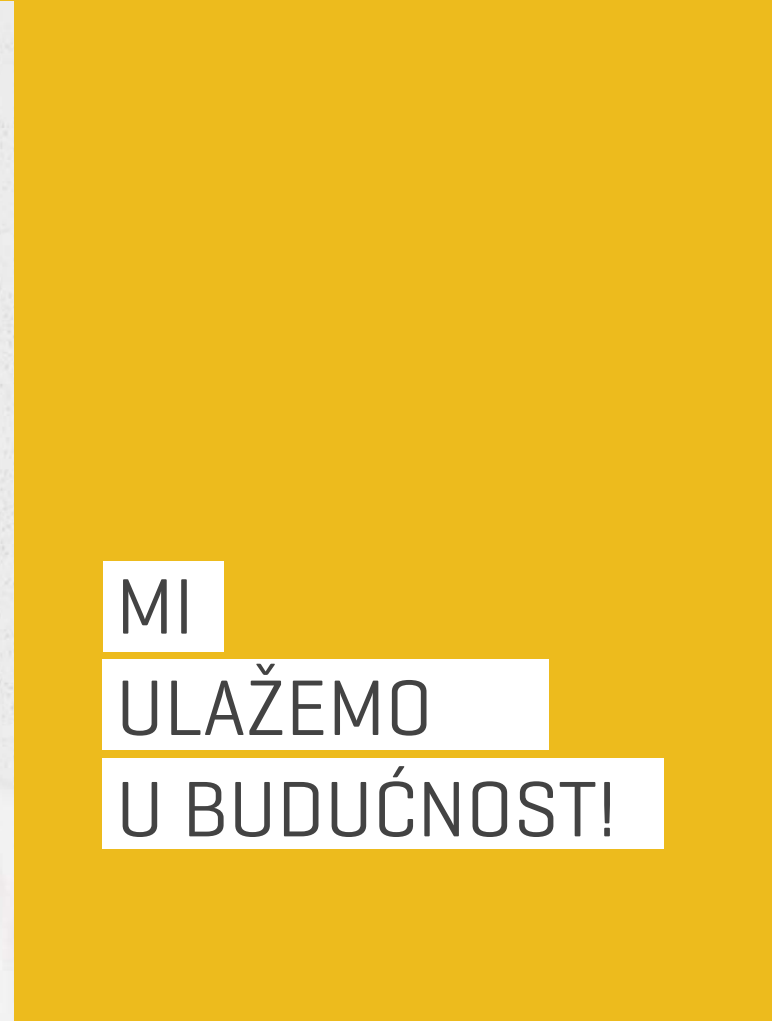
U transakcijama na računima poslodavaca obuhvaćeno je 37,898 slučajeva (2016: 60,127) refundiranja: a) pogrešno isplaćenih doprinosa ili pretplata; i b) novčanih kazni PAK-a. Radi jasnoće, novčane kazne predstavljaju novčane kazne i kamate kojima PAK zadužuje poslodavce (i samozaposlene) zbog kašnjenja u isplati ili netačnog prijavljivanja penzijskih doprinosa – i koje su poslodavci platili zajedno sa penzijskim doprinosom. Ove refundirane transakcije u 95% slučajeva su bile pretplate (transakcije), vršene od strane poslodavaca tokom iste godine, dakle tokom 2016. godine. Tokom 2016. godine iste su činile 56% slučajeva, dok su 2015. godine činile 95%.

Poslodavci su za 2017. godinu prosečno prijavili i uplatili za 9.6 (ili 80%) meseci, kao i prethodne godine; i samozaposleni za 3.4 (ili 85%) tromesečje u 2017. godini, isto kao i prethodne godine.

3.4

PROSEČNI BROJ TROMESEČJA ZA KOJE SU SAMOZAPOSLENI UPLATILI DOPRINOSE

2016: 3.4

MI
ULAŽEMO
U BUDUĆNOST!

SRAVNJENJE SREDSTVA

Nesravljena sredstva su smanjena na 0.18% ukupnih primljenih doprinosa

Ove godine je KPŠF počeo sa sprovođenjem zakonskih izmena koje ovlašćuju likvidaciju doprinosa koji nisu srađeni u poslednjih 6 godina.

Za ova sredstva KPŠF je iscrpio mogućnosti pronalazjenja informacija, iz nekoliko razloga: poslodavci nisu sačuvali individualne informacije isplata ili su uplatili sa pogrešnim podacima, preduzeća su zatvorile ili menjale aktivnosti, i/ili su uplatili pogrešno poreze i novčane kazne kao penzijske doprinose. Ipak, vredi ponovo napomenuti, da i nakon transfera ovih sredstava od strane KPŠF-a, važeći zakon je zadržao doprinosiocima pravo da kada god obezbeđuju informacije za ove doprinose biće refundirani iznosom doprinosa, dodajući i prosečnu vrednost povraćaja od investicija KPŠF-a za period od trenutka njihovog transfera u PAK-u.

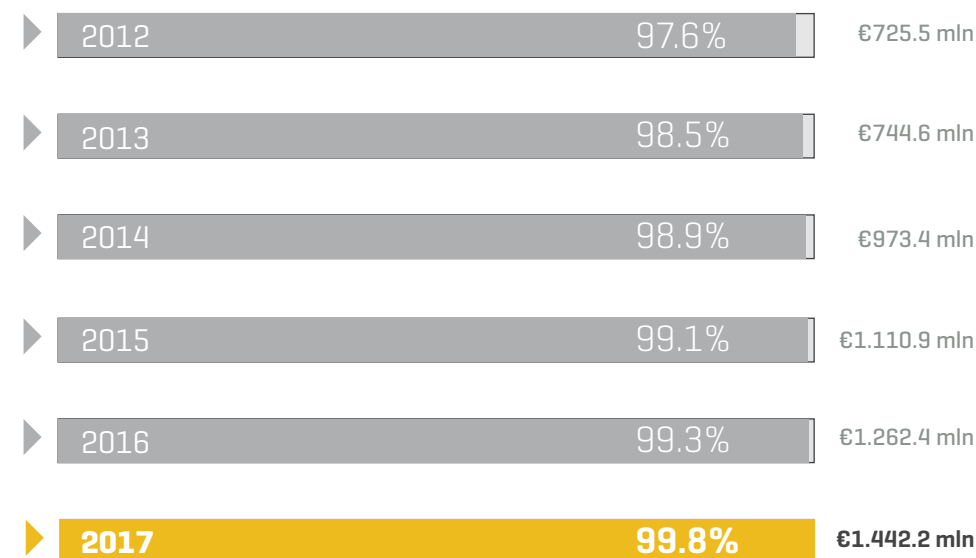
Likvidaciju prvog iznosa KPŠF je izvršio na kraju 2017. godine i kraj septembra je uzet kao krajnji datum za doprinose preko 6 godina. Iz ovog procesa PAK-u su vraćeni doprinosi u iznosu od €7.03 miliona, koje zajedno sa povraćajem iz investicija, vraćeni iznos je dostigao cifru od €9.98 miliona. Nakon transfera ovih sredstava u KPŠF-u ostala su nesravljena samo 0.18% sredstava za periode ispod 6 godina (ili doprinosi u iznosu od €2.29 miliona).

Međutim, osoblje KPŠF-a nastavilo je sa srađanjem sredstava za novije periode od 6 godina, naročito u pronalazjenju informacija o godišnjim isplatama.

Za ovu godinu Odbor je postavio samo godišnji cilj, da najviše 0.20% sredstava ostaju nesravljena za ovu godinu, cilj koji je osoblje ostvarilo i premašilo (sa 0.17%). Razlozi i iznosi za nesrađanje bili su: a) €1.39 milion za nedostavljanje izveštaja o doprinosima od strane poslodavaca; b) €0.68 milion za izveštaje koji su neusklađeni sa isplatama; c) €0.02 milion za isplate za koje nije identifikovan poslodavac; i d) €0.23 milion za nevažeće detalje (lični broj/ime) prijavljenih doprinosioca (2016: €6.2 miliona; odnosno €2.17 miliona; €0.64 milion; i €0.52 milion). Za ovu godinu zabrinjavajuća je činjenica da je značajno povećan (skoro 3 puta) iznos nesrađenih doprinosa zbog pogrešno unesenog ličnog broja ili imena u trenutku prijavljivanja, iako je što se tiče vrednosti ovaj iznos mali (oko €77 hiljada).

KPŠF je u kontinuitetu zahtevao da poslodavcima maksimalno otežava mogućnost pogrešnog prijavljivanja doprinosa imenima i ličnim brojevima, koristeći podatke Agencije za civilnu registraciju, a povećanje ovog broja samo što povećava potrebu za ovom merom.

KUMULATIVNI RASPODELJENI I UPLAĆENI DOPRINOSI

USLUGE ZA KLIJENTE

549 pruženih usluga dnevno.

Ukupan broj usluga pruženih od strane kancelarija KPŠF-a tokom 2017. godine za pojedince i poslodavce je 143.218. Ovo je povećanje od 68% u odnosu na 85.135 usluga pruženih tokom 2016. godine.

U proseku, pruženo je 549 usluga i konsultacija za svaki radni dan (2016: 326 usluga). Broj (besplatno) odštampanih izvoda stanja računa za doprinosioce posetioce iznosio je 76.555. Sa 54% (2016: 46%) ova usluga je povećala dominaciju ove godine kao najpoželjnija.

Razlozi koji stoje iza toga su dva: zahtevi za izdavanje viza u ambasadama praćeni su uslovom da izvodi računa KPŠF-a budu dokaz o zapošljavanju; ali i podizanje svesti doprinosioca o važnosti penzijske štednje. Ograničen broj usluga KPŠF-a takođe se pruža u regionalnim kancelarijama PAK-a putem Službenika za penzije PAK-a. Usluge koje im oni pružaju, uglavnom se sastoje od štampanja izvoda računa, kojih je ukupno bilo 8.617 (2016: 42.298 njih).

KPŠF kontinuirano održava kontakte i konsultacije sa ovim kancelarijama radi pružanja najboljih usluga doprinosiocima. Ostale glavne usluge pružane od strane osoblje KPŠF-a bile su: a) 24.935 obaveštenja o penzionisanju; b) 17.511 odobrenja zahteva za pristup portalu eTrusti c) 5.617 izmenjenih adresa doprinosioca; d) 4.759 odobrenih prijava za penziju; i e) više od 6 hiljada ažuriranih kontaktnih podataka.

KPŠF nastavlja da daje prioritet masovnosti usluge eTrusti. Broj računa u eTrusti tokom 2017. godine porastao je za 28% na 79.867 (2016: 62.471), čineći 14% vlasnika računa KPŠF-a (2016.: 12%). Korišćenje društvenih mreža za promovisanje ove usluge bilo je glavni razlog za ovaj rast.

Portal eTrusti omogućava doprinosiocima jednostavan i besplatan pristup računu penzijske štednje, i omogućava KPŠF-u da kontinuirano poboljšava usluge; da smanji troškove i da bude transparentan. Usluge koje se pružaju na ovom portalu su brojne. Korisnici eTrusti mogu da proveravaju stanje svog računa i transakcije, a za razliku od uobičajenih online usluga, ove transakcije nisu ograničene na poslednjih 3-6 meseci.

Doprinosioci u eTrusti mogu proveriti ukupno stanje penzijske štednje, dnevnu jediničnu cenu, broj akcija, sve isplate doprinosa od svakog poslodavaca od trenutka otvaranja računa; a takođe mogu i uputiti pitanja osoblju KPŠF-a.

Ukupno, tokom godine, doprinosioci KPŠF-a su primili i iskoristili ukupno 162.390 usluga (2016: 137.371 usluge), ili 18% više nego u prethodnoj godini. Od ovih 88% je pruženo od strane centralne kancelarije, 5% od kancelarija PAK-a i 7% realizovali su sami doprinosioci na portalu eTrusti.

ODŠTAMPANIH
IZVODA STANJA U
KANCELARIJAMA
KPŠF-a

76,555

UKUPAN BROJ
USLUGA KOJE
JE KANCELARIJA
PRUŽILA
POJEDINCIMA I
POSLODAVCIMA

2017
143,218
2016
85,135

BROJ
RAČUNA U
eTRUSTI

▲ 28%

INVESTIRANJE PENZIJSKE ŠTEDNJE

51-52 Investicioni principi i politika

54 Raspodela sredstava

55-56 Geografska raspodela

57 Glavni emitenti

58 Klase i valute

59-60 Učinak investicija

Sigurnost penzijske štednje, raznovrsnost investicija, maksimiziranje povraćaja za preuzeti nivo rizika i održavanje odgovarajuće likvidnosti predstavljaju srž principa obazrivog investiranja KPŠF-a.

CENA AKCIJE OD OSNIVANJA

INVESTICIONI PRINCIPI I POLITIKA

KPŠF u nastavio da pridržava izjave o ulaganju principima i investicione politike smjernicama postavljenim u 2014. godini. Ova deklaracija investicionih principa se zasniva na glavne dugoročne investicione ciljeve KPŠF koji su: Kao prvo da očuva a kao drugo da se uveća kapital davaoca doprinosa, u nominalnim i realnim terminima. Ova deklaracija je postavila indeks potrošačkih cena na Kosovu kao benčmark (odrednicu) na osnovu kojeg će se meriti učinak investicija KPŠF-a.

Uputstvo za investicione politike (UIP), uz priznanje da mora postojati ravnoteža između davaoca doprinosa koji su blizu penzionisanja i onih koji to nisu, poziva na jednu politiku koja sadrži umeren odnos ali ne preteran u dugoročnoj alokaciji sredstava od kojih se očekuje veći povraćaj i kolebljivost, kao što su akcije; kombinovane sa većom alokacijom u investicije od kojih se očekuju manja kolebljivost i stabilniji povraćaj nego što je kod akcija.

Sa povećanim naglaskom na rizik, cilj UIP je da obezbedi veću zaštitu kada su tržišta u padu, ali ipak da se dobije nagrada kada tržišta rastu. Ovaj cilj se pokazao ostvarenim i za 2017. godinu, kada su tržišta uglavnom bila u snažnim kvotama rasta, a investicioni portfolio KPŠF-a, iako konzervativan, doneo je solidan rast od preko 6% jedinične cene.

Upravni odbor je svakog tromesečja kontrolisao okvir limita dodeljenih sredstava, i obavestavao je o tome da li postoji prekoračenje granica klasa sredstava ili u investicionoj strategiji koju primenjuju menadžeri fondova. Istovremeno, putem pažljivih analiza, verifikovano je da li investicije KPŠF-a, tačno ispunjavaju sve odredbe Zakona za Fond Penzione Štednje Kosova.

Investiciona politika se zasniva na kombinaciji: a) klase sredstava – dakle finansijskih instrumenata kod direktnih investicija i onih u okviru investicionih fondova; i b) investicionih strategija koji je usvojio investicioni fond. U svim ovim presecima klasa sredstava i strategija, postoje dozvoljene granice za investiranje.

Treba istaknuti da KPŠF maksimalno koristi sve zakonske mogućnosti i finansijski potencijal za investiranje sredstava u Kosovu, a za sada postoje samo dve mogućnosti: investiranje u Vladinim obveznicama i bankarskim depozitima.

U narednoj tabeli su prikazane klase sredstava povezane sa odgovarajućom strategijom, stvarna alokacija sredstava na dan 31. decembar 2017. godine i odgovarajuće granice koje su utvrđene u strategiji Upravnog odbora koje su tog dana na snazi.

KLASA SREDSTAVA	STRATEGIJA	KRAJNJA ALOKACIJA	GRANICE
Gotovina/zapisi KS/depozit	Pružanje kamate	8.7%	1%-12%
Obveznice KS	Pružanje kamate	3.3%	0%-9%
Dužnički instrumenti	Sa ciljem prinos	6.7%	4%-25%
Multi-sredstva	Upravljanje/ciljani rizik; apsolutni prinos	48.0%	25%-55%
Akcije	Dividenda	2.0%	0%-8%
Akcije	Upravljanje/ciljani rizik; apsolutni prinos	8.9%	7%-13%
Akcije	Sa ciljem prinos	22.4%	20%-35%

Fondovi multi-sredstava podrazumevaju fondove koji u sastavu imaju i akcije i dužničke instrumente (npr. obveznice) država i svetskih korporacija.

Kada je u pitanju investiciona strategija, fondovi sa upravljanim rizikom postavljaju plasmane kroz derivate (kao npr. futures – ugovori o kupoprodaji finansijskih instrumenta u budućnosti sa unapred utvrđenim datumom i cenom), kako bi se zaštitili od neželjenih ispada na tržištu.

Fondovi sa ciljanim rizikom utvrđuju nivo (cilj) za kolebljivost investicionog portfolija i na redovnoj osnovi vrše preusmeravanje sredstava radi vraćanja nestabilnosti na taj nivo.

Fondovi sa apsolutnim prinosom nastoje da izaberu akcije i obveznice za koje se smatra da imaju najveći potencijal za pozitivne prinose, pod opštim uverenjem da će manja kolebljivost obveznica amortizovati nestabilnost akcija i na taj način smanjiti ukupan rizik.

Fondovi sa strategijom dividende u investicionom portfoliju biraju samo akcije stabilnih korporacija koje redovno isplaćuju dividende. "Pružanje kamate" podrazumeva direktne plasmane u instrumente koji plaćaju kamatu, kao npr. bankarski depoziti i kosovske obveznice.

Na narednoj stranici su pružene informacije o tome gde pripada svaki od plasmana KPŠF-a.

ISTORIJSKA ANALIZA JE VAŽNA, ALI IZAZOV JE KAKO DA DELUJEMO ZA BUDUĆNOST

RASPODELA SREDSTAVA

Na kraju godine investicije u kosovske obveznice i oročene u bankama su iznosile €145.6 mln.

Na kraju godine sredstva pod upravljanjem KPŠF-a, u iznosu od €1,634.7 miliona, raspodeljena su na sledeći način: €1,478.1 miliona investirano je na globalnim finansijskim tržištima kroz investicione fondove (2016: €1,303.7 miliona); €95,0 miliona investirano je u državne obveznice Kosova (2016: €78,7 miliona); €50,6 miliona je oročeno u bankama BKT, NLB, TEB i BPB (2016: €20,0 miliona BKT, BpB i TEB); dok je €13,7 miliona bilo u CBK-u neinvestirano (2016: €15,9 miliona). Tokom godine, Upravni odbor je doneo 13 odluka o isplati ili povećanju sredstava iz angažovanih investicionih fondova. U 12 ovih odluka potezi su bili u svrhu rebalansa, sa ukupno €542,5 miliona.

S druge strane jedna odluka je bila o angažovanju jednog novog investicionog fonda (Amundi 3 M I), koji je takođe pripadao jednom novom investicionom instrumentu (gotovine). Početni iznos investicije u ovaj fond iznosio je €100 miliona.

Generalno analizirano, Upravni Odbor je i ove godine dao više značaja investicijama u multi-sredstva (sa upravljanjem rizikom i apsolutnim povraćajem), dok je smanjio značaj investicija u akcije. Kao rezultat toga, na kraju 2017. godine u multi-sredstva bilo je 53,5% (sa 41,1% koliko je bilo pre godinu dana). Ovaj balans na računu investicionih fondova činilo je da se koncentracija sredstava KPŠF-a na akcije smanji na 37,1%, sa 44,0% koliko je bilo pre godinu dana. Ove odluke imale su za cilj da dodatno smanje potencijalni rizik od investicija na berzi, gde je postizanje novih rekordnih nivoa rasta povećalo rizik od [očekivane] korekcije njihove vrednosti.

Ove godine od investicija u Trezoru Kosova dospelo je €60,0 miliona, dok je Odbor dodao €74,9 miliona novih investicija. Na kraju godine investicije u ovaj instrument su iznosile €95,0 miliona, što predstavlja 5,8% ukupnih investicija, i više nego prethodne godine (5,6%).

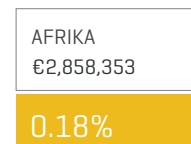
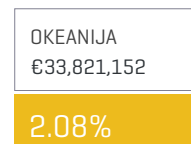
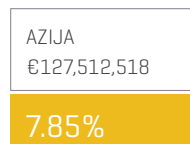
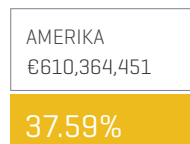
Iako sa prosekom izdvojenih investicija od 5,2% za celu godinu, investicije u Trezoru Kosova doprinele su u proseku za 2,9% ukupnog učinka investicija. Uprkos volji Upravnog odbora za više investicija u zemlju, što je dokazano dodatnim (i većim) investicijama ove godine, ova vrsta investicija i dalje je imala vrlo nisku stopu povraćaja od investicija.

Dok su oročeni depoziti u domaćim bankama, koji su bili u iznosu od €20 miliona na kraju 2016. godine, a koji su dospeli u toku godine, zamenjeni su od strane Odbora novim jednogodišnjim depozitima u iznosu od €51 miliona u četiri banke: BKT (€17,1 miliona); BPB (8,8 miliona); TEB (€11,9 miliona) i NLB (€12,8 miliona). U proseku za ovu godinu, ova izdavanja su iznosila 2,2% ukupnih investicija i u proseku doprinela 2,6% ukupnom učinku investicija.

Odbor je investirao ukupno €360 miliona, povukao €283 miliona i dospelo je €80 miliona investicija, dok je i ova godina veoma aktivna u odlučivanju Odbora za kretanje sredstava, u zemlji i u inostranstvo.

INVESTICIJA	KLASA/STRATEGIJA	SREDSTVA (mln)	ALOKACIJA
Vanguard - Global Stock Index Fund	Akcije/Sa ciljem prinos	€368.2	22.7%
Nordea 1 - Stable Return Fund	Multi-sredstva/Upravljanje rizikom	€242.6	14.9%
Nordea 1 - Global Stable Equity Fund Unhedged	Multi-sredstva/Upravljanje rizikom	€147.0	9.1%
BNY Mellon - Real Return Fund	Multi-sredstva/Apsolutni prinos	€108.9	6.7%
AXA - Global Inflation Linked Bonds Fund	Instrumente te borxhit/Me synim kthimin	€100.6	6.2%
AXA - World Fund Optimal Income	Multi-sredstva/Apsolutni prinos	€110.0	6.8%
Pictet - High Dividend Selection	Akcije/Dividenda	€33.1	2.0%
Schroders - Global Diversified Growth Fund	Multi-sredstva/Upravljanje rizikom	€113.3	7.0%
Amundi - Amundi Rendement Plus I2	Multi-sredstva/Upravljanje rizikom	€86.3	5.3%
BNP Paribas IP - Parvest Diversified Dynamic	Multi-sredstva/Upravljanje rizikom	€130.0	8.0%
Schroders - International Strategic Bond Fund	Dužnički instrumenti/Sa ciljem prinos	€10.3	0.6%
Amundi - 3 M I	Tržište novca	€27.9	1.7%
Trezor Kosova	Zapisi KS/Pružanje kamate	€40.7	2.5%
Trezor Kosova	Obveznice KS/Pružanje kamate	€54.3	3.3%
BKT, NLB, BpB i TEB	Depoziti/Pružanje kamate	€50.6	3.1%
UKUPNA SREDSTVA INVESTIRANA		€1,623.8	100.0%
Neinvestirana sredstva (imovina u CBK i gotovina u tranziciji)		€21.8	

Napomena: Detalji o svakom investicionom fondu su prikazani u finansijskim izveštajima na aneks ovog izveštaja.

BR.	DRŽAVA	%	SREDSTVA
1.	SAD	33.70%	547,304,591
2.	Kosovo	8.97%	145,624,553
3.	Ujedinjeno Kraljevstvo	6.97%	113,175,542
4.	Francuska	6.72%	109,103,806
5.	Luksemburg	6.03%	97,825,177
6.	Japan	4.50%	73,019,651
7.	Nemačka	4.43%	71,876,152
8.	Italija	3.75%	60,955,398
9.	Švajcarska	2.51%	40,730,848
10.	Kanada	2.47%	40,114,825
11.	Holandija	2.43%	39,439,270
12.	Danska	2.36%	38,268,468
13.	Španija	2.19%	35,575,951
14.	Irska	2.13%	34,600,925
15.	Australija	1.82%	29,524,516
16.	Švedska	0.98%	15,849,247
17.	Indija	0.69%	11,211,798
18.	Hong Kong	0.61%	9,968,314
19.	Južna Koreja	0.56%	9,123,811
20.	Jersey	0.55%	8,919,315
21.	Kina	0.50%	8,160,418
22.	Norveška	0.49%	7,957,715
23.	Belgija	0.42%	6,805,156
24.	Meksiko	0.40%	6,554,155
25.	Singapor	0.38%	6,172,020
26.	Portugalija	0.35%	5,740,880
27.	Austrija	0.32%	5,202,572
28.	Finska	0.32%	5,174,419
29.	Kajmanska ostrva	0.31%	5,055,517
30.	Brazil	0.30%	4,951,816
31.	Novi Zeland	0.26%	4,296,636
32.	Tajvan	0.19%	3,125,917
33.	Bermuda	0.19%	3,041,038
34.	Tajvan	0.18%	2,934,442
35.	Južna Afrika	0.15%	2,489,946
36.	Indonezija	0.13%	2,085,436
37.	Turska	0.12%	1,902,606
38.	Poljska	0.08%	1,236,769
39.	Malezija	0.07%	1,208,652
40.	Izrael	0.07%	1,116,194
	Ostale	0.39%	6,332,723

Novac koji je investiran preko otvorenih fondova, upravljači ovih fondova investiraju u akcije, dužničke instrumente, gotovinu i druge finansijske instrumente svjetskih korporacija i suverenih država. Na kraju godine, KPŠF je imao direktne i indirektno investicije u finansijske instrumente 2,134 svjetskih emitenata 2016: 2,086. Tabelarni podaci o raspodeli sredstava po državama i ilustracija njihovog globalnog prostiranja prikazani su na narednim stranicama.

NAPOMENA: U ovom obračunu nisu uključeni gotov novac i sredstva CBK.

GLAVNI EMITENTI

TREZOR KOSOVA SE POPEO NA VRH SPISKA

Spisak 25 glavnih emitenta (od ukupno 2.134) je prikazan u nastavku. KPŠF je izložen ovim emitentima na indirektan način, putem investicionih fondova, dok su plasmani u Trezoru Kosova i oročeni depoziti (u domaćim bankama) direktni.

Po prvi put ove godine, Trezor Kosova popeo se na vrh spiska pojedinačnih investicija sa 5,78% izdvojenih sredstava, koji je porastao sa 5,55% prošle godine. Trezor SAD-a je na drugom mestu (sa 5,68%) smanjeno sa 8,34% sredstava pre godinu dana.

Pravna ograničenja zahtevaju da KPŠF ne prelazi sledeće plasmane: a) ne više od 30% u Trezoru Kosova; b) ne više od 20% sredstava u dužničkim državnim obveznicama jednog emitenta koje su ocenjene sa AA ili više; c) 10% u državnim obveznicama koje su ocenjene sa A ili više; d) 5% u državnim obveznicama koje su ocenjene sa BBB ili niže; e) ne više od 5% sredstava u jedinom emitentu za akcije; i f) do 1% u državnim obveznicama koje su ocenjene sa BB+ ili niže. KPŠF nije premašio nijednu od ovih granica za investicije u jednom emitentu na dan 31. decembra 2017. godine.

EMITENT	SREDSTVA (mln)	RASPODELA SREDSTAVA
1. Trezor Kosova	€95.05	5.78%
2. Trezor SAD	€93.47	5.68%
3. Trezor Italije	€26.29	1.60%
4. Trezor Ujedinjenog Kraljevstva	€26.14	1.59%
5. BKT Bank Kosovo	€17.06	1.04%
6. Apple Inc.	€13.01	0.79%
7. Cisco Systems Inc.	€12.82	0.78%
8. Danske Bank	€12.81	0.78%
9. Nykredit	€12.80	0.78%
10. NLB Bank Kosovo	€12.76	0.78%
11. TEB Bank Kosovo	€11.95	0.73%
12. Trezor Španije	€11.12	0.68%
13. Roche Hldg Ag	€10.88	0.66%
14. At&T	€10.44	0.63%
15. Alphabet Inc	€10.39	0.63%
16. British American Tobacco	€9.61	0.58%
17. Microsoft	€9.10	0.55%
18. BpB Bank Kosovë	€8.81	0.54%
19. Pfizer Inc	€7.95	0.48%
20. Trezor Nemačke	€7.93	0.48%
21. Cvs Caremark Corp	€7.83	0.48%
22. Novartis Ag	€7.51	0.46%
23. Amgen Inc	€7.44	0.45%
24. Bayer Ag	€7.29	0.44%
25. Walgreens Boots	€7.19	0.44%

AKCIJE SU ČINILE 66,6% INVESTIRANIH SREDSTAVA

KLASE SREDSTAVA I VALUTE

Direktna i indirektna investirana sredstva KPŠF-a na kraju godine su činile 66,6% akcija, 28,7% od dužničkih instrumenata, 7,7% od gotovine i -1,8% neto od derivata (2016: 72,5%, odnosno 27,7%, 5,5% i -5,7%).

Od 28,7% ukupnih investicija koliko su obuhvatali dužnički instrumenti, 99,9% njih je bilo u instrumente koji nisu bili klasifikovani sa visokim nivoom rizika.

Investicije na Kosovu, uprkos nedostatku rejtinga, procenjuju se zakonom uz visoku sigurnost povraćaja od investicija i iznosile su ukupno 8,9% svih investicija KPŠF-a

Investicije na Kosovu sastojale su se od investicija u Trezoru Kosova (sa 5,8% svih investicija) i od bankarskih depozita (sa 3,1% svih investicija).

Ove godine, po prvi put, imali smo investicije u obveznice van Kosova, koje su trenutno bez rejtinga, ali su na nivou od 0,5% svih investicija u dužničke instrumente ili 0,15% svih investiranih sredstava.

Direktni i indirektni plasmani, na kraju godine bili su u instrumentima glavnih svetskih valuta, i to: EUR 40,4%; USD 37,1%; GBP 7,0%; JPY 3,9%; DKK 2,3%; CAD 2,2%; CHF 1,9%; i druge 5,2%.

REJTING PLASMANA U DUŽNIČKE INSTRUMENTE

RIZIK	REJTING	KVALITET PLASMANA	DEO DUŽNIČKIH INSTRUMENTATA
	--	Investicije na Kosovu	20.1%
	--	Investicije van Kosova	0.5%
	AAA	Prvoklasni	27.8%
	AA	Visok	20.1%
	A	Srednji viši	8.5%
	BBB	Srednji niži	17.7%
	BB	Nizak	3.9%
	B	Sa umerenim rizikom	1.3%
	C ili niži	Sa visokim rizikom	0.1%
	UKUPNO		100.0%

UČINAK INVESTICIJA

Bruto povraćaj za godinu iznosio €102.6 mln ili 6.5% povećanje jedinične cijene

Učinak investicija KPŠF-a za 2017. godinu bio je na rekordnom nivou u smislu nominalne vrednosti, sa bruto povraćajem od €102.6 miliona – šta je ekvivalentno sa bruto učinkom od 6.8%. Smanjivanjem naplaćenih tarifa (za investicije i operacije) proizilazi da je neto učinak KPŠF-a i povećanje cene jedinice bilo 6.5% godišnje.

Ovo je bila godina velikih porasta finansijskih tržišta, posebno tržišta akcijama. Najvažnije globalne berze dostigle su istorijski rekord u jednoj godini, sa dvocifrenim porastom. Ovaj porast je zasnovan na (generalno) najbolje pokazatelje ekonomskog porasta i smanjenje nezaposlenosti u SAD, EU i važnim zemljama Azije, ali i u povoljnim investicionim ambijentom, gde su fiskalne olakšice nastavile da budu na snazi i 2017. godine.

Pored kretanja tržišta, značajnu ulogu je imala i investiciona strategija i taktička alokacija od strane Upravnog Odbora, čime je omogućen o prikupljanje veoma zadovoljavajućih povraćaja od investicija. Uprkos činjenici da KPŠF ima investicioni portfelj koji maksimalno održava ravnotežu između rizika i potencijalne dobiti.

Zahvaljujući ovim faktorima, ovo je ujedno bila godina sa najnižom nestabilnošću investicionog portfelja KPŠF-a.

Od 12 investicionih fondova angažovanih ove godine, samo je jedan od njih zatvorio učinak od negativnih investicija (od -0.19%). Ovaj fond (Amundi 3 M) pripada gotovinskom tržištu i isključivo ima za cilj pružanje maksimalne zaštite na finansijskom tržištu.

Preostalih 11 investicionih fondova imali su pozitivan rezultat povraćaja od investicija. One su predvođene izuzetno pozitivnim učinkom fonda u akcijama i Vanguard GSIF od +16.7%. na ovaj način, ovaj fond je doprineo sa 56.7% u opštem bruto učinku KPŠF-a, do j je bilo prosečne godišnje alokacije od 23.7%. Vanguard GSIF je ove godine bio daleko bolji od svih fondova i u odnosu na prosečnu alokaciju i doprinosenje u povraćaj od investicija.

Svi ostali investicioni fondovi (uključujući i investicije na Kosovu) doprinele su sa 43.3% ukupnog učinka KPŠF-a, gde su najistaknutija bila tri fonda multi-sredstava: Nordea SRF (sa prosečnom alokacijom od 15.6% i doprinosom od 10.0%), BNP Paribas PDD (sa prosečnom alokacijom od 5.3% i doprinosom od 7.8%), i Schroders GDG (sa prosečnom alokacijom od 5.1% i doprinosom od 6.2%).

Investicije na Kosovu (u trezoru i depozitima) generisale su €2.0 miliona evra (ili 1.9%) bruto povraćaja za godinu od €102.6 miliona. Ovo je postignuto postojanjem prosečne kombinovane alokacije od 7.3% sredstava.

PERFORMANSA U ODNOSU NA BENČMARK

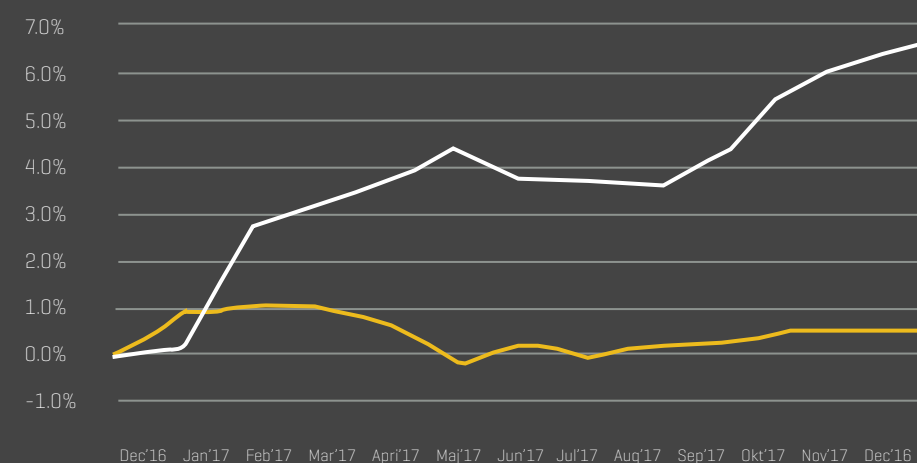
Upravni Odbor KPŠF-a, je odredio Indeksni Potrošačkih Cena (IPC) na Kosovu, objavljenog od strane Agencije za Statistike Kosova, kao cilj (benčmark) za njegovu investivnu performansu.

Upravni Odbor veruje da je prevazilaženje ovog cilja ključno kako bi se držala pažnja na očuvanje realne vrednosti dugoročnih doprinosa.

Povraćaj od investicija KPŠF-a, od 6.5% bio je 13 puta viši nego nivo IPC od 0.5% za 2017. god.

KPŠF je postigla da prevaziđe njen benčmark inflacije čak od osnivanja 2002 godine. Za taj period, KPŠF je dostigao rast cene jedinice od 46.5% u odnosu na rast od 33.5% CPI-a, na Kosovu.

IPC U ODNOSU NA KPŠF - 12 KUMULATIVNIH MESECI (IZJEDNAČENI)

■ IPC ■ KPŠF

INVESTICIJA	PROSEČNA ALOKACIJA	BRUTO DOPRINOS	BRUTO POVRATAK [mln]	PERFORMANSA
Vanguard - GSIF	23.7%	3.8%	€58.2	16.7%
Nordea 1 - SRF	15.6%	0.7%	€10.3	4.4%
BNY Mellon - RRF	8.7%	0.2%	€3.1	2.3%
Nordea 1 - GSEF	10.8%	0.3%	€3.8	2.7%
AXA - GILB	6.2%	0.1%	€1.2	1.0%
Obveznice vlade Kosova ^[1]	3.5%	0.1%	€1.4	1.4%
AXA - WFOI	5.1%	0.3%	€5.2	7.5%
Pictet - HDS	3.4%	0.1%	€1.4	3.6%
Zapisi vlade Kosova ^[1]	1.7%	0.0%	€0.1	0.1%
Amundi 3 M	1.8%	-0.0%	-€0.0	-0.2%
Schroders - SB	0.7%	0.0%	€0.0	0.6%
Schroders - GDG	5.1%	0.4%	€6.4	8.3%
BNP Paribas - PDD	5.3%	0.5%	€8.0	9.5%
Oročeni depoziti (BKT, NLB, BPB, TEB) ^[1]	2.1%	0.1%	€0.5	0.5%
Amundi - RPI2	3.9%	0.2%	€2.7	4.6%
Gotovina u CBK - i povraćen višak	2.4%	0.0%	€0.3	0.3%
UKUPNO	100.0%	+6.8%	€102.6	6.5%

[1] Ponderisani prosek.

DOPRINOSI I PENZIONISANJE

- 63 Početak i pasivizacija uplate doprinosa
- 64 Doprinosi
- 65 Kada i kako se penzije štednje mogu povući?
- 66 Pensionisanje i isplata beneficija

POČETAK I PASIVIZACIJA UPLATE DOPRINOSA

Naplaćeni godišnji doprinosi povećani su za 5.4%. Korist plaćanja je povećan za 44.4%. Novi davaoci doprinosa: 13.1% aktivnih doprinosioca.

Aktivnim davaocima doprinosa KPŠF naziva lica koja uplaćuju doprinose u izveštajnoj godini, u ovom slučaju u 2017. godini. S druge strane, novi davaoci doprinosa KPŠF su oni davaoci doprinosa, ili 13.1% aktivnih davaocima doprinosa, koji po prvi put uplaćuju doprinose u i za 2017. godinu (2016: 9.6%).

Broj početnih doprinosioca bio je 46.099, s druge strane bilo je 33.677 drugih, ili 9.5%, onih koji su pauzirali (plaćali doprinos 2016. ali ne 2017. godine); a na ovaj broj nisu obuhvaćeni 5.173 doprinosioca sa čijih računa je isplaćena štednja tokom 2017. godine.

U međuvremenu, 13,9% od početnih doprinosioca zaposleni su (1) po prvi put u 40+ godini (2016: 14,0%). Prosečna starost početnih doprinosioca bila je 28 godine, dok su 54% njih bili 25 godina ili mlađi (2016: 28 i 50% njih bilo je 25 godina ili mlađi).

Samozaposleni, koji su činili oko 1,5% početnih doprinosioca (2016: 3,5%), bili su u proseku najstariji. Njihova prosečna starost bila je 33 godine, a 58% njih je bilo 33 godine ili mlađi. Broj žena početnih doprinosioca bio je 40,6% za zaposlene (2016: 41,0); i 29,1% (2016: 32,5%) za samozaposlene.

S druge strane, podaci pokazuju da su se žene doprinosioci pasivizirale u nižim stopama nego što počinju da doprinose, čineći tako 34,7% zaposlenih i 17,2% samozaposlenih koje su se pasivizirali (2016: 32,4% odnosno 16,2%).

Pasivizacija doprinosioca ove godine uglavnom se dogodila u starosnim grupama od 22-25 godina (2016: 22-25 godina). U stvari, 50% doprinosioca u 2017. godini koji su bili pasivni tokom godine bili su 30 godina ili mlađi kod zaposlenih i 40 godina i mlađi kod samozaposlenih (2016: 50% doprinosioca 31 odnosno 40). Ovi podaci (koji su stabilni godinama) stvaraju osnovu za procenu da postoji niži stepen stabilnosti rada za mlađe i/ili njihovo sezonsko angažovanje.

Pozitivnija u vezi toga bila je i činjenica da se procenat angažovanih doprinosioca - ne uključujući Ovde samozaposlene - koji su platili doprinose u izveštajnoj godini, a bili su pasivni pre godinu dana, povećao sa 18,0% na 20,3%. Analiza podataka za poslednjih pet godina pokazuje da su 174.122 zaposlenih doprinosioca i 19.430 lica samozaposlenih doprinosioca, plaćali doprinose najmanje mesec dana u svakoj od ovih pet godina (2016: 166,188 i 19,524).

PLAĆANJE DOPRINOSA

Od €1,422.2 miliona oprinosa prikupljenih od osnivanja, €1,298.1 miliona i dalje su pod upravljanjem.

Doprinosi koji nisu pod upravljanjem, ili €124,0 miliona (2016: 94,3 miliona €), su doprinosi isplaćeni prilikom isplata beneficija ili refundiranja i više nisu deo fonda. Kod refundiranja uključen je i iznos od €10,0 miliona (od čega €7,4 miliona doprinosi i oko €2,6 miliona profit iz investicija) koji je vraćen PAK-u (prema važećem zakonu) s obzirom da su bili doprinosi o kojima KPŠF nije imao informacije zašto i za koga su plaćeni i bili su stariji od 6 godina.

Ukupan iznos prikupljenih doprinosa tokom 2017. godine bio je €159,8 miliona (2016: €151,5 miliona), od kojih su poslodavci i samozaposleni platili €143,4 miliona za 2017. godinu, €12,5 miliona za 2016. godinu, €0,8 miliona za 2015. godinu, i €3,1 miliona za period 2002-2014. Doprinosi prikupljeni tokom 2017. godine povećani su za 5,4% u odnosu na prethodnu godinu. U 2016. godini oni su povećani za 10,2%, a 2015. godine za 6,8%.

Novi poslodavci, kojih je bilo 4.166, imali su povećanje broja od 1,4% u odnosu na prethodnu godinu (2016: 4,107). Novim poslodavcima KPŠF smatra preduzeća, institucije itd. koji po prvi put plaćaju doprinose za svoje zaposlene. S druge strane, broj poslodavaca koji su se pasivizirali bio je 3,840 beležeći blagi ritam rasta od 1,7% (2016: 14,8%) u broju u odnosu na prethodnu godinu (2016: 3.774). Poslodavcima koji su se pasivizirali KPŠF smatra preduzeća ili institucije ili organizacije koje su plaćale doprinos za zaposlene tokom prethodne godine, ali ne i tokom izveštajne godine.

Međutim, broj aktivnih poslodavaca, onih koji su plaćali doprinose za godinu, porastao je za 6,0% i dostigao na 28.685 (2016: 27.051). Na kraju godine, prosečno stanje za sve račune penzijske štednje iznosilo je €3,003 (2016: €2,795).

DOPRINOSI

GODINE	PRIMLJENI (mln)	POD UPRAVOM (mln)
2002-2013	€844.7	€797.7
2014	€128.7	€115.3
2015	€137.5	€121.4
2016	€151.5	€133.7
2017	€159.8	€130.0
UKUPNO	€1,422.2	€1,298.1

STRUKTURA NETO SREDSTAVA POD UPRAVOM

2017

DOPRINOSI POD UPRAVOM

DOBITAK

2016

DOPRINOSI POD UPRAVOM

DOBITAK

1

Izraz "Zaposlenje" se koristio u najširem mogućem kontekstu. KPŠF nije u stanju da zna da li su doprinosi novih davaoca doprinosa zaista rezultat njihovog prvog zaposlenja. Osim toga, KPŠF ne može znati da li je to zaposlenje stalno, na određeno vreme, ili za neki određeni posao (ugovor o radu).

KADA I KAKO SE PENZIONE ŠTEDNJE MOGU POVUĆI

Kada i kako se penzione štednje mogu povući od strane doprinosioca:

- a)** kada se dostigne penzionerska starost (aktuelno prema zakonu određeno je 65 godišta);
- b)** kada se dobija pomoć invaliditeta od MPMS; ili
- c)** kada neko premine pre povlačenja penzijske štednje, u tom slučaju njegovi / njeni zakonski nasljednici će povući celokupni iznos štednje.

Program Faznog Povlačenja (PFP)

PFP je takav da korisnici u toj šemi povlače od svoje štednje svaki mesec po €2001] (2016 god.: €200¹⁾) ili 1% bilansa u momentu penzionisanja (koji god da je niži), dok se celi iznos ne istroši.

Počevši od septembra 2016 godine, korisnici mogu izabrati jednu od četiri banke koje nude uslugu PFP: TEB, NLB Priština, Banka za Biznis ili Ekonomska Banka. Do tada samo jedna banka je nudila ovu uslugu.

Kako se može povući penziona štednja?

Doprinosioci koji povlače štednju nakon dostizanja starosti pensionera mogu izabrati da dobiju 0% ili 20% štednje u jednoj isplati, a drugi iznos se šalje u PFP.

Ipak, ako jedan doprinosioc ima bilans na računu sa manje od €3,000¹⁾ onda se celokupni iznos povlači u jednoj isplati. Doprinosioci koji povlače štednju zbog invaliditeta dobiće svoju štednju preko PFP-a, u iznosu od €200¹⁾ do: i) perioda kada im ističe invaliditet; ili ii) dok se iscrpi penzijska štednja – koja god se prvo desi. Sa druge strane, korisnici preminulih doprinosioca mogu izabrati da odjednom povuku svu penzijsku štednju ili da taj iznos prenesu na njihov račun penzione štednje u KPŠF-u.

¹⁾ Minimalno mesečno povlačenje i prag povlačenja se određuje Pravidnicima CBK-a.

PENZIONISANJE I PLAĆANJE BENEFICIJA

Tokom 2017. godine penzioneri i nasljednici su u proseku ostvarili profit od 20,4%. U 2016. godini ova cifra je iznosila 19,9%.

Tokom 2017. godine Administracija je odobrila 5.173 novih prijava za podizanje penzijske štednje (2016: 4.445). Ukupan iznos sredstava koji je plaćena za podizanje penzijske štednje tokom 2017. godine bila su €27,7 miliona, koji se sastojao od nominalnih doprinosa od €22,1 miliona i ostvarenog profita od €5,6 miliona (2016: €19,2 miliona, odnosno €16,0 miliona i €3,2 miliona).

Ukupan broj računa za podizanje od osnivanja dostigao je 38.512, a isplaćeni iznos za ove račune dostigao je €119,5 miliona. Ovde treba napomenuti da smo ove godine imali i isplatu penzijske štednje za građane koji nisu građani Kosova i kojima se sada omogućuje po zakonu da im se isplati njihova penzijska štednja. Ovaj broj je iznosio 25, dok je iznos isplate bio €217.620.

Broj osoba kojima su isplaćena sredstva tokom 2017. godine nakon što su dostigli starosnu granicu od 65 godina za penzionisanje bio je 4.036 ili 78,0% odobrenih prijava (2016: 3.433 ili 77,2%). Zbog invaliditeta, sredstva su isplaćena za 174 lica, ili 3,4% odobrenih prijava (2016: 175 ili 3,9%).

Bilo je 938 slučajeva isplate penzijske štednje od strane naslednika doprinosioca koji su umrli pre nego što su im isplaćena njihova sredstva iz KPŠF-ja (2016: 837), što predstavlja 18,1% odobrenih prijava (2016: 18,8%). U 32,4% slučajeva, doprinosioci su bili mlađi od 55 godina kad su umrli, 23,2% je bilo 55-59, 31,7% je bilo sa 60-64 godina i 12,7% preko 65 godina. Iznosi usmereni u PTF su bili u vrednosti €18,0 miliona, dok je €9,7 miliona isplaćeno od strane korisnika uz jednu isplatu (2016: €11,8 miliona, odnosno €7,4 miliona).

Od 2,340 lica koja su tokom godine bila u PTF-u, 90,6% njih je takođe iskoristilo mogućnost podizanja bilansa od 20% odjednom.

Prosečan bilans računa penzionisanih za ovu godinu iznosio je €5.279, što je više od €4.199 koliko je bilo pre godinu dana. Ovo značajno povećanje prosečnog bilansa računa penzionisanih uglavnom se pripisuje isplati stranim državljanima, koje je počelo ove godine, koji imaju prilično veće prosečno stanje.

ISPLATE

VITET	DOPRINOSI (mln)	SREDSTVA (mln)
2004-2012	€28.2	€28.2
2013	€9.7	€10.7
2014	€12.3	€14.3
2015	€15.8	€19.3
2016	€16.0	€19.2
2017	€22.1	€27.7
UKUPNO	€104.1	€119.4

PODIGNUTA SREDSTVA PREBAČENA SU PPF

2017

64.6%

2016

61.6%

DEMOGRAFSKI PODACI DOPRINOSIOCA

- 69-70 Davaoci doprinosa
- 71-72 Geografska raspoređenost doprinosioca
- 73 Starost doprinosioca
- 74 Davaoci doprinosa prema vrsti preduzeća
- 77-78 Prosečna uplata doprinosa
- 79 Nivo uplate doprinosa
- 80 "Koliko treba da štedite?"

DOPRINOSIOCI

Ovo poglavlje sadrži ključne demografske podatke o doprinosiocima KPŠF-a u 2017. godini, uz poređenja kretanja sa prethodnom godinom.

Važno je napomenuti da ovo poglavlje predstavlja rezultate analize samo za aktivne doprinosioce, a ne za sve vlasnike računa KPŠF-a, čiji broj je do kraja 2017. godine bio 591.527. Ove godine bilo je 352.849 aktivnih doprinosioca (2016: 312.672).

Sa najmanje jednim doprinosom kao zaposleni tokom godine pojavljuju se 323.689, a kao samozaposleni 24.207; u ovim brojevima dva puta je izbrojano 4.953 doprinosioca, koji se pojavljuju tokom 2017. godine, i kao zaposleni i kao samozaposleni. Ono što je trebalo uzeti u obzir tokom celog poglavlja i uporedne statistike sa prošlom godinom je da je održavanje dva para izbora, opštih i lokalnih (uključujući slučajeve drugog izbornog kruga), deformisalo uporednu bazu sa prethodnom godinom. KPŠF nastavlja da apeluje da je ključ za adekvatnu penzijsku štednju, dovoljno i kontinuirano plaćanje doprinosa.

Pored [još uvek niskog] broja aktivnih doprinosioca, u poređenju sa brojem radno sposobne populacije, ostaje zabrinjavajuća niska vrednost akumulirane štednje po računima. Prosečno stanje na svim računima u KPŠF-u na kraju 2017. godine iznosilo je €3.003 (povećano za 7,4% od kraja 2016. godine). Prema važećoj uredbi o isplati penzija (€200 mesečno), ovo prosečno stanje bi bilo dovoljno za samo 15 meseci penzije.

Razume se da je razlog za ovo stanje, osim perioda boravka u šemi, vrednost mesečnog doprinosa koji je [posebno za starosne grupe ispod 35 godina] i dalje na veoma niskom nivou.

Prema Agenciji za Statistiku Kosova, u 2011. godini na Kosovu je bilo 1,31 miliona stanovnika starosti od 15 do 64 godine. S druge strane, u 2017. godini aktivnih doprinosioca u KPŠF-u bilo je 352.849 zaposlenih i samozaposlenih; prema čemu proizilazi da je samo 26,9% (2016: 23,9%) radno sposobnog stanovništva Kosova bilo uključeno u neku vrstu formalne radne aktivnosti tokom ove godine.

Ako se statistika o nezaposlenosti na Kosovu uzima zdravo za gotovo, onda je jedini razumni zaključak da se radi o visokom stepenu neformalnosti na tržištu rada. I ovo posebno izgleda da je relevantno za sektor poljoprivrede i građevinarstva, u kojim sektorima postoji velika nedoslednost između statistike zapošljavanja i broja doprinosioca u KPŠF-u.

KPŠF naglašava ove stvari verujući da na ovaj način ispunjava deo društvene odgovornosti koju ima: da svaki građanin Kosova dovoljno uštedi za svoju penziju. Razumevanjem ko, kada, koliko i kako često doprinosi, može pomoći u razumevanju dosadašnjih dostignuća i poboljšanja koja treba izvršiti u aktuelnoj politici, tako da šema penzijske štednje na Kosovu postane još bolja šema.

	2017	2016
	ZAPOSLENI	ZAPOSLENI
	323,689	286,848
+	SAMOZAPOSLENI	SAMOZAPOSLENI
	24,207	30,275
-	I ZAPOSLENI I SAMOZAPOSLENI	I ZAPOSLENI I SAMOZAPOSLENI
	4,953	4,451
=	AKTIVNI DOPRINOSIOCI	AKTIVNI DOPRINOSIOCI
	352,849	312,672

GEOGRAFSKA RASPODELA DOPRINOSIOCA

Pošto se veliki broj doprinosioca [oko 1/3] isplaćuje od strane Ministarstva javne uprave, čija je kancelarija registrovana u Prištini, nije moguće izvršiti analizu o tome gde su doprinosioci radili tokom godine. To je razlog što KPŠF predstavlja samo analizu zasnovanu prema opštinama, adresama doprinosioca koje KPŠF ima u svojim registrima.

Održavanje opštih i lokalnih izbora, koje zahteva angažovanje dodatnog osoblja za organizovanje i praćenje izbora (naročito u slučajevima gde je bilo drugog izbornog kruga), deformisalo je uporednu osnovu stvarajući jake oscilacije u broju doprinosioca. Prema tome, upoređivanje sa prethodnom godinom treba uzeti kao izuzetak i uz rezerve.

I ove godine pokazalo se da je skoro svaki peti aktivni doprinosilac ponovo pripadao Prištini i 2017. godine. To je ujedno i razlog što Priština ima najveće povećanje broja doprinosioca [+3.940 lica].

Ove godine najizraženiju mrežu u procentima ima Leposavić [104,2%], zatim slede Zvečan [100,7%], Severna Mitrovica [51,8%], Klokot [51,4%], Zubin Potok [48,1%], Parteš [45,8%] i Ranilug [42,1%].

Što se tiče opština sa najvećim brojem doprinosioca u prvih 10, najveći rast imalo je Gnjilane (sa 15,1%), zatim slede Mitrovica (sa +14,8%) i Uroševac (sa +14,2%).

‡ Ovo je broj doprinosilaca koji žive van Kosova ili za koje KPŠF nije imao informacije kojim opštinama pripadaju.

BR.	OPŠTINA	BROJ DOPRINOSIOCA	UČEŠĆE	RAZLIKA SA 2016	
				U BR.	U %
1.	PRIŠTINA	64,600	18.3%	3,940	6.5%
2.	PRIZREN	28,497	8.1%	2,764	10.7%
3.	UROŠEVAC	21,637	6.1%	2,696	14.2%
4.	GNJILANE	20,664	5.9%	2,713	15.1%
5.	PEĆ	19,277	5.5%	1,417	7.9%
6.	ĐAKOVICA	18,425	5.2%	2,008	12.2%
7.	PODUJEVO	16,198	4.6%	1,701	11.7%
8.	MITROVICA	15,073	4.3%	1,942	14.8%
9.	VUČITRN	14,042	4.0%	1,513	12.1%
10.	GLOGOVAC	11,453	3.2%	842	7.9%
11.	LIPJANE	11,077	3.1%	1,428	14.8%
12.	SUVA REKA	10,135	2.9%	1,284	14.5%
13.	SKENDERAJ	9,313	2.6%	1,236	15.3%
14.	KOSOVO POLJE	8,714	2.5%	856	10.9%
15.	ORAHOVAC	8,232	2.3%	1,019	14.1%
16.	MALIŠEVO	7,322	2.1%	1,177	19.2%
17.	ISTOK	7,071	2.0%	715	11.2%
18.	VITINA	6,895	2.0%	1,133	19.7%
19.	KAMENICA	6,405	1.8%	850	15.3%
20.	KLINA	5,966	1.7%	822	16.0%
21.	KAČANIK	5,473	1.6%	940	20.7%
22.	OBILIĆ	5,359	1.5%	488	10.0%
23.	DEČANE	5,123	1.5%	656	14.7%
24.	SHTIMLJE	4,648	1.3%	676	17.0%
25.	DRAGAŠ	4,343	1.2%	904	26.3%
26.	LEPOSAVIĆ	2,212	0.6%	1,129	104.2%
27.	GRAČANICA	2,195	0.6%	399	22.2%
28.	ŠTRPCE	1,529	0.4%	273	21.7%
29.	SEVERNA MITROVICA	1,501	0.4%	512	51.8%
30.	HANI ELEZIT	1,365	0.4%	149	12.3%
31.	ZVEČAN	1,150	0.3%	577	100.7%
32.	ZUBIN POTOK	1,124	0.3%	365	48.1%
33.	JUNIK	634	0.2%	92	17.0%
34.	NOVO BRDO	627	0.2%	146	30.4%
35.	MAMUŠA	583	0.2%	69	13.4%
36.	RANILUG	570	0.2%	169	42.1%
37.	KLOKOT	545	0.2%	185	51.4%
38.	PARTeŠ	420	0.1%	132	45.8%
	OSTALI ‡	2,452	0.7%	529	27.5%

STAROST DOPRINOSIOCA

Prosečna starost doprinosioca u 2017. godini se smanjila na 40,5 godina sa 40,7 kolika je bila u prethodnoj godini. Dok se srednja vrednost nije promenila i ostala je 39, kao i 2016. godine.

PROSEK MUŠKARACA:

41.8

PROSEK ŽENA:

37.7

MEDIJANA MUŠKARACA:

40.0

MEDIJANA ŽENA:

35.0

Generalno, nije bilo velikih promena učešća starosnih grupa kao procenta aktivnih doprinosioca. Skoro 2/3 aktivnih doprinosioca ili 68,3% (2016: 66,9%) bilo je ispod 45 godina.

I ove godine, sa učešćem od 15,6% starosna grupa 15-24 godina beležila je najveći rast (+2,2%), a sem starosne grupe 25-34 godina sa blagim porastom (sa +0,1%), sve ostale starosne grupe su beležile blagi pad.

STAROSNA GRUPA	2017	2016
15-24	15.6%	13.4%
25-34	29.4%	29.3%
35-44	23.3%	24.2%
45-54	18.5%	19.3%
55-64	12.4%	12.9%
65+	0.8%	0.9%

DOPRINOSIOCI PREMA VRSTI PREDUZEĆA

Vrsta preduzeća utvrđuje se prema njihovoj registraciji u Kosovskoj agenciji za registracije biznisa ili u okviru Ministarstva javne uprave.

Treba napomenuti da su javna i društvena preduzeća (kao što su regionalne kompanije za vodovod ili otpad, Pošta Kosova, gradske toplane, itd.) većina njih su registrovana kao akcionarska društva; stoga su predstavljena zajedno sa drugim javnim preduzećima u okviru grupe akcionarskih društava.

Najznačajnije kretanje ove godine je kod broja doprinosioca u budžetskim organizacijama, koji se zbog organizovanja izbora povećao za skoro 40% broj doprinosioca od privremenog angažovanja dodatnog osoblja.

Istovremeno, privremeno angažovanje kod budžetskih organizacija značajno je smanjilo koeficijent angažovanja sa 0,909 (u 2016. godini) na 0,660 ove godine. Značajan rast ove godine po broju imale su i D.O.O. sa povećanjem od 15,8% u broju doprinosioca i 14,6% u ekvivalentnim doprinosiocima.

Dve vrste preduzeća (akcionarska društva i samozaposleni) imala su smanjenje broja doprinosioca, ali ne i ekvivalentni doprinosioci. Da bi se ilustrovalo "angažovanje" upotrebiće se sledeći primer: ako su dva zaposlena lica u toku godine plaćala doprinos jedno 8 meseci a drugo 4 meseca, tada oni po broju čine dva doprinosioca, ali po angažovanju predstavljaju ekvivalent jednog doprinosioca koji je plaćao doprinos tokom cele godine.

VRSTA PREDUZEĆA	BROJ DOPRINOSIOCA	ANGAŽOVANJE		PROMENE SA 2016	
		KOEFICIJENT	EKVIVALENTNI DOPRINOSIOCI	BROJ DOPRINOSIOCA	EKVIVALENTNI DOPRINOSIOCI
Budžetska organizacija	131,900	0.660	87,054	39.5%	9.4%
DOO	122,065	0.603	73,605	15.8%	14.6%
Individualni biznis	70,830	0.662	46,889	-1.5%	0.3%
Samozaposleni	29,787	0.781	25,230	-1.6%	0.0%
Akcionarsko društvo	29,546	0.781	23,075	-3.4%	1.0%
NVO	19,945	0.383	7,639	43.6%	18.3%
Partnerstvo	5,370	0.847	4,548	3.7%	35.7%
Ostalo	11,254	0.606	6,820	19.2%	19.8%

GLEDAJ BUDUĆNOST
U DRUGOJ
DIMENZIJI

PROSEČAN DOPRINOS

Prosečan (mesečni) doprinos za kategoriju zaposlenih smanjio se na €39,97 sa €44,42 koliko je iznosio godinu dana ranije. I ovde se oseća efekat privremenog doprinosa i niske vrednosti ove godine.

Za samozaposlene, prosečan doprinos je porastao za €33,49 mesečno sa €32,25 koliko je iznosio prošle godine.

Prosečan doprinos za zaposlene porastao je u prve tri starosne grupe (15 do 44 godina), a smanjio se u ostale tri starosne grupe (45 do 65+ godina). S druge strane za samozaposlene su povećani za sve starosne grupe. Dok je prosečni mesečni doprinos prema polu smanjen kako za žene tako i za muškarce kod zaposlenih, povećan je kod oba pola kod samozaposlenih.

PROSEČNI MESEČNI DOPRINOS

VITI	ZAPOSLENI	SAMOZAPOSLENI
2015	€42.21	€31.48
2016	€44.42	€32.25
2017	€39.97	€33.49

PROSEČNI MESEČNI DOPRINOS PO STAROSNIM GRUPAMA

	2017		2016		2015	
	ZAPOSLENI	SAMOZAPOSLENI	ZAPOSLENI	SAMOZAPOSLENI	ZAPOSLENI	SAMOZAPOSLENI
15-24	€26.58	€20.45	€25.77	€20.23	€25.49	€21.45
25-34	€38.57	€26.52	€38.68	€25.97	€38.59	€25.38
35-44	€48.15	€34.97	€49.05	€33.64	€47.48	€32.81
45-54	€48.02	€37.32	€49.13	€35.76	€47.17	€34.36
55-64	€53.45	€37.77	€58.91	€36.68	€52.14	€35.21
65+	€58.03	€37.85	€59.12	€32.61	€57.68	€36.22

PROSEČNI MESEČNI DOPRINOS PREMA POLU

GODINA	ŽENE		MUŠKARCI	
	ZAPOSLENE	SAMOZAPOSLENE	ZAPOSLENI	SAMOZAPOSLENI
2015	€39.97	€25.56	€43.28	€32.57
2016	€40.70	€25.61	€46.26	€33.57
2017	€37.35	€26.17	€41.29	€35.02

NIVO UPLATE DOPRINOSA

Zakon zahteva da se minimalni doprinos za samozaposlene, kao i zaposlene sa punim radnim vremenom, zasniva na minimalnim mesečnim zaradama na Kosovu, a to su: €130 za lica starosti do 35 godina; i €170 za lica starija od 35 godina.

Broj doprinosa ispod zakonski dozvoljenog minimuma je povećan i ove godine, on iznosi 11,4%, ali i ova cifra je pod uticajem izbornog efekta ove godine. Međutim, dobrih vesti nema ni za samozaposlene, a to je da su ove godine više od polovina plaćali doprinose na nivou ili ispod potrebnog minimuma.

NIVO UPLATE DOPRINOSA ZAPOSLENIH

	UPLATA		
	ISPOD MINIMUMA	JEDNAKO SA MINIMUMOM	MBI MINIMUM
DO 35 GODINA	7.37%	0.28%	41.60%
IZNAD 35 GODINA	4.07%	2.76%	43.92%

NIVO UPLATE DOPRINOSA SAMOZAPOSLENIH

	UPLATA		
	ISPOD MINIMUMA	JEDNAKO SA MINIMUMOM	MBI MINIMUM
DO 35 GODINA	0.64%	11.25%	15.21%
IZNAD 35 GODINA	4.90%	36.76%	31.25%

“KOLIKO TREBA DA ŠTEDITE?”

KPŠF smatra svojom i socijalnom obavezom da savetuje obveznike doprinosa o tome koliko treba da štede kako bi ostvarili iznos koji bi im mogao obezbediti veću sigurnost nakon penzionisanja.

Stoga u nastavku predstavljamo nekoliko važnih saveta i predloga.

Primer: ako se pretpostavi da će se cena akcije KPŠF-a svakog meseca povećavati po konstantnoj stopi od 4% godišnje, osoba koja se zaposli na svoj 25. rođendan i uplaćuje doprinose jednake sa zakonskim minimumom za 40 godina sve do penzionisanja, imaće na svom računu u KPŠF-u akumulirani bilans od €18,142.

Međutim, s obzirom da inflacija umanjuje vrednost novca, ako inflacija iznosi npr. 2% godišnje, današnja vrednost tog bilansa bi bila €8,216.

Ova vrednost, uštedena kroz minimalni doprinos bila bi nedovoljna za kupovinu ekonomski povoljnog doživotnog anuiteta.

U trenutnim okolnostima takva osoba će se penzionisati u programu podizanja u fazama, uz mogućnost podizanja početnog iznosa od 20% od ukupnog bilansa i podizanja preostalog iznosa od €150 mesečno, što ne bi bilo dovoljno ni za 4 godine [tačnije: 41 meseci].

Proizvod doživotnog anuiteta se i dalje ne pruža na Kosovu a bez njega na tržištu je teško izračunati bilans štednje koja bi bila potrebna za kupovinu minimalnog doživotnog anuiteta.

S druge strane, teško je poverovati da bi štednja manja od €25,000 (u današnjoj vrednosti) bila dovoljna za kupovinu minimalne penzije.

Sa ovom vrednošću kao cilj, osoba koja se zaposli u dobi od 25 godina i radi do penzionisanja bez bilo kakvog povećanja plate, treba da uplaćuje €41,50 svakog meseca [zaposleni i poslodavac zajedno].

Ali ako bi ista osoba svake godine imala povećanje plate od 1% trebalo bi da počne sa mesečnim doprinosima od €34.30 i da završi sa €74.23 uoči svog 65. rođendana.

U poslednjem slučaju, prosečni mesečni doprinosi bi iznosili €51.74 ili za oko €10 više nego u prvom slučaju, čime se objašnjava značaj što ranije uplate doprinosa i u što je moguće većim iznosima.

Naravno, danas postoji mnogo ljudi na Kosovu koji stalno počinju i prestaju da rade, ili su se kasnije uključili u šemu i imaju manji broj godina za štednju; za njih će biti veoma teško da ostvare dovoljnu penziju samo kroz obaveznu penzijsku štednju.

Osoblje KPŠF-a je tu da pomogne i može da pruži savet svakome ko želi da zna kako i koliko treba da štedi za bolju penziju; a KPŠF i njegov Odbor će učiniti sve da povećaju vrednost štednje doprinosilaca kako bi im osigurali što srećniju penziju.

PRAVNI OKVIR

83 Pravni okvir

84 Glavne promene

PРАВНИ ОКВИР I IZMENE

Organizacija, funkcionisanje i donošenje odluka KPŠF-a zasnovana je na Zakonu br. 04/L-101, zajedno sa izmenama i dopunama: Zakonom br. 04/L-115, Zakonom br. 04/L-168 i Zakonom br. 05/L-116, i upravlja se od strane Upravnog Odbora.

Pravna organizacija KPŠF-a je dalje definisana sekundarnim zakonodavstvom: putem uredbi o penzijama CBK-a, i uputstvima i obaveštenjima o objašnjenju PAK-a o načinu objavljivanja, plaćanju doprinosa, ispravkama i oporezivanju penzijskih doprinosa.

Ove godine nije bilo inicijativa za izmene i dopune važećih zakona, ali nije bilo ni novih uredbi i pravila.

Ovogodišnja novina je bio početak sprovođenja zakonskih izmena koje su stupile na snagu početkom 2017. godine.

Za podsećanje ponovo objavljujemo na stranici u nastavku najvažnije zakonske izmene-dopune koje su počele da se sprovode u 2017. godini.

1. PRODUŽENJE MANDATA ČLANOVA ODBORA	Mandat članova Odbora produžen je sa tri na četiri godine.
2. ROKOVI ZA PREDLOG ČLANOVA ODBORA	Izborna Komisija treba da predloži Skupštini pozicije članova Odbora najmanje devedeset dana pre isteka mandata člana.
3. OBAVEŠTAVANJE DOPRINOSILACA	Korišćenje elektronske pošte [e-mail-a] kao način za slanje godišnjih izveštaja računa doprinosioca se izričito dopušta. Šta više, zahtev da se obaveste doprinosioci koji nisu imali transakcije tri zadnje godine je smanjen na samo jedanput u tri godine.
4. LIKVIDACIJA NEIZMIRENIH DOPRINOSA	Plaćeni doprinosi u KPŠF pre 6 godina – a za koje vlasnik nije identifikovan – sada se može likvidirati od KPŠF-a, u Konsolidovani Budžet Kosova. Ipak, ako se naknadno identifikuje vlasnik likvidiranih sredstava, fond, uključujući svaku mogućnost dobitka od investicija od trenutka likvidacije, moraće da se vrati i da se alocira na računu penzione štednje dotičnog vlasnika KPŠF-u.
5. STRANI DOPRINOSIOCI	Pošto osnovni zakon zabranjuje strancima bez stalnog boravka na Kosovu da doprinose, amandmanom se sada dozvoljava tim licima da povuku svu penzionu štednju u KPŠF-u, koja je poslata iz njihove strane ili od nekog drugog lica u njihovo ime.
6. OSLOBAĐANJE OD POREZA DOBROVOLJNIH DOPRINOSA	Dobrovoljni doprinos u KPŠF-u, oslobađa se od poreza na lični prihod. Ova odredba je sada proširena kod dobrovoljnih doprinosa izvršena u svim drugim penzionim fondovima.

ANEKS

7

KOSOVSKI PENZIJSKI ŠTEDNI FOND OPERACIJE

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA I FINANSIJSKI IZVEŠTAJI

Na dan i za godinu koja je završena 31 decembra 2017

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA.....	1-2
IZVEŠTAJ O FINANSIJSKOM STANJU	3
IZVEŠTAJ O SVEOBUHVAATNOM DOBITKU.....	4
IZVEŠTAJ O PROMENAMA U NETO SREDSTVA KOJA PRIPADAJU OPERACIJAMA KPŠF	5
IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE.....	6
NAPOMENE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	7-20

Izveštaj Nezavisnog Revizora

Grant Thornton L.L.C.
Rexhep Mala 18
10000 Prishtine
Kosovo

T +381 38 247 771
T +381 38 247 801
F +381 38 247 802

Upravnom Odboru Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda

Mišljenje

Revidirali smo prateće finansijske izveštaje Kosovskog penzionog štednje - Operacije ("KPŠF"), koji obuhvataju izveštaj o finansijskoj poziciji na dan 31 decembra 2017 godine i izveštaj o sveobuhvatnom prihodu, izveštaj o promenama u neto aktivima poslovanja KPŠF i izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se tada završava, kao i sažetak značajnih računovodstvenih politika i drugih objašnjenja.

Po našem mišljenju, finansijski izveštaji prikazuju istinitu i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsko stanje Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda – Operacije u dan 31 Decembra 2017, i rezultati njegovog poslovanja i novčanog toka za godinu koja se završila na taj dan u skladu sa Međunarodnim Standardima Finansijskog Izveštavanja (MSFI).

Osnova za mišljenje

Reviziju smo sproveli u skladu sa Međunarodnim standardima revizije (MSR). Naše odgovornosti prema tim standardima dalje su opisane u Odgovarajućim Odgovornostima za odeljak Revizije finansijskih izveštaja našeg izveštaja. Mi smo nezavisni u odnosu na Društvo u skladu sa Kodeksom etičkog ponašanja za profesionalne računovođe izdatim od strane Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeks), kao i etičkim zahtevima koji su relevantni za reviziju finansijskih izveštaja Društva i smo ispunili i druge zahteve profesionalne etike u skladu sa pomenutim zahtevima i IESBA Kodeksom. Verujemo da su revizorski dokazi koje smo dobili dovoljno i prikladni da daju osnovu za naše mišljenje.

Druga pitanja

Finansijski izveštaji Kosovskog penzionog štednje - Operacije za godinu koja je završila 31 decembra 2016 godine revidirala je drugi revizor koji je izrazio nemonifikovano mišljenje o tim finansijskim izveštajima 13 aprila 2017 godine.

Odgovornosti rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje finansijskim izveštajima

Menadžment je odgovoran za pripremu i nepristrasnu prezentaciju ovih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Finansijskog Izveštavanja, za takve unutrašnje kontrole menadžment određuje da je neophodno da se omogući priprema finansijskih izveštaja koji ne sadrže netačne materijalne prikaze, bilo iz razloga prevare ili grešaka.

U pripremi finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti KPŠF da nastavi da radi kao radni subjekt, otkrivajući, kako je primjenjivo, pitanja koja se odnose na trajnu zabrinutost i korištenje kontinuirane računovodstvene osnove računovodstva, osim ako rukovodstvo ili namjerava likvidirati KPŠF ili prestati operacije, ili nema realnu alternativu nego da to uradi.

Oni zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadgledanje procesa finansijskog izveštavanja KPŠF.

Odgovornosti revizora u reviziji finansijskih izveštaja

Naši ciljevi su da dobijemo razumno uverenje o tome da li finansijski izveštaji kao cjelina budu oslobođeni materijalno značajnih pogrešnih iskaza, bilo zbog prevare ili greške, i da izdaju revizorski izveštaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno osiguranje je visok nivo sigurnosti, ali nije garancija da će revizija sprovedena u skladu sa MSR uvek otkriti materijalno pogrešno prikazivanje kada postoji. Izjave o nepravilnostima mogu nastati iz prevare ili greške i smatraju se materijalnim ako se, pojedinačno ili u celini, mogu razumno očekivati da utiču na ekonomske odluke korisnika uzetih na osnovu ovih finansijskih izveštaja.

Kao deo revizije u skladu sa MSR, mi smo praktikovali profesionalno sudjenje i neprekidni profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- Identifikujemo i cenimo rizik od materijalnih značajnih grešaka u finansijskim izveštajima, kao posledica prevare ili kao posledica grešaka, dizajniramo i obavljamo revizorske procedure, koje smatramo dovoljne i odgovarajuće za osnovno pružanje i izražavanje našeg mišljenja. Rizik od ne-otkrivanja materijalnih gresaka što toci od prevare je veća od one koja tece greškom, jer prevara može uključivati sve tajne sporazume, falsifikate, namerano iskrivljavanje činjenica ili kršenja internih kontrola.
- Uzmimao jedno misljenje od unutrašnje kontrole što je od ključnog značaja za reviziju na takav način da se dizajnira revizorske procedure koji su odgovarajući za datim okolnostima, a ne za izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola institucija.
- Ceniti kompatibilnost sve odgovarajuće i računovodstvenih politika i procena računovodstvenih opravdanja, i otkrivanja sva obelodanjivanja od strane uprave.
- Na osnovu prikupljenih dokaza, odlučuje o prolagodljivosti principa neprekidnosti poslovanja, kao i da li materijalna nesigurnost postoji u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu postaviti sumnju na mogućnost neprekidnosti poslovanja. Ako možemo zaključiti da postoji materijalna neizvesnost, mi imamo obavezu da naglasimo u našem izveštaju u vezi sa ovom pronalasku u finansijskim izveštajima, ili ako takva otkrića nisu pravi, da modifikujemo nase mišljenje. Naša otkrića su na osnovu njihovog revizorskih dokaza sve prikupljene do datuma finansijskog izveštaja. Ipak, uslovi ili događaji u budućnosti, verovatno će biti da je ta institucija vijeshmerine prekinuti posao.
- Procenite ukupne prezentacije, strukturu i sadržaj finansijskih izveštaja, uključujući i obelodanjivanja, i da li su finansijski izveštaji predstavljaju osnovne transakcije i događaje na način koji postiže fer prezentaciju.

Mi komuniciramo sa onima koji su odgovorni za upravljanje, između ostalog, planiranje u obima revizije i značajnih nalaza revizije, uključujući značajnih mana u unutrašnje kontrole koje može biti identifikovane tokom revizije.

Ova verzija je prevod engleske verzije. Za neslaganja između verzija, verzija na engleskom jeziku će prevladati.

Grant Thornton LLC
Grant Thornton LLC

Prishtina, Kosovo
03 April 2018

	Napomene	Na dan 31 decembar 2017	Na dan 31 decembar 2016
		EUR	EUR
Imovina			
<i>Obrtna sredstva</i>			
Gotovina u rukama i bankama	4	789,206	1,359,344
Depoziti	5	5,109,673	4,503,039
Dospeli računi	6	474,657	428,498
Pretplaćeni troškovi		42,645	40,502
		6,416,181	6,331,383
<i>Neobrtna sredstva</i>			
Nekretnina, postrojenja i opreme	7	58,400	42,291
Nematerijalna sredstva	8	46,981	68,048
		105,381	110,339
Ukupna imovina		6,521,562	6,441,722
Obaveze			
<i>Tekuće obaveze</i>			
Plativi računi i akruali	9	1,057,664	1,088,168
		1,057,664	1,088,168
Neto sredstva koja pripadaju KPŠF-Operacijama		5,463,898	5,353,554

Odobreno za objavljivanje od Upravnog odbora i rukovodstva KPŠF i potpisano u njihovo ime dana 30. marta 2018.

Prof. Dr. Ymer Havolli
 Predsedavajući Upravnog odbora

G-din. Vërshim Hatipi
 Zamenik direktora - Finansije I Investicije i Rizik | TI

G-din. Adrian Zalli
 Izvršni director

Prateće napomene od 1 do 17 čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

	Napomene	Za godinu završenu 31 decembar 2017	Za godinu završenu 31 decembar 2016
		EUR	EUR
Prihodi			
Naknada taksi na teret penzijskih sredstava	11	7,288,684	6,323,014
Ostali prihodi	12	92,571	227,939
Ukupni prihodi		7,381,255	6,550,953
Rashodi			
<i>Troškovi investicija</i>			
Neto naknade otvorenih instrumenata	13	(5,660,809)	(4,719,092)
Naknada CBK-a za transfere i održavanje		(34,449)	(52,636)
Posredništvo, starateljstvo i troškovi zaloga		(8,956)	(8,916)
		(5,704,214)	(4,780,644)
<i>Administrativni troškovi</i>			
Troškovi osoblja	14	(598,973)	(560,235)
Troškovi Upravnog odbora	15	(161,879)	(171,744)
Stanja Računa i korespondencija		(132,598)	(134,969)
Troškovi kancelarijskog poslovanja		(79,845)	(82,954)
Obezvrećenje i amortizacija	7-8	(71,279)	(129,952)
Održavanje softvera		(57,358)	(57,145)
Naknade nadzora CBK-a		(18,670)	(16,258)
Obuke, putovanja i ostalog troškovi osoblja		(13,600)	(15,437)
Eksterna revizija		(9,050)	(10,100)
Komunikacije		(8,973)	(7,760)
Edukacija javnosti i oglasi		(7,530)	(11,491)
Saniranje posledica nepogoda – kirija i ostali povezani troškovi		(6,600)	(550)
Stružne službe / ugovora / konsultanti	16	(2,968)	(6,011)
Bankovne naknade za izvršene usluge		(2,138)	(2,746)
Sastanci i konferencije		(756)	(2,602)
Ostali troškovi		(9,480)	(6,615)
		(1,181,697)	(1,216,569)
Ukupni rashodi		(6,885,911)	(5,997,213)
Neto višak za godinu		495,344	553,740

Pratene napomene od 1 do 17 ine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

	Napomene	Višak EUR	Rezerve EUR	Ukupno EUR
Na dan 1 januar 2016		239,814	5,000,000	5,239,814
Neto višak za godinu		553,740	-	553,740
Refundacija viška u KPŠF-PS	10	(440,000)	-	(440,000)
Na dan 31 decembar 2016		353,554	5,000,000	5,353,554
Neto višak za godinu		495,344	-	495,344
Refundacija viška u KPŠF-PS	10	(385,000)	-	(385,000)
Na dan 31 decembar 2017		463,898	5,000,000	5,463,898

Prateće napomene od 1 do 17 • ine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

	Napomene	Za godinu završenu 31 decembar 2017	Za godinu završenu 31 decembar 2016
		EUR	EUR
Tok gotovog novca od operacija			
Neto višak za godinu		495,344	553,740
Prilago•avanja za:			
Obevre•enje i amortizacija	7-8	71,279	129,952
Kamatni prihodi	12	(71,876)	(77,865)
		494,747	605,827
Upla•ene kamate		65,247	77,601
		559,989	685,428
Promene na poslovnim sredstvima i obavezama			
Pove•anje / (Smanjenje) u plativim ra•unima / akrualima		(30,504)	156,688
(Pove•anje) / Smanjenje u dospelim ra•unima / pretplatama		(48,302)	187,214
Neto tok gotovog novca od operacija		481,183	1,029,339
Nov•ani tok iz investicionih aktivnosti			
Nabavka opreme		(46,690)	(4,410)
Nabavke softvera i licenca		(19,631)	(20,949)
Smanjenje u investicije sa fiksnim rokom dospe•a		-	4,920,399
(Pove•anje) u kredite i potraživanja		(5,100,000)	(4,500,000)
Smanjenje u kredite i potraživanja		4,500,000	-
Neto tok novca iz (korišten u) investicionih aktivnosti		(666,321)	395,040
Nov•ani tok iz finansijskih aktivnosti			
Refundacija viška u KPŠF-PS		(385,000)	(440,000)
Neto tok novca (korišten u) finansijske aktivnosti		(385,000)	(440,000)
Pove•anje / (Smanjenje) gotovine i njenih ekvivalenata			
		(570,138)	984,370
Gotovina i njeni ekvivalenti po•etkom godine		1,359,344	374,974
Gotovina i njeni ekvivalenti na kraju godine	4	789,206	1,359,344

Prate•e napomene od 1 do 17 •ine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

1 UVOD

Kosovski Penzijski Štedni Fond (u daljem tekstu: "KPŠF") registrovan u adresi: Ul. Agim Ramadani br. 182-184, 10000 Priština, Republika Kosovo, brojom registracije 90000225; osnovan je Uredbom UNMIK-a br. 2001/35 od 22. decembra 2001. godine, koja je kasnije izmenjena i dopunjena Uredbom br. 2005/20, a zatim ponovo izmenjena Zakonom br. 03/L-084 Republike Kosova, i dalje dopunjen zakonima br. 04/L-101 i br. 05/L-116 Republike Kosovo, a zadnja dopunjena sa dodacima i promenama Zakonom Br. 04/L-168 i Br.05/L-116; kao ne-za-profit finansijska institucija, ova je jedina i isključiva svrha upravljanje individualnim računima za penzionu štednju kroz obezbeživanje smotrenih investicija i staranje o penzionoj aktivni i uplaćivanje prinosa na pojedinačne račune radi plaćanja anuiteta za penzionu štednju, kao poverenik koji postupa u ime učesnika i korisnika.

Zakon br. 04/L-101 obezbeđuje program penzione štednje koji se finansira iz uplaćenih doprinosa zaposlenih i njihovih poslodavaca, a kojim upravlja i investira KPŠF. U okviru ovako definisanog sistema doprinosa, svi zaposleni stalni stanovnici Kosova i njihovi poslodavci su obavezni da uplaćuju penzijske doprinose. KPŠF vodi individualne račune za svakog učesnika na koje se uplaćuju doprinosi i povratak od investicija.

KPŠF nadgleda Upravni Odbor koji se sastoji od eksperata za investicije i penzije kao i predstavnika zaposlenih i poslodavaca Kosova. Jedan član bez prava glasa zastupa interese Vlade.

Ovi finansijski izveštaji su za Kosovski Penzijski Štedni Fond - Operacije (ili "KPŠF-O"), entiteta za upravljanje i vođenje penzijske štednje doprinosilaca (penzionih sredstava). Finansijski izveštaji za Kosovski Penzijski Štedni Fond - Penzijska Sredstva (ili "KPŠF-PS") se pripremaju odvojeno od finansijskih izveštaja entiteta.

Direktor i 26. stalno zaposlenih radnika upravljali su svakodnevnim operacijama KPŠF-a tokom 2017. godine (2016: Direktor i 25. stalno zaposlenih).

2 OSNOVA ZA PRIPREMU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

2.1 Izjava o usklađenosti

Finansijski izveštaji KPŠF-0 su pripremljene u skladu sa međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI").

2.2 Osnova za pripremu

KPŠF-0 vodi knjigovodstvenu dokumentaciju i priprema finansijske izveštaje prema pravilima istorijskog troška. Aktualni i uporedni podaci objavljeni u ovim finansijskim izveštajima su prikazani u evrima koja je valuta i funkcionisanja i prezentiranja KPŠF-0. Gde je bilo neophodno, uporedni podaci su reklasifikovani u cilju usaglašavanja sa prezentacijom tekuće godine

2.3 Promene računovodstvenih politika i objavljivanja

i) Početno usvajanje novog standarda i revidiranja postojećih standarda na snazi u tekućem period

Sljedeći novi standard i revidiranja postojećih standarda izdatih od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde su na snazi u tekućem periodu:

- **Revidiranje MRS 7 "Izveštaj o novčanim tokovima"** - Inicijativa za obelodanjivanje (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2017.);
- **Revidiranje MRS 12 "Porez na dobit"** - Priznavanje Odložena poreska sredstva za Nerealizovani gubici (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2017.);

Usvajanje ovog novog standarda i ovih revidiranja postojećih standarda nije dovelo do materijalnih promena računovodstvenih politika KPŠF-0-a.

2 OSNOVA ZA PRIPREMU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (NASTAVAK)

2.3 Promene računovodstvenih politika i objavljivanja (nastavak)

ii) Objavljeni novi standardi i revidiranja postojećih standarda koji još nisu usvojeni

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja, donjenedeni novi standardi, revidiranja i tumačenja postojećih standarda su objavljeni od strane MSFI a još nisu na snazi:

- **MSFI 9 "Financijski instrumenti"** (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018.);
- **MSFI 15 "Prihodi od ugovora s kupcima"** i dalje revidacije (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018.);
- **MSFI 16 "Najmovi"** (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019.);
- **Revidiranje MSFI 2 "Isplate na Osnovu Akcija"** - Klasifikacija i merenje isplatnih transakcija osnovane u akcije (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018.);
- **Revidiranje MSFI 4 "Ugovori o Osiguranju"** - Primena MSFI 9 "Finansijski instrumenti" sa MSFI 4 "Ugovori o Osiguranju" (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine ili kada MSFI 9 "Finansijski instrumenti" se primenjuje po prvi put);
- **Revidiranje MSFI 9 "Finansijski instrumenti"** - Pretplatne odlike sa negativnom nadoknadom (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. sa rano dozvoljenom primenom);
- **Revidiranje MSFI 10 "Konsolidirani finansijski izvještaji" i MRS 28 "Ulaganja u pridružena društva i zajednička ulaganja"** - Prodaja ili prilog imovine između investitora i njegovih saradnik ili Joint Venture i dalje izmene (datum stupanja na snagu je na neodređeno vreme na odloženo do istraživačkog projekta metoda kapitala je zaključen);
- **Revidiranje MRS 40 "Investicione Nekretnine"** - Transferi Investicionih Nekretnina (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018.);
- **Revidiranje različitih standarda "Poboljšanja MSFI-a (ciklus 2014-2016)"** rezultat projekta godišnjeg poboljšanja MSFI-a (MSFI1, MSFI12 i MRS 28) prvenstveno sa namerom otklanjanja neusaglašenosti i pojašnjenja formulacija u tekstu (izmene MSFI 12 su za primenu za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2017. i izmene MSFI 1 i MRS 28 za primenu u godišnjim periodima koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018.);
- **IFRIC 22 "Transakcije Deviznih Valuta i Unapredno Razmatranje"** (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018.).

KPŠF-0 je izabralo da ne usvoji ove nove standarde i revidiranja i tumačenja postojećih standarda pre njihovih stupanja na snagu. KPŠF-0 predviđa da usvajanje ovih standarda i revidiranja i tumačenja postojećih standarda neće imati materijalan utecaj na finansijske izvještaje KPŠF-0 u periodu prve primene.

Sprovođenje MSFI 9 "Financijski Instrumenti"

Sprovođenje MSFI 9 utiče na klasifikaciju i merenje finansijskih sredstava održanih od 1. januara 2018. godine i to:

- Orošeni depoziti KPST-0 kod lokalnih banaka koji se klasifikuju kao krediti i potraživanja i izmereni po amortizovanoj vrijednosti prema MRS-39, generalno će se nastaviti meriti po amortizovanom trošku prema MSFI 9.

Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava izmerenih po amortizovanoj vrednosti koristiće model Očekivanog kreditnog gubitka (ECL) - koji još nije u potpunosti završen; Međutim, budući da su sadašnja ulaganja u kategoriju kredita i potraživanja kratkoročne investicije sa originalnim rokom dospeća do 12 meseci i plasirane su kod banaka sa dobrim merama likvidnosti, kao i bez istorije neizvršenja ili kašnjenja u isplati dužnicima prihoda od obaveza orošenih depozita, ne očekuje se da model ECL materijalno utiče na vrednovanje ili umanjeње depozita.

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA

3.1 Prepoznavanje prihoda

Tarife su knjižena na dnevnoj osnovi naplaivanjem određenog procenta na dnevni bruto bilans fonda doprinosilaca.

Kamata na bankarske depozite priznaje se na akrealnoj osnovi koristeći efektivnu kamatnu stopu.

3.2 Nekretnina, postrojenja i opreme

Nekretnina, postrojenja i opreme operacija KPŠF-O se osnovi od: Kompjutera i prateće opreme; Nameštaja, uređaja i oprema; Ostalih kancelarijskih oprema; i Motornih vozila; koje su prenete kao cene smanjene za akumulirano obezvrećenje i gubitke akumuliranih od umanjnja ako ih ima.

Obezvrećenje se računava linearno na procenjeni veka upotrebljivosti sredstava korišćenjem sledećih stopa:

Kompjuteri i prateće opreme	33%
Nameštaji, uređaji i oprema	20%
Ostala kancelarijska oprema	20%
Motorna vozila	20%

Dobici i gubici na raspolaganju nekretnina, postrojenja i opreme priznaju se u izveštaju sveobuhvatnog prihoda u periodu u kojem su se dogodili.

Korisni vek trajanja nekretnina, postrojenja i opreme se pregleda i prilagođava najmanje godišnje, ako je potrebno.

3.3 Nematerijalna sredstva

Nematerijalna sredstva sastoje se od licenciranih kompjuterskih softvera. U početku su predstavljene prema trošku, dok kasnije prema ceni koštanja umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke usled umanjivanja vrednosti, ako ih je bilo.

Amortizacija se knjiži ako su sredstva raspoloživa za korišćenje primenom linearne metode, gde se trošak nematerijalnih sredstava otpisuje tokom procenjenog veka upotrebljivosti sredstava korišćenjem sledećih stopa:

Sofveri - 20%

Licence se amortizuju za tok trajanja licence do najduže 5 godina.

3.4 Umanjenje ne-finansijskih sredstava

Prenošena vrednost ne-finansijskih sredstava je razmatrana za umanjivanje kada ima promene u slučajevima ili kada promene u okolnostima ukazuju da knjigovodstvena vrednost se ne može ostvariti. Ako bilo kakva takva indikacija postoji i kada je knjigovodstvena vrednost veća od procenjenog iznosa koji može da se nadoknadi za nju, vrednost aktive se smanjuje na vrednost koja se za nju može nadoknaditi. Iznos koji se može nadoknaditi za ta sredstva je veća do neto prodajne cene ili upotrebne vrednosti.

Pri proceni upotrebne vrednosti, predviđeni budući tokovi gotovog novca smanjuju se na sadašnju vrednost primenom preporozne stope smanjenja koja odražava vremensku vrednost novca i rizika specifičnih za ta sredstva.

Gubici zbog umanjivanja vrednosti priznaju se u izveštaju sveobuhvatnog dobitka.

3.5 Finansijski instrumenti

Finansijska sredstva i obaveze koje se vode u izveštaj finansijskog stanja uključuju investicije, gotovinu, ekvivalente novca, dospеле računice i obaveze. Računovodstvene politike za priznavanje i merenje ovih stavki su objavljene u odgovarajućim računovodstvenim politikama uključenih u ovoj napomeni. Finansijski instrumenti su klasifikovani kao sredstva ili obaveze u skladu sa suštinom ugovornog aranžmana. Kamata, dobit ili gubici koji se odnose na finansijske instrumente klasifikovane kao sredstva ili obaveze iskazuju se kao prihod ili trošak. Finansijski instrumenti su prebijani kada KPŠF-O ima punovažno pravo da vrši prebijanje i namerava da izvrši poravnanje bilo uzimajući kao osnov neto iznos ili da istovremeno realizuje aktivu i izvrši poravnanje duga.

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.6 Financijska sredstva

Svaka kupovina i prodaja vrednosnica knjiži se na dan trgovanja. Dan obavljene trgovine je dan kada KPŠF-O preuzme obavezu da kupi ili proda imovinu.

Kredit i potraživanja

Kredit i potraživanja su nederivativna finansijska sredstva koja imaju fiksna ili određiva plaćanja i koja se ne kotiraju na aktivnom tržištu. Za investicije KPST-O, u kredite i potraživanja prikazani su orošeni depoziti plasirani u komercijalnim bankama na Kosovu i druga potraživanja.

Kredit i potraživanja se inicijalno priznaju po fer vrednosti plus troškovi transakcije. Posle inicijalnog priznavanja, kredit i potraživanja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope, umanjenoj za bilo kakvo obezbećenje. Kamata se obračunava po akrualnoj osnovi, a potraživanja od kamata se odražavaju u vrednost instrumenta.

Investicije koja se drže do dospeća

Investicije koja se drže do dospeća su finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrđivim isplatama i fiksnim dospećem, kojeg entitet ima pozitivnu namjeru i sposobnost držanja do dospeća, sa izuzetkom kredita i potraživanja. U toku godine koja se završila 31. decembra 2016. godine, KPST-O je imalo investicija koja se drže do dospeća a koja su bila predstavljena ulaganjima u obveznice trazora Kosova. Obveznice trazora Kosova u trenutku nabavke priznaju se po fer vrednosti uz naknadne procene izvršene po amortizovanoj vrednosti.

Investicije koje se drže za trgovanje

Investicije koje se drže za trgovanje odnose se na ulaganja duga i kapitala koji su kupljeni u namjeri da se prodaju u kratkom vremenskom periodu. Ove investicije se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans dobitka i gubitka.

KPST-O nije imalo investicija koja se drže za trgovanje na dan 31. decembra 2017. i 2016. godine.

Investicije raspoložive za prodaju

Investicije raspoložive za prodaju sastoje se od svih ostalih investicija koje nisu klasifikovane kao kredit i potraživanja, investicije koje se drže do dospeća ili investicije koja se drže za trgovanje. Ove investicije se inicijalno priznaju po nabavnoj ceni, što je fer vrednost uključujući troškove akvizicije povezane sa investicijom. Nakon inicijalnog priznavanja, ulaganja u instrumente raspoložive za prodaju se procenjuju po fer vrijednosti na osnovu kotiranih tržišnih cijena na kraju trgovanja.

KPST-O nije imalo investicija raspoloživa za prodaju na dan 31. decembra 2017. i 2016. godine.

Procenjivanje fer vrednosti

Fer vrednost predstavlja cenu koja bi se dobila za prodaju neke imovine ili platila da bi se prenela neka obaveza na urednu transakciju između učešnika na tržištu na datum procenjivanja.

Financijski instrumenti mereni po fer vrednosti

Financijska imovina merena po fer vrednosti u izveštaju finansijskog stanja iskazuje se u skladu s hijerarhijom fer vrednosti. Ova hijerarhija skuplja finansijske imovine i obveze u tri razine koje se temelje na značaju ulaznih podataka koji se koriste tekom merenja fer vrednosti finansijske imovine:

- Razina 1: Navedene cene (ne prilagođene) na aktivnim tržištima za identične imovine ili obveze;
- Razina 2: Drugi ulazni podaci, osim navedenih cena, uključeni u razinu 1, koji su dostupni za promatranje imovine ili obveze direktno (tj. cene) ili indirektno (tj. izračunani od cene); i
- Razina 3: Ulazni podaci o imovinu ili obvezu koje se ne temelju na dostupnim podacima za promatranje tržišta.

Na izveštajnim datumima, KPŠF-O nije imao finansijske instrumente procenjene po fer vrijednosti. Zbog činjenice da je likvidnost apsolutnog viška KPŠF-O uloženo samo u kratkoročne depozite, i nije izloženo nikakvim finansijskim rizicima osim mogućnosti stečaja banaka u kojima se nalaze orošeni depoziti ili države Kosova.

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.6 Financijska sredstva (nastavak)

Umanjivanje finansijskih sredstava

Finansijska sredstva se procenjuju za pokazatelje obezvrećenja na svaki datum izveštavanja. Finansijska sredstva se umanjuju tamo gde postoje objektivni dokazi da, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon inicijalnog priznavanja finansijskog sredstva, je uticano na procenu buduće novčane tokove investicije.

Objektivni dokazi o obezvrećenju mogu uključivati:

- značajne finansijske poteškoće ugovorne strane; ili
- neizvršenje ili neispravnost u plaćanju kamate ili glavnice; ili
- postaje verovatno da će zajmodavac učiniti stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Pojedinačno značajna finansijska sredstva se pojedinačno testiraju za umanjene vrednosti. Preostala finansijska sredstva se procenjuju kolektivno. Ta pojedinačno značajna sredstva koje nisu identifikovane kao umanjivane, se uključuju u bazi za kolektivnu procenu umanjivanja. Za potrebe kolektivne procene umanjivanja, finansijska sredstva se grupišu na osnovu sličnih karakteristika kreditnog rizika.

Za finansijsku imovinu prikazanu po amortizovanoj vrednosti, iznos umanjivanja je razlika između knjigovodstvene vrednosti imovine i sadašnje vrednosti procenjenih budućih novčanih tokova, diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijskog sredstva.

Knjigovodstveni iznos finansijskog sredstva se smanjuje korišćenjem računovodstvene provizije. Kada se finansijska imovina smatra nenaplativom, ona se otpisuje na račun provizije. Kasnije povratak prethodno otpisanih iznosa se knjiži na račun provizije. Promjene u knjigovodstvenoj vrednosti računovodstvene provizije se priznaju u bilansu uspeha.

Izuzimajući instrumente akcija raspoložive za prodaju, ako u narednom periodu iznos gubitka zbog umanjivanja vrednosti dužničkih instrumenata koji su klasifikovani kao raspoloživi za prodaju se smanjuje, i smanjenje može biti objektivno povezano sa događajem koji se dogodio nakon priznavanja umanjivanja, prethodno priznat gubitak zbog umanjivanja vrednosti se ispravlja kroz bilans uspeha do mere u kojoj se knjigovodstveni iznos investicije na dan ispravke umanjivanja ne prelazi iznos amortizovane vrednosti kad umanjivanje ne bi bilo priznato.

Što se tiče instrumenata akcija raspoloživih za prodaju, svako povećanje fer vrednosti nakon gubitka zbog umanjivanja, priznaje se ostale sveobuhvatne prihode.

3.7 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Za potrebe tokova gotovog novca, gotovinu i gotovinske ekvivalente čine gotov novac u ruci i u bankama i kratkoročni depoziti sa originalnim rokom dospeća od tri meseca ili manje.

3.8 Oporezivanje

KPŠF kao poverenički fond je izuzet od plaćanja poreza na dobit korporacija.

3.9 Penzioni troškovi

KPŠF-0 ne drži provizije niti ima bilo kakvu obavezu u pogledu penzija zaposlenih koje su veće od doprinosa koji su uplaćeni u gorepomenutu penzionu šemu.

3.10 Rezerva

Operativna rezerva deo je neto sredstva koja pripadaju KPŠF-0 (dugoročne obaveze) i može dostići maksimalni iznos od 5.000.000 evra, i sredstva se mogu koristiti samo uz odluku Upravnog odbora u slučaju vanrednih događaja, nepredviđenih okolnosti, ili za potrebu za kupovinu nekretnina u svrhu operacija KPŠF (kao što su kancelarije). Rezerva se prvobitno finansirala u 2013. godini od akumuliranog viška i mogu se dopuniti samo iz viška iz operativnih aktivnosti odlukom Upravnog odbora. U slučaju da se sredstva iz rezerve koriste za pokriće troškova izveštajnog perioda, oni će biti priznati u bilansu uspeha kao prihod.

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.11 Značajne procene i presude

Sastavljanje finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva procene i presude koje utiču na primenu računovodstvenih politika i prezentirane vrednosti sredstava, obaveza, prihoda i rashoda. Faktični rezultati mogu odstupati od ovih procena.

Procene i presude se revidiraju na tekućoj osnovi. Promene računovodstvenim procenama priznaju se u periodu u kojem je procena revidirana i idućim uticanim periodima. Informacije o oblastima za procenu neizvesnosti i ključna prosuđivanja u primeni računovodstvenih politika koje imaju najznačajniji efekat na iznose priznate u finansijskim izveštajima su opisane u nastavku:

Korisni vek trajanja obezvedljivih sredstava

Uprava je pregledala korisne živote obezvedljivih sredstava na dan 31 decembra 2017. Rukovodstvo procenjuje određen korisni vek sredstava predstavlja očekivanu korist te imovine. Knjigovodstvene vrednosti tih sredstava su analizirani u Napomenama 7 i 8. Međutim, faktični rezultati mogu odstupati od ovih procena zbog tehnološke zastarelosti.

3.12 Upravljanje finansijskim rizikom

3.12.1 Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik od finansijskog gubitka KPŠF-O ukoliko kupac ili ugovorna stranka finansijskog instrumenta ne ispuni svoje ugovorne obaveze, a nastaje uglavnom od depozita KPŠF-O u bankama i gotovine i gotovinskih ekvivalenta, kao i investicija u obveznicama trezora Kosova kad ih ima.

3.12.2 Rizik likvidnosti

Oprezno upravljanje rizikom likvidnosti podrazumeva održavanje dovoljnog iznosa gotovine, raspoloživost sredstava putem adekvatnih kreditnih linija i sposobnost prikupljanja na vreme, u utvorenom roku, potraživanja od trećih lica.

Sledeća tabela prikazuje preostala ugovorna dospeća finansijskih sredstava i obaveza KPŠF-O. Dospeća su pripremljena na osnovu nediskontovanih novčanih tokova.

	Na dan 31 decembar 2017			Na dan 31 decembar 2016		
	1-3 meseca	3-6 meseca	6-12 meseca	1-3 meseca	3-6 meseca	6-12 meseca
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Financijska sredstva						
Gotovina u rukama i bankama	789,206	-	-	1,359,344	-	-
Depoziti	-	606,181	4,503,492	-	-	4,503,039
Dospeli račununi	474,657	-	-	428,498	-	-
	1,263,863	606,181	4,503,492	1,787,842	-	4,503,039
Financijske obaveze						
Plativi račununi	1,057,664	-	-	1,088,168	-	-
	1,057,664	-	-	1,088,168	-	-
Ročna neusklađenost	206,199	606,181	4,503,492	699,674	-	4,503,039

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.12 Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

3.12.3 Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik da će promena u tržišnim cenama, kao što su deviznih kurseva i kamatnih stopa, uticati na dobit KPŠF-O ili na vrednost njenih finansijskih instrumenata. Cilj upravljanja tržišnim rizikom je upravljanje i kontrola izloženosti tržišnim rizicima u okviru prihvatljivih parametara, uz optimizaciju povratka.

Devizni rizik

Sredstva i obaveze KPŠF-O nisu izložena deviznim kretanjama kursa pošto se sve transakcije i bilanci obavljaju u lokalnoj valuti.

Kamatni rizik

Kamatni rizik je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati usled promena tržišnih kamatnih stopa. Menadžment KPŠF-O-a je prvenstveno odgovoran za svakodnevno praćenje neto kamatne stope rizika pozicije i postavlja granice da se smanji potencijal nesklada kamatnih stopa. Na dan finansijskog stanja KPŠF-O nije imao varijabilnih kamatonosnih sredstava ili pozajmljenih fondova iz domaćih ili stranih finansijskih institucija.

	Na dan 31 decembar 2017		Na dan 31 decembar 2016	
	Imovina EUR	Obaveze EUR	Imovina EUR	Obaveze EUR

Kamatonosni

Fiksna stopa:

Depoziti	5,109,673	-	4,503,039	-
Ukupno	5,109,673	-	4,503,039	-

3.12.4 Finansijski instrumenti koji nisu predstavljeni po fer vrednosti

Sljedeća tabela sumira knjigovodstvene vrednosti i fer vrednosti tih finansijskih sredstava i obaveza koje nisu prikazane u izveštaju o finansijskom stanju po fer vrednosti na dan 31 decembar 2017 i 2016.

	Na dan 31 decembar 2017		Na dan 31 decembar 2016	
	Vrednost u knjigovodstvo EUR	Fer Vrednost EUR	Vrednost u knjigovodstvo EUR	Fer Vrednost EUR

Financijska sredstva

Gotovina u rukama i bankama	789,206	789,206	1,359,344	1,359,344
Depoziti	5,109,673	5,109,673	4,503,039	4,503,039
Dospeli račun	474,657	474,657	428,498	428,498
	6,373,536	6,373,536	6,290,881	6,290,881

Financijske obaveze

Plativ račun	1,057,664	1,057,664	1,088,168	1,088,168
	1,057,664	1,057,664	1,088,168	1,088,168

4 GOTOVINA U RUKAMA I BANKAMA

	Na dan 31 decembar 2017	Na dan 31 decembar 2016
	EUR	EUR
ProCredit Bank - Tekući račun	567,710	1,239,006
Raiffeisen Bank Kosovo – Tekući račun	220,811	119,740
NLB Prishtina - Tekući račun	252	252
Banka Kombëtare Tregtare - Dega Prishtinë – Tekući račun	16	-
Banka për Biznes – Tekući račun	3	-
Gotov novac u rukama	414	346
Ukupna gotovina u rukama i bankama	789,206	1,359,344

Tekući računi KPŠF-0 ne nude interes.

5 DEPOZITI

Banka Stopa Uložen Dospjeće	Na dan 31 decembar 2017	Na dan 31 decembar 2016
	EUR	EUR
BKT 1.45 15.12.2016 15.12.2017	-	4,503,039
BPB 1.60 10.05.2017 10.05.2018	606,181	-
BPB 1.84 15.12.2017 15.12.2018	2,201,885	-
BKT 1.50 15.12.2017 17.12.2018	2,301,607	-
Ukupni depoziti	5,109,673	4,503,039

Na dan 31. decembra 2017. oročenja su uložene s lokalnim bankama sa originalnim rokom dospeća od godinu dana.

6 DOSPELI RAČUNI

	Na dan 31 decembar 2017	Na dan 31 decembar 2016
	EUR	EUR
Potraživanja od KPŠF-PS	398,541	375,095
Dospeli rabati iz otvorenih instrumenata	76,116	53,403
Ukupno dospeli računi	474,657	428,498

Na dan 31. decembra 2017, bilans potraživanja od KPŠF-PS u iznosu od 398,541 EUR odnosi se na naknadu za upravljanje naplaćen na računima doprinosilaca u iznosu od 396,359 EUR, kao i dobitke od refundacija pogrešnih doprinosa u iznosu od 2,182 EUR (2016: 373,958 EUR odnosno 1,137 EUR); koji su primljeni posle datuma izveštavanja.

7 NEKRETNINA, POSTROJENJA I OPREME

	Kompjuteri i prateće opreme	Nameštaji uređaji i oprema	Ostala kancelarijska oprema	Motorna vozila	Ukupno
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Cene					
Na dan 1 januar 2016	286,880	21,870	70,931	53,365	433,046
Dodato u toku godine	2,250	690	1,470	-	4,410
Otpisano u toku godine	(8,014)	(146)	(3,242)	-	(11,402)
Na dan 31 decembar 2016	281,116	22,414	69,159	53,365	426,054
Dodato u toku godine	46,690	-	-	-	46,690
Otpisano u toku godine	(7,858)	-	(10,209)	-	(18,067)
Na dan 31 decembar 2017	319,948	22,414	58,950	53,365	454,677

Akumulirano obezvrećenje

Na dan 1 januar 2016	(227,565)	(18,718)	(42,218)	(53,365)	(341,866)
Teret u toku godine	(43,516)	(824)	(8,959)	-	(53,299)
Eliminisano iz otpisa	8,014	146	3,242	-	11,402
Na dan 31 decembar 2016	(263,067)	(19,396)	(47,935)	(53,365)	(383,763)
Teret u toku godine	(21,608)	(905)	(8,068)	-	(30,581)
Eliminisano iz otpisa	7,858	-	10,209	-	18,067
Na dan 31 decembar 2017	(276,817)	(20,301)	(45,794)	(53,365)	(396,277)

Neto knjigovodstvena vrednost

Na dan 31 decembar 2017	43,131	2,113	13,156	-	58,400
Na dan 31 decembar 2016	18,049	3,018	21,224	-	42,291

Na dan 31. decembra 2017. i 2016. ne postoje tereti nad sredstvima KPŠF-0.

8 NEMATERIJALNA SREDSTVA

	Softveri i Licence
	EUR

Cene

Na dan 1 januar 2016	372,831
Dodato u toku godine	20,949
Otpisano u toku godine	(523)
Na dan 31 decembar 2016	393,257
Dodato u toku godine	19,631
Otpisano u toku godine	-
Na dan 31 decembar 2017	412,888

Akumulirana amortizacija

Na dan 1 januar 2016	(249,079)
Teret u toku godine	(76,653)
Eliminisano iz otpisa	523
Na dan 31 decembar 2016	(325,209)
Teret u toku godine	(40,698)
Eliminisano iz otpisa	-
Na dan 31 decembar 2017	(365,907)

Neto knjigovodstvena vrednost

Na dan 31 decembar 2017	46,981
Na dan 31 decembar 2016	68,048

9 PLATIVI RAČUNI I AKRUALI

	Na dan 31 decembar 2017	Na dan 31 decembar 2016
	EUR	EUR
Plativi računima za investicione aktivnosti	910,184	953,546
Akruali za štampanje i slanje stanja računima doprinosilaca	121,213	118,267
Ostali plativi računima i akruali	26,267	16,355
Ukupni plativi računima	1,057,664	1,088,168

Na dan 31. decembra 2017 u bilans plativih računima za investicione aktivnosti su uključeni naknade upravljanja od strane menadžera otvorenih fondova koji fakturisaju u vrednosti od 909,441 EUR i naknade za posredništvo u vrednosti od 743 EUR (2016: 952,803 EUR odnosno 743 EUR).

10 VIŠAK

	2017			2016		
	Operativne Aktivnosti	Investicione Aktivnosti	Ukupno	Operativne Aktivnosti	Investicione Aktivnosti	Ukupno
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Prihodi za godinu						
Prihodi od naplaćenih taksi	1,245,535	6,043,149	7,288,684	1,083,849	5,239,165	6,323,014
Prihodi ne od taksi	87,004	5,567	92,571	227,939	-	227,939
	1,332,539	6,048,716	7,381,255	1,311,788	5,239,165	6,550,953
Troškovi za godinu	(1,181,697)	(5,704,214)	(6,885,911)	(1,216,569)	(4,780,644)	(5,997,213)
Višak za godinu	150,842	344,502	495,344	95,219	458,521	553,740
Višak u početku godine	231,229	122,325	353,554	136,010	103,804	239,814
Refundacija viška u KPŠF-PS	-	(385,000)	(385,000)	-	(440,000)	(440,000)
Višak u kraju godine	382,071	81,827	463,898	231,229	122,325	353,554

Tokom 2017. Upravni odbor je odlučio da nadoknadi penziona sredstva doprinosioca (KPŠF-PS) sa 385,000 EUR iz viška investicionih aktivnosti, ostavljajući neto bilans viška od 463,898 EUR na dan 31. decembra 2017 (Tokom 2016. Upravni odbor je odlučio da nadoknadi penziona sredstva doprinosioca (KPŠF-PS) sa 440,000 EUR iz viška investicionih aktivnosti, ostavljajući neto bilans viška od 353,554 EUR na dan 31. decembra 2016.).

11 NAKNADA TAKSI NA TERET PENZIJSKIH SREDSTAVA

	Za godinu završenu 31 decembar 2017	Za godinu završenu 31 decembar 2016
	EUR	EUR
Naplaćene takse za investicione aktivnosti	6,043,149	5,239,165
Naplaćene takse za operativne aktivnosti	1,245,535	1,083,849
Total naknada taksi na teret penzijskih sredstava	7,288,684	6,323,014

Naknade su obračunate dnevno prema formuli:

$$\text{Naknada} = [\text{Bruto sredstva uesnika}] * [\text{Stopa}] / [\text{Broj dana u godini}] .$$

Ukupne naknade naplaćene nad bruto sredstvima uesnika u cilju finansiranja aktivnosti KPŠF-a za godinu koja se završava 31. decembra 2017. iznosi 7,288,684 EUR (2016: 6,323,014 EUR).

Naplaćene tarife za period raportisanja, usvajane od strane Skupštine Republike Kosovo u skladu sa Zakonom br. 04/L-168, bile su kao sledeće:

Datum od	Datum do	Takse za investicione aktivnosti	Takse za operativne aktivnosti	Ukupne takse
1 januar 2016	21 februar 2016	0.400% g.	0.085% g.	0.485% g.
22 februar 2016	31 decembar 2016	0.398% g.	0.082% g.	0.480% g.
1 januar 2017	31 decembar 2017	0.393% g.	0.081% g.	0.474% g.

12 OSTALI PRIHODI

	Za godinu 31 decembar 2017	Za godinu 31 decembar 2016
	EUR	EUR
Kamatni prihod od depozita	71,876	3,039
Razlike od refundacije pogrešnih doprinosa	15,128	147,311
Kamatni prihod investicija koja se drže do dospeća	-	74,826
Ostali prihodi iz operativnih aktivnosti	-	2,763
Ostali prihodi iz investicionih aktivnosti	5,567	-
Ukupni ostali prihodi	92,571	227,939

Jedna jednogodišnja obveznica trezora Kosova, koja je dospela 7. decembra 2016. godine bio je deo investicija koja se drže do dospeća u toku godine završenoj 31. decembra 2016. godine, koja je obezbedila kamatni prihod od investicija koja se drže do dospeća u iznosu od 74.826 EUR.

13 NETO NAKNADE OTVORENIH INSTRUMENATA

	Za godinu završenu 31 decembar 2017			Za godinu završenu 31 decembar 2016		
	Bruto	Rabati	Neto	Bruto	Rabati	Neto
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Vanguard – GSIF	910,863	(454,909)	455,954	872,731	(418,909)	453,822
BNY Mellon – RRF	798,961	-	798,961	1,212,352	-	1,212,352
AXA – GILB	384,576	(48,072)	336,504	369,104	(46,138)	322,966
Schroders – SISF	51,528	-	51,528	91,476	-	91,476
Schroders – GDG	520,466	-	520,466	112,627	-	112,627
Nordea 1 – GSEF	747,430	-	747,430	510,394	-	510,394
Nordea 1 – SRF	1,342,831	-	1,342,831	1,142,434	-	1,142,434
AXA – WFOI	428,939	-	428,939	306,265	-	306,265
Pictet – HDS	317,056	-	317,056	268,573	-	268,573
BNP Paribas – PDP	616,751	(89,046)	527,705	74,306	(10,604)	63,702
Amundi – RPI2	119,881	-	119,881	6,587	-	6,587
Amundi – 3M I	15,950	(2,396)	13,554	-	-	-
KBI – IDEF ¹	-	-	-	216,798	(11,225)	205,573
Tobam – ABWEF ¹	-	-	-	51,132	(28,811)	22,321
Ukupne neto naknade otvorenih instrumenata	6,255,232	(594,423)	5,660,809	5,234,779	(515,687)	4,719,092

¹ Prodato u celosti tokom 2016.

14 TROŠKOVI OSOBLJA

	Za godinu 31 decembar 2017	Za godinu 31 decembar 2016
	EUR	EUR
Plate osoblja	454,008	440,566
Troškovi Kolektivnog Ugovora	43,379	55,305
Penzioni doprinosi poslodavca	62,426	47,718
Prekovremeni rad, bonusi i troškovi održavanja	38,032	9,697
Zdravstveno osiguranje	1,128	6,949
Ukupno troškovi osoblja	598,973	560,235

15 TROŠKOVI UPRAVNOG ODBORA

	Za godinu 31 decembar 2017	Za godinu 31 decembar 2016
	EUR	EUR
Honorari članova Odbora	102,382	106,100
Putovanja/Hotel/Drugi/troškovi	28,154	36,621
Fiducijarno osiguranje Sastanci	22,882	21,731
Penzioni doprinosi poslodavca	8,461	7,292
Ukupno troškovi Upravnog odbora	161,879	171,744

16 STRUČNE SLUŽBE / UGOVORAČI / KONSULTANTI

	Za godinu završenu 31 decembar 2017	Za godinu završenu 31 decembar 2016
	EUR	EUR
Usluge dizajna i odnosa sa javnošću	1,555	4,068
Prevodilačke i lektorske usluge	1,116	1,716
Noterske / pravne službe	297	227
Ukupni troškovi za stručne usluge, ugovorače i konsultante	2,968	6,011

17 DEŠAVANJA POSLE DATUMA FINANSIJSKOG STANJA

Ne postoje kasniji ostali događaji koji zahtevaju prilagođavanje ili dalje obelodanjivanje u finansijskim izveštajima za godinu završenu 31. decembra 2017.

ANEKS

8

KOSOVSKI PENZIJSKI ŠTEDNI FOND PENZIJSKA SREDSTVA

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA I FINANSIJSKI IZVEŠTAJI

Na dan i za godinu koja je završena 31 decembra 2017

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA.....	1-2
IZVEŠTAJ O FINANSIJSKOM STANJU	3
IZVEŠTAJ O SVEOBUHVAATNOM DOBITKU	4
IZVEŠTAJ O PROMENAMA U NETO SREDSTVA DOPRINOSIOCA	5
IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE	6
NAPOMENE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	7-29

Grant Thornton

Izveštaj Nezavisnog Revizora

Grant Thornton L.L.C.
Rexhep Mala 18
10000 Prishtine
Kosovo

T +381 38 247 771
T +381 38 247 801
F +381 38 247 802

Upravnom Odboru Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda

Mišljenje

Revidirali smo prateće finansijske izveštaje Kosovskog penzionog štednje - Penzijska Sredstva ("KPŠF"), koji obuhvataju izveštaj o finansijskoj poziciji na dan 31 decembra 2017 i izveštaj o sveobuhvatnom prihodu, izveštaj o promenama u aktivni neto učesnika i izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se tada završava i rezime značajnih računovodstvenih politika i drugih objašnjenja..

Po našem mišljenju, finansijski izveštaji prikazuju istinitu i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsko stanje Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda – Penzijska Sredstva u dan 31 Decembra 2017, i rezultati njegovog poslovanja i novčanog toka za godinu koja se završila na taj dan u skladu sa Međunarodnim Standardima Finansijskog Izveštavanja (MSFI).

Osnova za mišljenje

Reviziju smo sproveli u skladu sa Međunarodnim standardima revizije (MSR). Naše odgovornosti prema tim standardima dalje su opisane u Odgovarajućim Odgovornostima za odeljak Revizije finansijskih izveštaja našeg izveštaja. Mi smo nezavisni od KPŠF u skladu sa Međunarodnim odborom za etičke standarde kodeksa etike profesionalnih računovođa (OESK kodeks) i sa etičkim zahtevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izjava na Kosovu, a mi smo ispunili i ostale etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtevima. Verujemo da su revizorski dokazi koje smo dobili dovoljno i prikladni da daju osnovu za naše mišljenje.

Druga pitanja

Finansijski izveštaji Kosovskog penzionog štednje - Penzijska Sredstva za godinu koja je završila 31 decembra 2016 godine revidirala je drugi revizor koji je izrazio nemodifikovano mišljenje o tim finansijskim izveštaja 13 aprila 2017 godine.

Odgovornosti rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje finansijskim izveštajima

Menadžment je odgovoran za pripremu i nepristrasnu prezentaciju ovih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Finansijskog Izveštavanja, za takve unutrašnje kontrole menadžment određuje da je neophodno da se omogući priprema finansijskih izveštaja koji ne sadrže netačne materijalne prikaze, bilo iz razloga prevare ili grešaka.

U pripremi finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti KPŠF da nastavi da radi kao radni subjekt, otkrivajući, kako je primjenjivo, pitanja koja se odnose na trajnu zabrinutost i korištenje kontinuirane računovodstvene osnove računovodstva, osim ako rukovodstvo ili namjerava likvidirati KPŠF ili prestati operacije, ili nema realnu alternativu nego da to uradi

Oni zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadgledanje procesa finansijskog izveštavanja KPŠF.

Odgovornosti revizora u reviziji finansijskih izveštaja

Naši ciljevi su da dobijemo razumno uverenje o tome da li finansijski izveštaji kao cjelina budu oslobođeni materijalno značajnih pogrešnih iskaza, bilo zbog prevare ili greške, i da izdaju revizorski izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno osiguranje je visok nivo sigurnosti, ali nije garancija da će revizija sprovedena u skladu sa MSR uvek otkriti materijalno pogrešno prikazivanje kada postoji. Izjave o nepravilnostima mogu nastati iz prevare ili greške i smatraju se materijalnim ako se, pojedinačno ili u celini, mogu razumno očekivati da utiču na ekonomske odluke korisnika uzetih na osnovu ovih finansijskih izvještaja.

Kao deo revizije u skladu sa MSR, mi smo praktikovali profesionalno sudjenje i neprekidni profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- Identifikujemo i cenimo rizik od materijalnih značajnih grešaka u finansijskim izveštajima, kao posledica prevare ili kao posledica grešaka, dizajniramo i obavljamo revizorske procedure, koje smatramo dovoljne i odgovarajuće za osnovno pružanje i izražavanje našeg mišljenja. Rizik od ne-otkrivanja materijalnih gresaka što toci od prevare je veća od one koja tece greškom, jer prevara može uključivati sve tajne sporazume, falsifikate, namerano iskrivljavanje činjenica ili kršenja internih kontrola.
- Uzmimao jedno misljenje od untrasnje kontrole što je od ključnog značaja za reviziju na takav način da se dizajnira revizorske procedure koji su odgovarajući za datim okolnostima, a ne za izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola institucija.
- Ceniti kompatibilnost sve odgovarajuće i računovodstvenih politika i procena računovodstvenih opravdanja, i otkrivanja sva obelodanjivanja od strane uprave.
- Na osnovu prikupljenih dokaza, odlučuje o prolagodljivosti principa neprekidnosti poslovanja, kao i da li materijalna nesigurnost postoji u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu postaviti sumnju na mogućnost neprekidnsoti poslovanja. Ako možemo zaključiti da postoji materijalna neizvesnost, mi imamo obavezu da naglasimo u našem izveštaju u vezi sa ovom pronalasku u finansijskim izveštajima, ili ako takva otkrića nisu pravi, da modifikujemo nase mišljenje. Naša otkrića su na osnovu njihovog revizorskih dokaza sve prikupljene do datuma finansijskog izveštaja. Ipak, uslovi ili događaji u budućnosti, verovatno će biti da je ta institucija vijueshmerine prekinuti posao.
- Procenite ukupne prezentacije, strukturu i sadržaj finansijskih izveštaja, uključujući i obelodanjivanja, i da li su finansijski izveštaji predstavljaju osnovne transakcije i događaje na način koji postiže fer prezentaciju.

Mi komuniciramo sa onima koji su odgovorni za upravljanje, između ostalog, planiranje u obima revizije i značajnih nalaza revizije, uključujući značajnih mana u untrasnje kontrole koje može biti identifikovane tokom revizije.

Ova verzija je prevod engleske verzije. Za neslaganja između verzija, verzija na engleskom jeziku će prevladati.

Grant Thornton LLC
Grant Thornton LLC

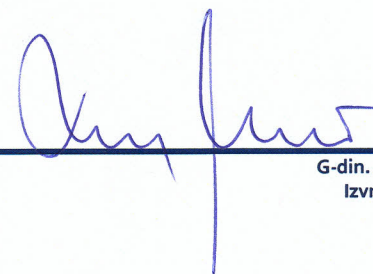
Prishtina, Kosovo
03 April 2018

	Napomene	Na dan 31 decembar 2017	Na dan 31 decembar 2016
		EUR	EUR
Imovina			
Novac u banci	4	13,667,252	15,935,612
Dospeli doprinosi i druga potraživanja	5	18,243,910	9,790,897
Investicije na raspolaganju za prodaju	6	1,478,150,510	1,303,741,649
Investicije koja se drže do dospeća	7	95,045,140	78,697,947
Depoziti	8	50,579,411	20,013,089
		1,655,686,223	1,428,179,194
Obaveze			
Obaveze prema KPŠF–O	9	398,541	375,094
Obaveze za otkupljene jedinice	10	10,435,361	269,595
Ne-doprinosi	11	49,298	22,099
Plativa kamata	4	3,618	8,195
		10,886,818	674,983
Neto imovina doprinosioca		1,644,799,405	1,427,504,211

Odobreno za objavljivanje od Upravnog odbora i rukovodstva KPŠF i potpisano u njihovo ime dana 30. marta 2018.

Prof. Dr. Ymer Havolli
 Predsedavajući Upravnog odbora

G-din. Adrian Zalli
 Izvršni direktor

G-din. Vërshim Hatipi
 Zamenik direktora - Finansije I Investicije i Rizik | TI

Prateće napomene od 1 do 17 čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

	Napomene	Za godinu završenu 31 decembar 2017	Za godinu završenu 31 decembar 2016
		EUR	EUR
Prihodi			
Revalorizacija investicija na raspolaganju za prodaju - neto	6	100,372,243	61,977,235
Prihodi od kamata investicija koja se drže do dospeća	7	1,464,839	2,108,199
Prihodi od kamata depozita	8	465,940	92,002
Ostali prihodi	12	385,000	440,000
		102,688,022	64,617,436
Troškovi			
Troškovi kamate gotovine u CBK-u	4	(130,341)	(57,152)
Naknade za upravljanje na teret računa učesnika	13	(7,288,684)	(6,323,013)
		(7,419,025)	(6,380,165)
Povećanje neto sredstava doprinosioca		95,268,997	58,237,271

Prateće napomene od 1 do 17 čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

	Doprinosi Učesnika	Zadržani Dobitak	Ukupno
	EUR	EUR	EUR
Na dan 1 januar 2016	1,043,128,879	194,962,853	1,238,091,732
Doprinosi	152,278,668	-	152,278,668
Otkup jedinica zbog povlačenja štednje	(16,014,169)	(3,194,406)	(19,208,575)
Otkup jedinica zbog refundacija	(1,747,575)	(147,310)	(1,894,885)
Povećanje neto sredstava doprinosioca	-	58,237,271	58,237,271
Na dan 31 decembar 2016	1,177,645,803	249,858,408	1,427,504,211
Doprinosi	160,375,531	-	160,375,531
Otkup jedinica zbog povlačenja štednje	(22,083,346)	(5,656,301)	(27,739,647)
Otkup jedinica zbog ne alociranih sredstava	(7,026,365)	(2,941,618)	(9,967,983)
Otkup jedinica zbog refundacija	(626,576)	(15,128)	(641,704)
Povećanje neto sredstava doprinosioca	-	95,268,997	95,268,997
Na dan 31 decembar 2017	1,308,285,047	336,514,358	1,644,799,405

Prateće napomene od 1 do 17 čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

	Napomene	Za godinu završenu 31 decembar 2017	Za godinu završenu 31 decembar 2016
		EUR	EUR
Tok gotovine od operativnih aktivnosti			
Povećanje neto sredstava doprinosioca		95,268,997	58,237,271
<i>Prilagođavanja za:</i>			
Kamatni prihodi – neto	4,7,8	(1,800,438)	(2,143,049)
		93,468,559	56,094,222
Uplaćene kamate – neto		1,693,972	2,071,893
		95,162,531	58,166,115
<i>Kretanje radnog kapitala:</i>			
Povećanje plativih obaveza za naknade	9	22,402	97,358
Povećanje obaveza za ne-doprinose	11	27,199	6,070
Neto tok gotovine od operativnih aktivnosti		95,212,132	58,269,543
Tok gotovine od investicionih aktivnosti			
(Povećanje) investicija na raspolaganju za prodaju		(304,947,316)	(456,293,476)
Smanjenje investicija na raspolaganju za prodaju		130,538,455	237,284,777
(Povećanje) investicija koja se drže do dospeća		(74,895,335)	(53,848,736)
Smanjenje investicija koja se drže do dospeća		50,649,709	64,613,688
(Povećanje) depozita		(50,401,000)	(20,000,000)
Smanjenje depozita		20,000,000	6,000,000
Neto tok gotovine upotrebljenih u investicione aktivnosti		(229,055,487)	(222,243,747)
Tok gotovine od finansijskih aktivnosti			
Uplaćeni doprinosi učesnika		159,757,519	151,503,736
Povlaćene štednje		(27,590,720)	(20,528,202)
Refundacije		(591,804)	(1,971,736)
Neto tok gotovine od finansijskih aktivnosti		131,574,995	129,003,798
Povećanje / (Smanjenje) gotovine i njegovih ekvivalenata		(2,268,360)	(34,970,406)
Gotovina i njegovi ekvivalenti početkom godine		15,935,612	50,906,018
Gotovina i njegovi ekvivalenti na kraju godine	4	13,667,252	15,935,612

Prateće napomene od 1 do 17 čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

1 UVOD

Kosovski Penzijski Štedni Fond (u daljem tekstu: "KPŠF") registrovan u adresi: Ul. Agim Ramadani br. 182-184, 10000 Priština, Republika Kosovo, brojom registracije 90000225; osnovan je Uredbom UNMIK-a br. 2001/35 od 22. decembra 2001. godine, koja je kasnije izmenjena i dopunjena Uredbom br. 2005/20, a zatim ponovo izmenjena Zakonom br. 03/L-084 Republike Kosova, i dalje dopunjen zakonima br. 04/L-101 i br. 05/L-116 Republike Kosovo, a zadnja dopunjena sa dodacima i promenama Zakonom Br. 04/L-168 i Br. 05/L-116; kao ne-za-profit finansijska institucija, čija je jedina i isključiva svrha upravljanje individualnim računima za penzionu štednju kroz obezbeživanje smotrenih investicija i staranje o penzionoj aktivni i uplaćivanje prinosa na pojedinačne račune radi plaćanja anuiteta za penzionu štednju, kao poverenik koji postupa u ime učesnika i korisnika.

Zakon br. 04/L-101 obezbeđuje program penziona štednje koji se finansira iz uplaćenih doprinosa zaposlenih i njihovih poslodavaca, a kojim upravlja i investira KPŠF. U okviru ovako definisanog sistema doprinosa, svi zaposleni stalni stanovnici Kosova i njihovi poslodavci su obavezni da uplaćuju penzijske doprinose. KPŠF vodi individualne račune za svakog učesnika na koje se uplaćuju doprinosi i povratak od investicija.

KPŠF nadgleda Upravni Odbor koji se sastoji od eksperata za investicije i penzije kao i predstavnika zaposlenih i poslodavaca Kosova. Jedan član bez prava glasa zastupa interese Vlade.

Ovi finansijski izvještaji su za Kosovski Penzijski Štedni Fond penzijska sredstva (ili "KPŠF-PS") koji se sastoje od penzijske štednje (penzijskih sredstava) doprinosilaca. Finansijski izvještaji za Kosovski Penzijski Štedni Fond Operacije (ili "KPŠF-O"), koji je entitet koji upravlja i administrira penzijskom štednjom (penzionim sredstvima) doprinosilaca, pripremaju se odvojeno od finansijskih izvještaja penzijskih sredstava.

2 OSNOVA ZA PRIPREMU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

2.1 Izjava o usklađenosti

Finansijski izveštaji KPŠF-PS su pripremljene u skladu sa međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI").

2.2 Osnova za pripremu

KPŠF-PS vodi knjigovodstvenu dokumentaciju i priprema finansijske izveštaje prema pravilima istorijskog troška izmenjenih revalorizacijom finansijskih sredstava na raspolaganju za prodaju. Aktualni i uporedni podaci objavljeni u ovim finansijskim izveštajima su prikazani u evrima koja je valuta i funkcionisanja i prezentiranja KPŠF-PS. Gde je bilo neophodno, uporedni podaci su reklasifikovani u cilju usaglašavanja sa prezentacijom tekuće godine

2.3 Promene računovodstvenih politika i objavljivanja

i) Početno usvajanje novog standarda i revidiranja postojećih standarda na snazi u tekućem periodu

Sljedeći novi standard i revidiranja postojećih standarda izdatih od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde su na snazi u tekućem periodu:

- **Revidiranje MRS 7 "Izveštaj o novčanim tokovima"** - Inicijativa za obelodanjivanje (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2017.);
- **Revidiranje MRS 12 "Porez na dobit"** - Priznavanje Odložena poreska sredstva za Nerealizovani gubici (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2017.);

Usvajanje ovog novog standarda i ovih revidiranja postojećih standarda nije dovelo do materijalnih promena računovodstvenih politika KPŠF-PS-a.

2 OSNOVA ZA PRIPREMU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (NASTAVAK)

2.3 Promene računovodstvenih politika i objavljivanja (nastavak)

ii) Objavljeni novi standardi i revidiranja postojećih standarda koji još nisu usvojeni

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja, donjenavedeni novi standardi, revidiranja i tumačenja postojećih standarda su objavljeni od strane MSFI a još nisu na snazi:

- **MSFI 9 "Financijski instrumenti"** (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018.);
- **MSFI 15 "Prihodi od ugovora s kupcima"** i dalje revidacije (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018.);
- **MSFI 16 "Najmovi"** (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019.);
- **Revidiranje MSFI 2 "Isplate na Osnovu Akcija"** - Klasifikacija i merenje isplata transakcija osnovane u akcije (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018.);
- **Revidiranje MSFI 4 "Ugovori o Osiguranju"** - Primena MSFI 9 "Finansijski instrumenti" sa MSFI 4 "Ugovori o Osiguranju" (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine ili kada MSFI 9 "Finansijski instrumenti" se primenjuje po prvi put);
- **Revidiranje MSFI 10 "Konsolidirani finansijski izvještaji" i MRS 28 "Ulaganja u pridružena društva i zajednička ulaganja"** - Prodaja ili prilog imovine između investitora i njegovih saradnik ili Joint Venture i dalje izmene (datum stupanja na snagu je na neodređeno vreme na odloženo do istraživačkog projekta metoda kapitala je zaključen);
- **Revidiranje MRS 40 "Investicione Nekretnine"** - Transferi Investicionih Nekretnina (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018.);
- **Revidiranje različitih standarda "Poboljšanja MSFI-a (ciklus 2014-2016)"** rezultat projekta godišnjeg poboljšanja MSFI-a (MSFI1, MSFI12 i MRS 28) prvenstveno sa namerom otklanjanja neusaglašenosti i pojašnjenja formulacija u tekstu (izmene MSFI 12 su za primenu za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2017. i izmene MSFI 1 i MRS 28 za primenu u godišnjim periodima koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018.);
- **IFRIC 22 "Transakcije Deviznih Valuta i Unapredno Razmatranje"** (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018.).

KPŠF-PS je izabralo da ne usvoji ove nove standarde i revidiranja i tumačenja postojećih standarda pre njihovih stupanja na snagu. KPŠF-PS predviđa da usvajanje ovih standarda i revidiranja i tumačenja postojećih standarda neće imati materijalan utecaj na finansijske izvještaje KPŠF-PS u periodu prve primene.

Sprovođenje MSFI 9 "Financijski Instrumenti"

Sprovođenje MSFI 9 utiče na klasifikaciju i merenje finansijskih sredstava održanih od 1. januara 2018. godine i to:

- Orošeni depoziti KPŠF-PS kod lokalnih banaka koji se klasifikuju kao krediti i potraživanja i izmereni su po amortizovanoj vrednosti prema MRS-39, generalno će se nastaviti meriti po amortizovanom trošku prema MSFI 9;
- Dužnički instrumenti trazora Kosova KPŠF-PS koji se klasifikuju kao investicije koje se drže do dospeća i izmereni su po amortizovanoj vrednosti prema MRS-39, generalno će se nastaviti meriti po amortizovanom trošku prema MSFI 9;
- Investicije KPŠF-PS u otvorenim zajedničkim fondovima za koji se klasifikuju kao investicije raspoložive za prodaju i izmereni su po fer vrednosti prema MRS-39, generalno će se nastaviti meriti po fer vrednosti putem dobitka i gubitka prema MSFI 9.

Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava izmerenih po amortizovanoj vrednosti koristiće model Očekivanog kreditnog gubitka (ECL) - koji još nije u potpunosti završen.

Budući da su sadašnja ulaganja u kategoriju kredita i potraživanja kratkoročne investicije sa originalnim rokom dospeća od 12 do 24 meseca, i plasirane su kod banaka sa dobrim merama likvidnosti, kao i bez istorije neizvršenja ili kašnjenja u isplati dužnicima prihoda od obaveza orošenih depozita, ne očekuje se da model ECL materijalno utiče na vrednovanje ili umanjeње depozita sa lokalnim bankama.

Slično tome, investicije u dužničke instrumente kosovskog trezora zagarantovane su zakonom. Osim toga, nije bilo istorije neizvršenja obaveza ili kašnjenja od strane Trezora Kosova u isplatu prihoda od obaveza dužničkih instrumenata. A budući da je ukupni javni dug Kosova kao procenat BDP-a nizak (17%), ne očekuje se da model ECL značajno utiče na vrednovanje ili umanjeње ulaganja u dužničke instrumente kosovskog trezora.

3 PREGLED ZNA•AJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA

3.1 Prepoznavanje prihoda i rashoda

Prihodi se sastoje od bruto prinosa finansijskih instrumenata •ije priznavanje i merenje je obelodanjeno u odgovaraju•im ra•unovodstvenim politikama uklju•enih u ovoj napomeni, gde kamata bankarskih depozita je priznata na akrealnoj osnovi.

Troškovi se sastoje od dnevno ostvarenih naknada na nivou od odre•enih stopa koje KPŠF Operacije napla•uje na bruto dnevna penziona sredstva.

3.2 Doprinosi

Doprinosi primljeni od doprinosilaca izra•unaju se na akrealnoj bazi.

3.3 Povla•enje štednji i refundacije

Povla•ene štednje, tj. Isplata benefita, doprinosiocima ili njihovim korisnicima, kao i refundacije pogrešnih doprinosa, obra•unavaju se na period na koji se dešava otkup jedinica.

3.4 Finansijski instrumenti

Finansijska aktiva i pasiva koje se vode u izveštaj finansijskog stanjauklju•uju investicije, gotovinu, ekvivalente novca, plative ra•une i obaveze. Knjigovodstvene politike za priznavanje ovih stavki su objavljene u relevantnim knjigovodstvenim politikama koje su navedene u ovoj napomeni. Finansijski instrumenti su klasifikovani kao imovina, obaveze ili ekvitet u skladu sa suštinom odgovaraju•eg ugovornog aranžmana. Kamata, dobit i gubici u vezi sa finansijskim instrumentima klasifikovanih kao imovina ili obaveze su vo•eni kao prihod ili trošak. Finansijski instrumenti su prebijani kada KPŠF-PS ima punovažno pravo da vrši prebijanje i namerava da izvrši poravnanje bilo uzimaju•i kao osnov neto iznos, ili da istovremeno realizuje aktivu i izvrši poravnanje duga.

3.5 Finansijska sredstva

Svaka kupovina i prodaja obveznica knjiži se na dan trgovanja. Dan obavljene trgovine je dan kada KPŠF-PS preuzme obavezu da kupi ili proda imovinu.

Kredit i potraživanja

Kredit i potraživanja su nederivativna finansijska sredstva koja imaju fiksna ili odrediva pla•anja i koja se ne kotiraju na aktivnom tržištu. Za investicije KPŠF-PS, u kredite i potraživanja prikazani su oro•eni depoziti plasirani u komercijalnim bankama na Kosovu i druga potraživanja. Kredit i potraživanja se inicijalno priznaju po fer vrednosti plus troškovi transakcije. Posle inicijalnog priznavanja, kredit i potraživanja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti koriš•enjem metode efektivne kamatne stope, umanjenoj za bilo kakvo obezvre•enje. Kamata se obra•unava po akrealnoj osnovi, a potraživanja od kamata se odražavaju u vrednost instrumenta.

Investicije koja se drže do dospe•a

Investicije koja se drže do dospe•a su finansijska sredstva sa fiksnim ili utvr•ivim isplatama i fiksnim dospe•em, kojeg entitet ima pozitivnu namjeru i sposobnost držanja do dospe•a, sa izuzetkom kredita i potraživanja. Za KPŠF-PS investicije koje se drže do dospe•a su predstavljena od ulaganja u obveznice trazora Kosova.

Obveznice trazora Kosova u trenutku nabavke priznaju se po fer vrednosti uz naknadne procene izvršene po amortizovanom trošku.

Investicije koje se drže za trgovanje

Investicije koje se drže za trgovanje odnose se na ulaganja duga i kapitala koji su kupljeni u namjeri da se prodaju u kratkom vremenskom periodu. Ove investicije se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans dobitka i gubitka. KPŠF-0 nije imalo investicija koja se drže za trgovanje na dan 31. decembra 2017. i 2016. godine.

Investicije na raspolaganju za prodaju

Investicije na raspolaganju za prodaju sastoje se od svih investicija koje nisu klasifikovane kao kredit i potraživanja, investicije koje se drže do dospe•a ili investicije koja se drže za trgovanje. Ove investicije se inicijalno priznaju po nabavnoj ceni, što je fer vrednost uklju•uju•i troškove akvizicije povezane sa investicijom. Nakon inicijalnog priznavanja, ulaganja u instrumente raspoložive za prodaju se procenjuju po fer vrijednosti na osnovu kotiranih tržišnih cijena na kraju trgovanja.

Investicione vrednosnice u otvorenim zajedni•kim fondovima koje poseduje KPŠF-PS, klasifikuju se kao raspoložive za prodaju. Knjigovodstvena vrednost ovih investicija se na po•etku vodi prema trošku koji predstavlja fer vrednost za investiciju uklju•uju•i troškove.

Procenjivanje fer vrednosti

Fer vrednost predstavlja cenu koja bi se dobila za prodaju neke imovine ili platila da bi se prenela neka obaveza na urednu transakciju izme•u u•esnika na tržištu na datum procenjivanja.

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.5 Finansijska sredstva (nastavak)

Financijski instrumenti mereni po fer vrednosti

Financijska imovina merena po fer vrednosti u izveštaju finansijskog stanja iskazuje se u skladu s hijerarhijom fer vrednosti. Ova hijerarhija skuplja finansijske imovine i obveze u tri razine koje se temelje na značaju ulaznih podataka koji se koriste tekom merenja fer vrednosti finansijske imovine:

Razina 1: Navedene cene (ne prilagođene) na aktivnim tržištima za identične imovine ili obveze;

Razina 2: Drugi ulazni podaci, osim navedenih cena, uključeni u razinu 1, koji su dostupni za promatranje imovine ili obveze direktno (tj. cene) ili indirektno (tj. izračunani od cene); i

Razina 3: Ulazni podaci o imovinu ili obvezi koje se ne temelju na dostupnim podacima za promatranje tržišta.

Na izveštajnim datumima, financijski instrumenti KPŠF-PS merene po fer vrijednosti, objašnjeni su na sledeći način:

Klasa ulaganja	Razina	Na dan	Na dan
		31 decembar	31 decembar
		2017	2016
		EUR	EUR
Investicije na raspolaganju za prodaju	1	1,478,150,510	1,303,741,649

Gore navedena merenja fer vrijednosti se ponavljaju. Tokom godine završene 31. decembra 2017. i 2016. nije bilo kretanja sredstava između razina.

Financijski instrumenti ne prikazani po fer vrednosti

Sledeća tabela sumira knjigovodstvene vrednosti i fer vrednosti tih finansijskih sredstava i obaveza koje nisu prikazane u izveštaju o finansijskom stanju po fer vrednosti na dan 31. decembra 2017. i 2016. godine.

	Na dan		Na dan	
	31 decembar		31 decembar	
	Vrednost u	Fer	Vrednost u	Fer
	knjigovodstvo	Vrednost	knjigovodstvo	Vrednost
	EUR	EUR	EUR	EUR
Financijska sredstva				
Gotovina u rukama i bankama	13,667,252	13,667,252	15,935,612	15,935,612
Investicije koja se drže do dospeća	95,045,140	95,045,140	78,697,947	78,697,947
Depoziti	50,579,411	50,579,411	20,013,089	20,013,089
Dospeli račun	18,243,910	18,243,910	9,790,897	9,790,897
	177,535,713	177,535,713	124,437,545	124,437,545
Financijske obaveze				
Plativ račun	10,886,818	10,886,818	674,983	674,983
	10,886,818	10,886,818	674,983	674,983

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.5 Finansijska sredstva (nastavak)

Umanjivanje finansijskih sredstava

Finansijska sredstva se procenjuju za pokazatelje obezvrećenja na svaki datum izveštavanja. Finansijska sredstva se umanjuju tamo gde postoje objektivni dokazi da, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon inicijalnog priznavanja finansijskog sredstva, je uticano na procenu buduće novčane tokove investicije.

Objektivni dokazi o obezvrećenju mogu uključivati:

- značajne finansijske poteškoće ugovorne strane; ili
- neizvršenje ili neispravnost u plaćanju kamate ili glavnice; ili
- postaje verovatno da će zajmodavac ući u stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Pojedinačno značajna finansijska sredstva se pojedinačno testiraju za umanjenje vrednosti. Preostala finansijska sredstva se procenjuju kolektivno. Ta pojedinačno značajna sredstva koje nisu identifikovane kao umanjivane, se uključuju u bazi za kolektivnu procenu umanjenja. Za potrebe kolektivne procene umanjenja, finansijska sredstva se grupišu na osnovu sličnih karakteristika kreditnog rizika.

Za finansijsku imovinu prikazanu po amortizovanoj vrednosti, iznos umanjenja je razlika između knjigovodstvene vrednosti imovine i sadašnje vrednosti procenjenih budućih novčanih tokova, diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijskog sredstva.

Knjigovodstveni iznos finansijskog sredstva se smanjuje korišćenjem računovodstvene provizije. Kada se finansijska imovina smatra nenaplativom, ona se otpisuje na račun provizije. Kasnije povraćaj prethodno otpisanih iznosa se knjiži na račun provizije. Promjene u knjigovodstvenoj vrednosti računovodstvene provizije se priznaju u bilansu uspeha.

Izuzimajući instrumente akcija raspoložive za prodaju, ako u narednom periodu iznos gubitka zbog umanjenja vrednosti dužničkih instrumenata koji su klasifikovani kao raspoloživi za prodaju se smanjuje, i smanjenje može biti objektivno povezano sa događajem koji se dogodio nakon priznavanja umanjenja, prethodno priznat gubitak zbog umanjenja vrednosti se ispravlja kroz bilans uspeha do mere u kojoj se knjigovodstveni iznos investicije na dan ispravke umanjenja ne prelazi iznos amortizovane vrednosti kad umanjenje ne bi bilo priznato.

Što se tiče instrumenata akcija raspoloživih za prodaju, svako povećanje fer vrednosti nakon gubitka zbog umanjenja, priznaje se ostale sveobuhvatne prihode.

3.6 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Za potrebe tokova gotovog novca, gotovinu i gotovinske ekvivalente čine gotov novac u ruci i u bankama i kratkoročni depoziti sa originalnim rokom dospeća od tri meseca ili manje. Izuzetak su investicije u bankarskim depozitima bez datuma dospeća ali sa prethodnim objavnim rokom koje Upravni odbor ne namerava da ih otkupi.

3.7 Oporezivanje

KPŠF penzijska sredstva su izuzete od plaćanja poreza na dobit korporacija.

3 PREGLED ZNA•AJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.8 Upravljanje finansijskim rizikom

Obaveze prema u•esnicima KPŠF-PS su uvek jednaka sa vrednost neto imovine u•esnika, tj. ne postoji raskorak finansiranja za budu•e koristi, što je razlog zašto aktuarne procene se ne rade od strane KPŠF-PS. Obaveze KPŠF-PS nisu sastojane od finansijskih instrumenata, npr. pozajmljenih sredstava od drugih finansijskih institucija, zbog •ega upravljanje rizicima za deo obaveza KPŠF-PS se ne smatra neophodnim.

Kada se radi o proceni rizika finansijskih instrumenata koji •ine dio imovine KPŠF-PS, ogromna ve•ina investicija se vrše kroz otvorene instrumente, što prakti•no zna•i da funkcija svakodnevnog upravljanja rizikom je ustupljena pružaocima otvorenih instrumenata. Kao rezultat toga, finansijska sredstva KPŠF-PS su direktno izloženi samo ograni•enom broju rizika (pretežno cenovnom riziku) i to sa ograni•enim delom sredstava, koje Upravni odbor nastoji da upravlja putem politike investiranja.

Investiciona politika pre svega zahteva za uložena sredstva, bilo direktno ili indirektno, da su veoma raznovrsne preko emitenata i klasa sredstava, kao i preko investicionih pristupa otvorenih investicionih fondova (vozila). Dalje, kao na•in da se upravlja direktnim rizicima politika postavlja ograni•enja u pogledu udela sredstava koji se mogu ulagati u instrumente date klase sredstava (Vozila suštinski od akcija: 56%; Vozila višeklasnih sredstava: 45%; Vozila suštinski od obveznica uključuju•i obveznice Kosova sa originalnim rokom otplate dužeg od godinu dana: 34%; i Vozila tržišta novca i blagajni•kih obveznica Kosova do godinu dana: 12%); kao i ograni•enja u pogledu udela sredstava koji se mogu ulagati u instrumente datog investicionog pristupa (Vozila smernog povratka / Neprilago•ene za rizik: 60%; Vozila sa Ciljem rizika / Upravljanjem rizika / Absolutnog povratka: 58%; i Vozila •istog prihoda: 25%). U tom okviru Upravni odbor donosi odluke da li da se pove•a ili smanji izlaganje u odre•eno vozilo zavisnos od u•inka i portfelja vozila ili korelaciji vozila sa drugim vozilima, kao i od uverenja za kratki i srednji rok o izgledima za datu klasu sredstava i dati investicioni stil vozila. Sam KPŠF se ne angažuje u ugovorima unapred, svopovima i derivata u cilju upravljanja i kontrolisanja tih rizika za imovinu KPŠF-PS.

Odeljenje za Investicije i Rizik KPŠF-a redovno analizira uskla•enost direktnih, kao i indirektnih ulaganja kroz otvorene investicione fondove, sa politikom investiranja KPŠF-a. Rizici i volatilnost direktnih i indirektnih plasmana se tako•e procenjuju redovno. Nalazi su pregledani od strane Komisije za Investicije Upravnog odbora KPŠF-a i služe kao pomo• za donošenje investicionih odluka.

U nastavku su dati standardni rizici kojima su finansijska sredstva KPŠF-PS direktno bile izložene na dan izveštavanja:

3.8.1 Kamatni rizik

Kamatni rizik je rizik da •e fer vrednost ili budu•i tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati usled promena tržišnih kamatnih stopa. Na dan izveštavanja KPŠF-PS ima direktne investicije koje se drže do dospe•a (obveznice trezora Kosova) i kredite i potraživanja (oro•eni depoziti) sa fiksnom kamatnom stopom, a nema direktnih ulaganja u instrumentima sa varijabilnom kamatnom stopom.

	Na dan 31 decembar 2017		Na dan 31 decembar 2016	
	Sredstva	Obaveze	Sredstva	Obaveze
	EUR	EUR	EUR	EUR
Fiksna stopa				
Investicije koje se drže do dospe•a	95,045,140	-	78,697,947	-
Depoziti	50,579,411	-	20,013,089	-
Ukupno	145,624,551	-	98,711,036	-

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.8 Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

3.8.2 Cenovni rizik

Uprkos umerenom smanjenju osetljivosti na promene u fer vrednosti investicija raspoloživih za prodaju preko otvorenih instrumenata, cenovni rizik ostaje najznačajniji direktni faktor rizika za uložena sredstva KPŠF-PS. KPŠF-PS kroz investicione politike pokušava da upravlja ovim rizikom diversifikujući ulaganja u ne povezanim otvorenim instrumenatima, koji zauzvrat imaju u svojim portfeljima različite klase sredstava i imaju različite investicione namene i ciljeve.

Analiza osetljivosti na promene cena otvorenih instrumenata

Da su cene otvorenih instrumenata bila 5% viša / niža na dan izveštavanja, neto sredstva koja pripadaju doprinosiocima bi se povećala / smanjila za 73,906,856 EUR (2016: 65,186,521 EUR).

Maksimalni pad za portfelj KPŠF-a za jednogodišnji period završenog 31. decembra 2017. bio je 2.1%, a za period od 3 godina bio je 9.1% (2016: 5.3%, odnosno 9.1%).

Odnos performanse protiv kolebljivosti za period od 1 godine završenoj 31. decembra 2017. je bio 2.18; gde je godišnja kolebljivost bila 3.0% a performansa 6.48% (2016: 0.87, odnosno 5.1% i 4.44%). Sa druge strane odnos za period od 3 godina je bio 0.87; gde je godišnja kolebljivost bila 5.1% a performansa 4.38% (2016: 0.81, odnosno 5.3% i 4.32%).

3.8.3 Rizik likvidnosti

Konzervativno upravljanje rizikom likvidnosti podrazumeva održavanje dovoljne gotovine, dostupnost fondova kroz odgovarajuća kreditna postrojenja i mogućnost blagovremenog prikupljanja - u okviru uspostavljenih termina - dospele iznose iz trećih strana.

Prosečni mesečni otkupi od KPŠF-PS kroz isplate beneficija i refundacija za godinu završenu 31. decembra 2017 iznosili su 2,365,113 EUR (2016: 1,874,995 EUR). Prosečni mesečni ulazni doprinosi za godinu u iznosu od 13,313,127 EUR (2016: 12,625,311 EUR), nastavljaju da budu mnogo veći nego mesečni izlasci.

Investicije putem otvorenih instrumenata mogu se otkupiti u roku od 1-10 dana, i sve investicije sredstava KPŠF-PS na obveznicu Trezora Kosova imaju originalnu zrelost do sedam godina dok oročenja sa bankama imaju originalnu zrelost od 1 do 2 godine.

Tabela ispod predstavlja ostatak ugovorenog roka otplate finansijskih sredstava i obaveza KPŠF-PS.

	Na dan 31 decembar 2017		Na dan 31 decembar 2016	
	Trenutni Do 1 godine	Ne-trenutni 1-7 godine	Trenutni Do 1 godine	Ne-trenutni 1-7 godine
	EUR	EUR	EUR	EUR
Finansijska sredstva				
Novac u banci	13,667,252	-	15,935,612	-
Investicije na raspolaganju za prodaju	-	1,478,150,510	-	1,303,741,649
Investicije sa fiksnim rokom dospeća	51,826,755	43,218,385	58,726,197	19,971,750
Depoziti	37,490,865	13,088,546	20,013,089	-
Dospeli doprinosi i druga potraživanja	18,243,910	-	9,790,897	-
	121,228,782	1,534,457,441	104,465,795	1,323,713,399
Finansijske obaveze				
Plativiračuni	10,886,818	-	674,983	-
	10,886,818	-	674,983	-
Razlika zrelosti	110,341,964	1,534,457,441	103,790,812	1,323,713,399

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.8 Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

3.8.4 Devizni rizik

Na datume izveštavanja direktni plasmani u obveznicama kosovskog Trezora i bankarskih orođenja su denominirani u evrima. Kao način upravljanja valutnim rizikom putem otvorenih investicionih fondova, politika investiranja KPŠF-PS dozvoljava samo do 10 odsto sredstava KPŠF-PS da budu uložene u otvorene investicione fondove koji nisu denominovane u evrima i ne pružaju evro hedžing.

Sve investicije KPŠF-PS kroz otvorene fondove na datume izveštavanja su denominirane u evrima ili pružaju evro hedžing; gde upravljači ovih fondova koriste devizne derivate za upravljanje i kontrolu deviznog rizika.

Kao rezultat toga što nema direktne izloženosti deviznom riziku na datum izveštavanja nije se izvodila analiza osetljivosti o efektima smene valute na sveobuhvatnoj dobiti za godinu završenu 31 decembra 2016. i 2017. godine.

3.8.5 Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik od finansijskog gubitka za KPŠF-PS ukoliko kupac ili ugovorna stranka finansijskog instrumenta ne ispuni svoje ugovorne obaveze.

Na dan izveštavanja sredstva KPŠF-PS su direktno izložene kreditnom riziku putem direktnih i indirektnih ulaganja KPŠF-PS u dužničke instrumente ili u instrumente tržišta novca u portfelje otvorenih instrumenata.

Opis	Primenljivi rejting	Procenat sredstva KPŠF na dan 31 decembar 2017	Procenat sredstva KPŠF na dan 31 decembar 2016
Direktne investicije			
Obveznice Kosova	-	5.78%	5.55%
Depoziti	-	3.07%	1.41%
		8.85%	6.96%
Indirektne investicije u dužničke hartije			
Prvoklasni	AAA	7.96%	12.00%
Visok	AA+, AA, AA-	5.69%	5.76%
Srednje viši	A+, A, A-	1.78%	0.85%
Srednje niži	BBB+, BBB, BBB-	4.72%	2.22%
Spekulativni	BB+, BB, BB-	1.12%	0.80%
Veoma spekulativni	B+, B, B-	0.35%	0.45%
Umereni rizik	CCC+	0.03%	0.03%
Previše spekulativni	CCC	0.00%	0.00%
U neplaćaj sa malo izgleda za oporavak	CCC-, CC, C	0.00%	0.00%
U neplaćaj	D	-	-
Bez rejtinga	-	0.15%	-
		21.80%	22.11%
Indirektne investicije u gotovinske hartije			
Visok	AA+, AA, AA-	0.06%	-
Srednje viši	A+, A, A-	0.66%	-
Srednje niži	BBB+, BBB, BBB-	0.35%	-
Spekulativni	BB+, BB, BB-	0.03%	-
		1.10%	-
Ukupno		31.75%	29.07%

3 PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.8 Upravljanje financijskim rizikom (nastavak)

3.8.6 Izlaganja putem indirektnih plasmana

Većina KPŠF-PS sredstava plasiraju se preko otvorenih instrumenata koja trguju u različitim klasama imovine i zapošljavaju različitu politiku za investicije i rizik. Kao rezultat, sredstva KPŠF-PS izloženi su različitim rizicima za indirektno investicije u zavisnosti od sredstva uložena u datom otvorenom instrumentu.

Kada se sve investicije, direktne i indirektno, uzimaju u obzir, izloženost sredstava KPŠF-PS na dan 31. decembar 2017. godine je kao sledeće:

Valuta - EUR: 40.4%; USD: 37.1%; GBP: 7.0%; JPY: 3.9%; DKK: 2.3%; CAD: 2.2%; CHF: 1.9%; Ostale (neto): 5.2%.

Aset klasa - Akcije: 66.6%; Trezorski dug: 18.1%; Dug preduzeća: 10.6%; Novčana tržišta: 7.7%; Neto derivati: -1.8%.

Glavni rizici kojima su sami otvoreni instrumenti bili izloženi na dan 31. decembra 2017 su bili sledeći:

Fond	Glavni rizici
Vanguard - GSIF	Cenovni Državni/Politički Praćenje indeksa
AXA - GILB	Kreditni Ugovorne stranke Kamatni
BNY Mellon - RRF	Cenovni Kreditni Ugovorne stranke Kamatni Valutni
Schroders - GDG	Cenovni Ugovorne stranke Kreditni Valutni Derivatni Kamatni Poluge
Schroders - SISF	Kreditni Ugovorne stranke Valutni Derivatni
Nordea 1 - GSEF	Cenovni Ugovorne stranke Državni/Politički
Nordea 1 - SRF	Cenovni Kreditni Ugovorne stranke Državni/Politički Derivatni
AXA - WFOI	Kreditni Ugovorne stranke
Pictet - HDS	Cenovni Ugovorne stranke Valutni Državni/Politički
BNP Paribas - PDP	Kreditni Likvidnosti Ugovorne stranke Operativne i Starateljstva Derivatni
Amundi - RPI2	Kreditni Likvidnosti Ugovorne stranke Derivatni
Amundi - 3M-I	Kreditni Ugovorne stranke

Kompletan set rizika kojima su izloženi gore navedeni fondovi mogu se naći kod njihovih pojedinačnih prospekta.

3.9 Značajne procene i presude

Sastavljanje finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva procene i presude koje utiču na primenu računovodstvenih politika i prezentirane vrednosti sredstava, obaveza, prihoda i rashoda. Faktični rezultati mogu odstupati od ovih procena.

Procene i presude se revidiraju na tekućoj osnovi. Promene računovodstvenim procenama priznaju se u periodu u kojem je procena revidirana i idućim uticajnim periodima. Informacije o oblastima za procenu neizvesnosti i ključna prosoivanja u primeni računovodstvenih politika koje imaju najznačajniji efekat na iznose priznate u finansijskim izveštajima su opisane u nastavku:

Ispravka za umanjivanje investicija na raspolaganju za prodaju u akcije

KPŠF-PS određuje da investicije na raspolaganju za prodaju se umanjuju kada dolazi do značajnog ili prolongiranog pada fer vrednosti ispod njihove nabavne cene. Određivanje toga što je značajno ili prolongirano zahteva presudu. U izradi ove presude, KPŠF-PS procenjuje izmeću ostalih faktora, normalnu kolebljivost cena akcija. Pored toga, umanjeno može biti prikladno kada postoje dokazi o pogoršanju u finansijskom zdravlju i performansi investitora, industrije ili sektora, promenama u tehnologiji, i tokovima operativne i finansijske gotovine.

4 NOVAC U BANCIMA

	Na dan 31 decembar 2017	Na dan 31 decembar 2016
	EUR	EUR
U Centralnoj banci Republike Kosovo (CBK)	13,667,252	15,935,612
Ukupan novac u banci	13,667,252	15,935,612

Od januara do jula 2016. godine nije bilo kamate na račun KPŠF-PS kod Centralne banke Kosova. Od 1. avgusta 2016. negativna godišnja kamata od -0.40% na bilans dnevnog računa je stupila u snagu. Ukupni rashodi kamate za godinu završenu 31. decembra 2017. su bili 130,341 EUR od kojih na datum izveštavanja su 3,618 EUR bili plativi CBK-u. Ukupni rashodi kamate za godinu završenu 31. decembra 2016. su bili 57,152 EUR od kojih na datum izveštavanja su 8,195 EUR bili plativi CBK-u.

5 DOSPELI DOPRINOSI I DRUGA POTRAŽIVANJA

	Na dan 31 decembar 2017	Na dan 31 decembar 2016
	EUR	EUR
Dospeli doprinosi	10,151,350	9,533,337
Dospele obveznice i uplate kupona	8,092,560	257,560
Ukupno dospelih doprinosa i drugih potraživanja	18,243,910	9,790,897

Dospeli doprinosi odnose se na doprinose koji su primljeni na uplatni račun do 18-og tekućih meseca od datuma izveštavanja a nisu pretvorene u jedinice na dane izveštavanja.

Dospele obveznice i uplate kupona odnose se na obveznice trezora Kosova koje su dospele ili su imali plativ kupon – na datume izveštavanja. Zbog toga što su datumi izveštavanja nisu bili radni dani, te uplate su primljeni nakon datuma izveštavanja.

6 INVESTICIJE NA RASPOLAGANJU ZA PRODAJU

a) Investicije na raspolaganju za prodaju u EUR

							2017
Fond	Napomena	Na dan 1 januar	Investicije	Re- valorizacija	Odbijena naknada	Povlačenja	Na dan 31 decembar
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Vanguard – GSIF	6.1	395,450,768	27,456,685	58,193,281	(910,863)	(112,000,000)	368,189,871
BNY Mellon – RRF	6.2	138,826,337	-	3,113,730	-	(33,000,000)	108,940,067
AXA – GILB	6.3	85,653,672	14,047,394	1,234,152	(384,576)	-	100,550,642
Schroders – SISF	6.4	10,209,928	-	65,366	-	-	10,275,294
Schroders – GDG	6.5	50,872,418	56,000,000	6,427,772	-	-	113,300,190
Nordea 1 – GSEF	6.6	170,162,279	-	3,804,576	-	(27,000,000)	146,966,855
Nordea 1 – SRF	6.7	232,257,002	-	10,311,077	-	-	242,568,079
Amundi – 3M-I	6.8	-	100,001,771	(43,973)	(15,950)	(71,999,794)	27,942,054
AXA – WFOI	6.9	61,183,827	56,005,568	5,213,420	(428,939)	(12,000,000)	109,973,876
Pictet – HDS	6.10	58,778,067	-	1,359,578	-	(27,000,000)	33,137,645
BNP Paribas – PDP	6.11	50,091,736	72,500,000	8,035,218	(616,751)	-	130,010,203
Amundi - RPI2	6.12	50,255,615	33,501,954	2,658,046	(119,881)	-	86,295,734
Ukupne investicije na raspolaganju za prodaju		1,303,741,649	359,513,372	100,372,243	(2,476,960)	(282,999,794)	1,478,150,510

							2016
Fond	Napomena	Na dan 1 januar	Investicije	Re- valorizacija	Odbijena naknada	Povlačenja	Na dan 31 decembar
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Vanguard – GSIF	6.1	348,579,355	20,415,236	27,328,908	(872,731)	-	395,450,768
BNY Mellon – RRF	6.2	170,643,379	30,000,000	3,182,958	-	(65,000,000)	138,826,337
AXA – GILB	6.3	95,816,363	46,661	8,159,752	(369,104)	(18,000,000)	85,653,672
Schroders – SISF	6.4	111,573,428	-	(1,363,500)	-	(100,000,000)	10,209,928
Schroders – GDG	6.5	-	50,000,000	872,418	-	-	50,872,418
Nordea 1 – GSEF	6.6	57,695,077	99,000,000	13,467,202	-	-	170,162,279
Nordea 1 – SRF	6.7	145,649,845	80,000,000	6,607,157	-	-	232,257,002
AXA – WFOI	6.9	27,877,091	30,000,000	3,613,001	(306,265)	-	61,183,827
Pictet – HDS	6.10	32,956,868	22,000,000	3,821,199	-	-	58,778,067
BNP Paribas – PDP	6.11	-	50,000,000	166,042	(74,306)	-	50,091,736
Amundi - RPI2	6.12	-	49,999,649	262,553	(6,587)	-	50,255,615
KBI - IDEF		58,909,446	7,010,252	(617,772)	(216,798)	(65,085,128)	-
Tobam - ABWEF		35,032,098	-	(3,522,683)	(51,132)	(31,458,283)	-
Ukupne investicije na raspolaganju za prodaju		1,084,732,950	438,471,798	61,977,235	(1,896,923)	(279,543,411)	1,303,741,649

6 INVESTICIJE NA RASPOLAGANJU ZA PRODAJU (NASTAVAK)

b) Investicije na raspolaganju za prodaju u Jedinice

					2017
Fond	Napomena	Na dan 1 januar	Investicije	Povlačenja	Na dan 31 decembar
		Jedinice	Jedinice	Jedinice	Jedinice
Vanguard – GSIF	6.1	23,965,116	1,500,733	(6,347,346)	19,118,503
BNY Mellon – RRF	6.2	110,319,721	-	(25,692,931)	84,626,790
AXA – GILB	6.3	550,332	89,181	-	639,513
Schroders – SISF	6.4	65,229	-	-	65,229
Schroders – GDG	6.5	314,894	332,622	-	647,516
Nordea 1 – GSEF	6.6	7,017,001	-	(1,117,087)	5,899,914
Nordea 1 – SRF	6.7	12,888,846	-	-	12,888,846
Amundi – 3M-I	6.8	-	92	(68)	24
AXA – WFOI	6.9	449,617	385,380	(83,039)	751,958
Pictet – HDS	6.10	331,649	-	(151,151)	180,498
BNP Paribas – PDP	6.11	355,437	486,762	-	842,199
Amundi – RPI2	6.12	10	7	-	17

					2016
Fond	Napomena	Na dan 1 januar	Investicije	Povlačenja	Na dan 31 decembar
		Jedinice	Jedinice	Jedinice	Jedinice
Vanguard – GSIF	6.1	22,732,448	1,232,668	-	23,965,116
BNY Mellon – RRF	6.2	138,385,677	24,197,451	(52,263,407)	110,319,721
AXA – GILB	6.3	668,036	306	(118,010)	550,332
Schroders – SISF	6.4	734,036	-	(668,807)	65,229
Schroders – GDG	6.5	-	314,894	-	314,894
Nordea 1 – GSEF	6.6	2,648,993	4,368,008	-	7,017,001
Nordea 1 – SRF	6.7	8,468,014	4,420,832	-	12,888,846
AXA – WFOI	6.9	209,713	239,904	-	449,617
Pictet – HDS	6.10	202,003	129,646	-	331,649
BNP Paribas – PDP	6.11	-	355,437	-	355,437
Amundi – RPI2	6.12	-	10	-	10
KBI – IDEF		3,869,003	498,833	(4,367,836)	-
Tobam – ABWEF		2,499	-	(2,499)	-

6 INVESTICIJE NA RASPOLAGANJU ZA PRODAJU (NASTAVAK)

6.1 Vanguard Investment Series plc- Global Stock Index Fund Euro hedged (ISIN: IE00B03HD316)

Fond teži da obezbedi dugoročan rast kapitala praćenjem poslovanja Morgan Stanley Capital International (MSCI), World Free Index, tržišnog ponderisanog indeksa zasnovanog na veličinu kapitala kompanija u razvijenim zemljama. Investiciona politika Global Stock Index Fund usmerena je pretežno ka cilju da se investira u obične akcije. Investicije KPŠF u ovaj Fond pripisane su po valutnom ekvivalentu neto vrednosti imovine po deonici na relevantni dan poslovanja. Fond ne isplaćuje nikakve dividende, stoga sva dobit se ogleda u neto vrednost sredstava fonda. Promena cene jedinice tokom godine završenoj 31. decembra 2017. godine je bila +16.71% (2016: +7.61%). Naknada za upravljanje obračunava se dnevno po godišnjoj stopi od 0.25% od vrednosti aktive (2016: 0.25%). Fond takođe daje rabat od 0.12% od naknade za upravljanje (2016: 0.12%), koja se reinvestira u sledećem mesecu, što za rezultat ima da neto naknada za upravljanje koje naplaćuje fond iznosi 0.13% od vrednosti sredstava (2016: 0.13% sredstava). Uključeno u 112,000,000 EUR povlašćenih iz ovog fonda tokom 2017. je i ostvareni dobitak u iznosu od 43,089,430 EUR.

6.2 BNY Mellon - Real Return Fund (ISIN IE00B504KX99)

BNY Mellon Real Return Fund je fond sa apsolutnim povraćajem koji ulaže sredstva mešovito u gotovini, obveznicama i akcijama. Fond ne plaća dividendu zato svi dobitci i interesi odražavaju se na neto vrednosti sredstava fonda. Promena cene jedinice tokom godine završenoj 31. decembra 2017. godine je bila +2.30% (2016: +2.05%). Naknada za upravljanje se obračunava dnevno po godišnjoj stopi od 0.60% sredstava (2016: 0.60% sredstava), a odvojeno se plaća preko fakture, odnosno ne smanjuje neto vrednost sredstava. Ukupna naknada ovog fonda za godinu završenu 31. decembra 2017. iznosi 798,961 EUR (2016: 1,212,352 EUR). Uključeno u 33,000,000 EUR povlašćenih iz ovog fonda tokom septembra 2017. je i ostvareni dobitak u iznosu od 4,475,675 EUR.

6.3 AXA - Global Inflation Linked Bonds Eur (ISIN LU0227145629)

AXA Global Inflation Linked Bond Fund, vodećeg svetskog menadžer sredstava, je fond sa apsolutnim povraćajem koji ulaže u trezorskim i korporacijskim obveznicama sa zaštitom globalne inflacije. Fond ne plaća dividendu, dok se svi dobitci i interesi odražavaju u neto vrednosti sredstava fonda. Promena cene jedinice tokom godine završenoj 31. decembra 2017. godine je bila +1.02% (2016: +8.51%). Naknada za upravljanje se obračunava dnevno po godišnjoj stopi od 0.40% vrednosti aktive (2016: 0.40%); ali kada vrednost plasmana je veća od 50 miliona evra, rabat od godišnje stope od 5% sredstava se obračunava dnevno i reinvestira se u sledećem mesecu, što uini neto naknadu fonda u godišnjoj stopi od 0.35% sredstava. Tokom 2017. godine nije bilo povlašćenja iz ovog fonda.

6.4 Schroders - International Strategic Bond Euro Hedged (ISIN LU0201624265)

Schroders International Strategic Bond Fund je zajednički fond sa sedištem u Luksemburgu koji posluje kroz investicije u portfelj obveznica i druge hartije od vrednosti sa fiksnim ili promenljivim povraćajem denominovane u različite valute koje izdaju vlade, vladine agencije i međunarodne agencije, te korporacije širom sveta. Fond ne isplaćuje dividende, pa se stoga svi interesi ogledaju ponudniku cenu fonda. Promena cene jedinice tokom godine završenoj 31. decembra 2017. godine je bila +0.64% (2016: +2.98%). Naknada za upravljanje fondom se obračunava u tromesečno po godišnjoj stopi od 0.50% vrednosti imovine (2016: 0.50%), i isplaćuje se odvojeno preko fakture, to jest ne umanjuje vrednost aktive; Međutim, za vrednost imovine većoj od 100 miliona EUR, godišnja taksa se smanji na 0.45% sredstava. Ukupan iznos naknada koji je plaćen ovom fondu za godinu završenu 31. decembra 2017 je 51,528 EUR (2016: 91,476 EUR). Tokom 2017. godine nije bilo povlašćenja iz ovog fonda.

6.5 Schroders - Global Diversified Growth Fund (ISIN LU0776411141)

Schroders Global Diversified Growth Fund je fond sa raznovrsnim klasama sredstava u portfelju. Fond ne plaća dividendu zato svi dobitci i interesi odražavaju se na neto vrednosti sredstava fonda. Promena cene jedinice tokom godine završenoj 31. decembra 2017. godine je bila +8.31% (avgust - 31. decembra 2016: +2.25%). Naknada za upravljanje fondom se obračunava u tromesečno po godišnjoj stopi od 0.65% vrednosti imovine, i isplaćuje se odvojeno preko fakture, to jest ne umanjuje vrednost aktive. Ukupan iznos naknada koji je plaćen ovom fondu za godinu završenu 31. decembra 2017 je 520,466 EUR (2016: 112,627 EUR). Tokom 2017. godine nije bilo povlašćenja iz ovog fonda.

6.6 Nordea 1 - Global Stable Equity Fund (ISIN LU0257969260)

Nordea 1 - Global Stable Equity Fund je aktivan fond koji prvenstveno sadrži akcije globalnih korporacija koje imaju stabilne: povraćaje, dividende i novčane tokove. Fond može međutim, držati do 1/3 sredstava u gotovini ili ulagati ih u obveznicama ili drugim dužničkim instrumentima u cilju upravljanja rizikom. Fond ne plaća dividendu zato svi dobitci odražavaju se na neto vrednosti sredstava fonda. Promena cene jedinice tokom godine završenoj 31. decembra 2016. godine je bila +2.72% (2016: +11.34%). Naknada za upravljanje se obračunava dnevno po godišnjoj stopi od 0.43% sredstava i plaća se odvojeno putem fakture, odnosno ne smanjuje neto vrednost sredstava fonda. Ukupni troškovi menadžera ovog fonda za godinu završenu 31. decembra 2017 iznosi 747,430 EUR (2016: 510,394 EUR). Uključeno u 27,000,000 EUR povlašćenih iz ovog fonda septembra 2017. je i ostvareni dobitak u iznosu od 4,075,596 EUR.

6 INVESTICIJE NA RASPOLAGANJU ZA PRODAJU (NASTAVAK)

6.7 Nordea 1 –Stable Return Fund X EUR (ISIN LU0539147214)

Nordea 1 - Stable Return Fund je aktivan fond koji sadrži akcije i obveznice globalnih korporacija i državnih hartija od vrednosti, sa ciljem da stvori povratak iz obih kategorija sredstava i istovremeno da upravlja rizicima kroz strateško korišćenje finansijskih derivata. Fond ne plaća dividendu zato svi dobitci i interesi odražavaju se na neto vrednosti sredstava fonda. Promena cene jedinice tokom godine završenoj 31. decembra 2017. godine je bila +4.44% (2016: +4.77%). Naknada za upravljanje se obračunava dnevno po godišnjoj stopi od 0.56% sredstava i plaća se odvojeno putem fakture, odnosno ne smanjuje neto vrednost sredstava fonda. Ukupni troškovi menadžera ovog fonda za godinu završenu 31. decembra 2017 iznosi 1,342,831 EUR (2016: 1,142,434 EUR). Tokom 2017. godine nije bilo povlačenja iz ovog fonda.

6.8 Amundi – 3M (I) (ISIN FR000703813)

Tokom jula 2017. godine KPŠF-PS je izvršilo prvu investiciju u Amundi – 3M (I) koji je fond koji ulaže u instrumente tržišta novca i teži da obezbedi visoku likvidnost i sigurnost i služi kao alternativa držanju sredstava u Centralnoj banci Kosova. Fond ne plaća dividendu zato svi dobitci ili gubitci odražavaju se na neto vrednosti sredstava fonda. Promena cene jedinice od prve investicije jula 2017. i do 31. decembra 2017. godine je bila -0.19%. Naknada za upravljanje fondom se obračunava dnevno po godišnjoj stopi od 0.057% sredstava i odbija se od fonda čime se smanjuje vrednost neto sredstava fonda. Kada srednja vrednost sredstava u jedinom kalendarskom tromesežju ističe 50,000,000 EUR fond izdaje kao rabat na naknadu godišnju stopu od 0.012% sredstava koja se tipično re-investira. Uključeno u 71,999,794 EUR povlačenih iz ovog fonda je i ostvareni gubitak u iznosu od 31,469 EUR.

6.9 AXA – Optimal Income I EUR (ISIN: LU0184635471)

AXA – Optimal Income Fund je aktivan fond koji sadrži akcije i obveznice korporacija i državnih hartija od vrednosti, uglavnom iz Evrope, sa ciljem da stvori apsolutni povratak u dugom roku od obih ovih klasa finansijskih instrumenata. Radi upravljanja rizikom, upotreba malog obima derivata je dozvoljeno. Fond ne plaća dividendu zato svi dobitci i interesi odražavaju se na neto vrednosti sredstava fonda. Promena cene jedinice tokom godine završenoj 31. decembra 2016. godine je bila +7.47% (2016: +2.37%). Naknada za upravljanje se obračunava dnevno po godišnjoj stopi od: 0.55% sredstava (2016: 0.55%), i odbija se od fonda čime se smanjuje vrednost neto sredstava fonda. Uključeno u 12,000,000 EUR povlačenih iz ovog fonda juna 2017. je i ostvareni dobitak u iznosu od 1,458,235 EUR.

6.10 Pictet – High Dividend Selection – Z Euro (ISIN: LU0650147423)

Pictet – High Dividend Selection Fund je aktivan fond koji prvenstveno sadrži akcije sa stabilnim dividendama globalnih korporacija. Fond ne plaća dividendu zato svi dobitci odražavaju se na neto vrednosti sredstava fonda. Promena cene jedinice tokom godine završenoj 31. decembra 2017. godine je bila +3.59% (2016: +8.63%). Naknada za upravljanje se obračunava dnevno po godišnjoj stopi od 0.63% sredstava i plaća se odvojeno putem fakture, odnosno ne smanjuje neto vrednost sredstava fonda. Ukupni troškovi menadžera ovog fonda za godinu završenu 31. decembra, 2017. iznosi 317,056 EUR (2016: 268,573 EUR). Uključeno u 27,000,000 EUR povlačenih iz ovog fonda septembra 2017. je i ostvareni dobitak u iznosu od 3,300,748 EUR.

6.11 BNP Paribas IP – Parvest Diversified Dynamic (ISIN: LU0102035119)

BNP Paribas IP – Parvest Diversified Dynamic je fond sa raznovrsnim klasama sredstava u portfelju. Fond ne plaća dividendu zato svi dobitci i interesi odražavaju se na neto vrednosti sredstava fonda. Promena cene jedinice tokom godine završenoj 31. decembra 2017. godine je bila +9.54% (oktobar - 31. decembra 2017. Godine: +0.14%). Naknada za upravljanje fondom se obračunava dnevno po godišnjoj stopi od 0.76% sredstava i odbija se od fonda čime se smanjuje vrednost neto sredstava fonda. Fond daje 0.11% sredstava kao rabat na naknade, što za rezultat ima da neto naknada za upravljanje koje naplaćuje fond iznosi 0.65% sredstava. Tokom 2017. godine nije bilo povlačenja iz ovog fonda.

6.12 Amundi – Amundi Rendement Plus I2 (ISIN: FR0011027283)

Amundi Rendement Plus I2 je fond sa raznovrsnim klasama sredstava u portfelju. Fond ne plaća dividendu zato svi dobitci i interesi odražavaju se na neto vrednosti sredstava fonda. Promena cene jedinice tokom godine završenoj 31. decembra 2017. godine je bila +4.55% (6. do 31. decembra 2017: +0.61%). Naknada za upravljanje fondom se obračunava dnevno po godišnjoj stopi od 0.20% sredstava i odbija se od fonda čime se smanjuje vrednost neto sredstava fonda. Tokom 2017. godine nije bilo povlačenja iz ovog fonda.

6 INVESTICIJE NA RASPOLAGANJU ZA PRODAJU (NASTAVAK)

6.13 Naknade i rabati otvorenih instrumenata

	Za godinu završenu 31 decembar 2017			Za godinu završenu 31 decembar 2016			
	Bruto naknada	Rabati	Neto naknada	Bruto naknada	Rabati	Neto naknada	
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	
Vanguard – GSIF	6.1	910,863	(454,909)	455,954	872,731	(418,909)	453,822
BNY Mellon – RRF	6.2	798,961	-	798,961	1,212,352	-	1,212,352
AXA – GILB	6.3	384,576	(48,072)	336,504	369,104	(46,138)	322,966
Schroders – SISF	6.4	51,528	-	51,528	91,476	-	91,476
Schroders – GDG	6.5	520,466	-	520,466	112,627	-	112,627
Nordea 1 – GSEF	6.6	747,430	-	747,430	510,394	-	510,394
Nordea 1 – SRF	6.7	1,342,831	-	1,342,831	1,142,434	-	1,142,434
Amundi – 3M I	6.8	15,950	(2,396)	13,554	-	-	-
AXA – WFOI	6.9	428,939	-	428,939	306,265	-	306,265
Pictet – HDS	6.10	317,056	-	317,056	268,573	-	268,573
BNP Paribas – PDP	6.11	616,751	(89,046)	527,705	74,306	(10,604)	63,702
Amundi – RPI2	6.12	119,881	-	119,881	6,587	-	6,587
KBI – IDEF ¹		-	-	-	216,798	(11,225)	205,573
Tobam – ABWEF ¹		-	-	-	51,132	(28,811)	22,321
Svega naknade i rabata otvorenih instrumenata		6,255,232	(594,423)	5,660,809	5,234,779	(515,687)	4,719,092

¹ Otkupljeno u celosti tokom 2016.

7 INVESTICIJE KOJA SE DRŽE DO DOSPE•A

ISIN Stopa Rok dospe•a	2017				
	Na dan 1 januar	Novi plasmani	Dobitak kamate	Dospe•e / Kuponi	Na dan 31. decembar
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
KV1206110619 2.80 31.03.2017	352,222	-	2,678	(354,900)	-
KV1206520656 3.20 29.05.2018	7,015,942	-	227,166	(224,000)	7,019,108
KV1206710671 2.80 30.06.2017	10,001,342	-	138,658	(10,140,000)	-
KV1207130716 4.90 31.08.2020	4,305,757	-	232,969	(211,680)	4,327,046
KV1207210725 2.80 30.09.2017	10,070,623	-	209,377	(10,280,000)	-
KV1207610763 2.60 31.12.2017	7,942,503	-	214,197	(8,156,700)	-
KV1208030808 3.50 26.02.2021	4,607,972	-	182,084	(162,400)	4,627,656
KV1108540856 0.50 17.05.2017	7,865,058	-	14,942	(7,880,000)	-
KV1108640860 0.40 14.06.2017	12,507,095	-	22,905	(12,530,000)	-
KV1208710879 0.70 30.06.2018	4,042,078	-	40,448	(28,420)	4,054,106
KV1108940891 0.20 16.08.2017	9,987,355	-	12,645	(10,000,000)	-
KV1210321032 0.80 26.05.2020	-	4,965,244	24,989	(21,000)	4,969,233
KV1110441048 0.40 13.06.2018	-	5,826,435	12,936	-	5,839,371
KV1210511057 0.50 30.06.2019	-	10,000,000	25,205	(25,000)	10,000,205
KV1210631062 1.20 04.07.2022	-	4,541,347	35,811	-	4,577,158
KV1110741079 0.27 15.08.2018	-	14,958,407	15,641	-	14,974,048
KV1210841085 3.20 30.08.2024	-	6,184,186	27,807	-	6,211,993
KV1210931093 1.30 30.09.2022	-	2,661,226	10,485	-	2,671,711
KV1111021101 0.15 11.10.2018	-	12,460,551	4,204	-	12,464,755
KV1211121117 0.90 16.11.2020	-	5,825,506	7,878	-	5,833,384
KV1111241123 0.35 05.12.2018	-	7,473,552	1,814	-	7,475,366
	78,697,947	74,896,454	1,464,839	(60,014,100)	95,045,140

Investicije KPŠF-PS koja se drže do dospe•a sastaju se od obveznica Trezora Kosova dospe•a sa originalnim rokom dospe•a izme•u 6 meseci i 7 godina. Obveznica Trezora Kosova još nisu rangirane. Namera Upravnog odbora je da drži do dospe•a sve investicije KPŠF-PS u tim instrumentima.

7 INVESTICIJE KOJA SE DRŽE DO DOSPEĆA (NASTAVAK)

ISIN Stopa Rok dospeća	2016				
	Na dan 1 januar	Novi plasmani	Dobitak kamate	Dospeće / Kuponi	Na dan 31. decembar
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
KV1204610466 2.60 30.06.2016	6,003,271	-	74,729	(6,078,000)	-
KV1205110510 2.90 30.09.2016	7,050,844	-	152,156	(7,203,000)	-
KV1205510558 2.90 01.12.2016	7,517,445	-	200,055	(7,717,500)	-
KV1105940594 2.00 10.02.2016	9,977,475	-	22,525	(10,000,000)	-
KV1206110619 2.80 31.03.2017	351,189	-	10,833	(9,800)	352,222
KV1106440648 1.50 18.05.2016	9,942,683	-	57,317	(10,000,000)	-
KV1206520656 3.20 29.05.2018	7,012,258	-	227,684	(224,000)	7,015,942
KV1206710671 2.80 30.06.2017	10,000,956	-	280,386	(280,000)	10,001,342
KV1207130716 4.90 31.08.2020	4,284,956	-	232,481	(211,680)	4,305,757
KV1207210725 2.80 30.09.2017	10,070,235	-	280,388	(280,000)	10,070,623
KV1107420749 1.60 20.04.2016	4,418,238	-	21,762	(4,440,000)	-
KV1107540754 1.60 07.12.2016	5,072,929	-	77,071	(5,150,000)	-
KV1207610763 2.60 31.12.2017	7,934,622	-	214,581	(206,700)	7,942,503
KV1208030808 3.50 26.02.2021	-	4,544,972	153,370	(90,370)	4,607,972
KV1108420848 0.30 19.10.2016	-	14,977,284	22,716	(15,000,000)	-
KV1108540856 0.50 17.05.2017	-	7,840,363	24,695	-	7,865,058
KV1108640860 0.40 14.06.2017	-	12,479,527	27,568	-	12,507,095
KV1208710879 0.70 30.06.2018	-	4,042,077	20,346	(20,345)	4,042,078
KV1108940891 0.20 16.08.2017	-	9,979,819	7,536	-	9,987,355
	89,637,101	53,864,042	2,108,199	(66,911,395)	78,697,947

8 DEPOZITI

					2017	
Banka Stopa Uloženo Dospjeće	Na dan 1 januar	Novi plasmani	Dobitak kamate	Dospeli	Na dan 31. decembar	
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	
BPB 1.80 15.12.2016 15.12.2017	8,006,707	-	137,293	(8,144,000)	-	
BKT 1.45 16.12.2016 18.12.2017	8,005,071	-	111,551	(8,116,622)	-	
TEB 1.00 20.12.2017 20.12.2017	4,001,311	-	38,685	(4,039,996)	-	
BKT 1.10 14.07.2017 16.07.2018	-	4,000,000	20,614	-	4,020,614	
BKT 1.50 14.07.2017 15.07.2019	-	5,000,000	35,137	-	5,035,137	
NLB 1.10 14.07.2017 14.07.2018	-	4,000,000	20,614	-	4,020,614	
NLB 1.50 14.07.2017 14.07.2019	-	5,000,000	35,137	-	5,035,137	
TEB 1.20 14.07.2017 14.07.2018	-	5,000,000	28,109	-	5,028,109	
TEB 1.30 14.07.2017 14.07.2019	-	3,000,000	18,271	-	3,018,271	
BPB 1.80 31.07.2017 31.07.2018	-	501,000	3,805	-	504,805	
NLB 1.10 13.12.2017 13.12.2018	-	3,700,000	2,119	-	3,702,119	
BPB 2.11 15.12.2017 15.12.2018	-	8,300,000	8,157	-	8,308,157	
BKT 1.60 18.12.2017 18.12.2018	-	8,000,000	4,909	-	8,004,909	
TEB 1.20 20.12.2017 20.12.2018	-	3,900,000	1,539	-	3,901,539	
	20,013,089	50,401,000	465,940	(20,300,618)	50,579,411	

					2016	
Banka Stopa Uloženo Dospjeće	Na dan 1 januar	Novi plasmani	Dobitak kamate	Dospeli	Na dan 31. decembar	
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	
BKT 1.70 28.10.2015 27.10.2016	3,009,082	-	41,803	(3,050,885)	-	
BPB 1.50 28.10.2015 28.10.2016	3,008,014	-	37,110	(3,045,124)	-	
BPB 1.80 15.12.2016 15.12.2017	-	8,000,000	6,707	-	8,006,707	
BKT 1.45 16.12.2016 18.12.2017	-	8,000,000	5,071	-	8,005,071	
TEB 1.00 20.12.2016 20.12.2017	-	4,000,000	1,311	-	4,001,311	
	6,017,096	20,000,000	92,002	(6,096,009)	20,013,089	

Oroženja imaju originalni rok dospeća između 1 i 2 godine i imaju fiksne kamatne stope. Banke su sve komercijalne banke licencirane za operisanje u Republici Kosova (BKT - Banka Kombëtare Tregtare – Dega Kosovë; BPB - Banka për Biznes; TEB – Turkish Enterprise Bank); i NLB – NLB Prishtina).

9 OBAVEZE PREMA KPŠF-O

	Na dan 31 decembar 2017	Na dan 31 decembar 2016
	EUR	EUR
Naknade naplaćene računima učesnika i rabati – plativi	396,359	373,957
Razlika od refundacija pogrešnih doprinosa – plativi	2,182	1,137
Ukupno obaveze prema KPŠF - Operacije	398,541	375,094

Na dan 31. decembra 2017 bilans plativih naknada u iznosu od 396,359 EUR odnosi se na naknade KPŠF-a naplaćene računima učesnika koje nisu bili prenete na KPŠF-O na datum izveštavanja (2016: 373,957 EUR).

Kada je dokazano da su penzijski doprinosi plaćene greškom, nominalni iznos se vraća kod platioca. U skladu sa politikama KPŠF-a na snazi razlika vraćenog iznosa i vrednost otkupljenih jedinica na dan nadoknade treba da se tretira kao prihod (ili rashod) KPŠF-O. Na dan 31. decembra 2017 razlika vraćenog iznosa plativih je bila 2,182 EUR (31 decembar 2016: 1,137 EUR).

10 OBAVEZE ZA OTKUPLJENE JEDINICE

	Na dan 31 decembar 2017	Na dan 31 decembar 2016
	EUR	EUR
Obaveze za refundacije	125,497	76,640
Obaveze za povraćene štednje	341,881	192,955
Obaveze za ne alocirana sredstva	9,967,983	-
Ukupno obaveze za otkupljene akcije	10,435,361	269,595

Na dan 31. decembra 2017, bilans sredstava otkupljeni putem refundacija ili isplate beneficija koja nisu preneti korisnicima do datuma izveštavanja iznosi 467,378 EUR (2016: 269,595 EUR).

U skladu sa stavom 3 člana 3 Zakona br. 05/L-116 kojim se menja stav 7.11. člana 7 Zakona br. 04/L-101 o penzijskim fondovima na Kosovu, doprinosi primljeni pre više od 6 godina koji su ostali neraspoređeni zbog nedostatka potpune i / ili tačne informacije - tačnije doprinosi primljeni u periodu od avgusta 2002. godine do septembra 2011. - otkupljeni su u decembru 2017. godine i bili su plativi konsolidovanom budžetu Kosova na datum izveštavanja, a isplata je izvršena tokom januara 2018. godine. Vrednost otkupa iznosila je 9,967,983 EUR i sastojala se od nominalnih doprinosa u iznosu od 7,026,365 EUR i od neto dobitaka u iznosu od 2,941,618 EUR.

11 NE-DOPRINOSI

Ulazni transferi na račun naplate KPŠF-a u CBK, koji su u vreme obrade bankovnog izveštaja identifikovani da su plaćeni greškom i nisu penzijski doprinosi, klasifikuju se kao ne-doprinosi i ne konvertiraju se na jedinice. U svim ostalim slučajevima dolazni transferi doprinosa se konvertiraju u jedinice, a kasnije ako se dokazuje da su učinjeni greškom oni se otkupljaju putem refundacije. Na dan 31 decembra 2017, bilans ne-doprinosa koji još nije vraćen do datuma izveštavanja iznosi 49,298 EUR (2016: 22,099 EUR).

12 OSTALI PRIHODI

Tokom godine završenoj 31. decembra 2017 Upravni odbor KPŠF-a je odlučio da refundira 385,000 EUR u penzijski fond od viška KPŠF-0 za investicione aktivnosti (2016: 440,000 EUR).

13 NAKNADE ZA UPRAVLJANJE NA TERET RAČUNA UČESNIKA

	Za godinu završenu 31 decembar 2017	Za godinu završenu 31 decembar 2016
	EUR	EUR
Naknade za investicione aktivnosti	6,043,149	5,239,164
Naknade za operativne aktivnosti	1,245,535	1,083,849
Ukupno naknade za upravljanje na teret račun učesnika	7,288,684	6,323,013

Naknade su obračunate dnevno prema formuli:

$$\text{Naknada} = [\text{Bruto sredstva učesnika}] * [\text{Stopa}] / [\text{Broj dana u godini}] .$$

Ukupne naknade naplaćene nad bruto sredstvima učesnika u cilju finansiranja aktivnosti KPŠF-a za godinu koja se završava 31. decembra 2017. iznosi 7,288,684 EUR (2016: 6,323,013 EUR).

Naplaćene tarife za period raportisanja, usvajane od strane Skupštine Republike Kosovo u skladu sa Zakonom br. 04/L-168, bile su kao sledeće:

Datum od	Datum do	Takse za investicione aktivnosti	Takse za operativne aktivnosti	Ukupne takse
1 januar 2016	21 februar 2016	0.400% g.	0.085% g.	0.485% g.
22 februar 2016	31 decembar 2016	0.398% g.	0.082% g.	0.480% g.
1 januar 2017	31 decembar 2017	0.393% g.	0.081% g.	0.474% g.

14 POJEDINA•NI RA•UNI U•ESNIKA

	Na dan 31 decembar 2017	Na dan 31 decembar 2016
	Broj ra•una	Broj ra•una
Ra•uni bez povla•enja štednje	553,015	508,537
Ra•uni sa povla•enjem štednje	38,512	33,386
Ukupno ra•una	591,527	541,923

Ra•un sa povla•enjem štednje predstavlja ra•une sa kojih su penzije štednje povu•ene zbog: (i) penzionisanje u•esnika koji dostižu 65 godina ili koji postaju trajni invalidi; ili (ii) naslednici, smatrani zakonski pravim, naslede penzije štednje umrlog u•esnika. Od 591,527 u•esnika za koje je KPŠF otvorio ra•un penzijske štednje, 352,849 su imali doprinose koji pripadaju godini završenoj 31. decembra 2017 (2016: 312,672 od 541,923 otvorenih ra•una).

Doprinosi u KPŠF se upla•uju od poslodavaca u korist zaposlenih koji su stalni stanovnici Kosova po stopi od najmanje 5% od bruto prihoda zaposlenika, za oba dvoje, zaposlenika i poslodavca. Zajedno sa dobrovoljnim doprinosima, zaposlenik i poslodavac mogu maksimalno da izdvoje do 15% od bruto prihoda zaposlenika.

Poslodavci su dužni da dostave podatke plate u portal PUK-a kako bi dobili dokument pla•anja za dati mesec. Samozaposleni upla•uju doprinose kvartalno. PUK •ini dostupnim informacije za KPŠF i tako•e je odgovoran za poštovanje od strane poslodavaca i sprovo•enje takvih pridržavanja putem kazni izdatih delikventnih poslodavcima.

Uglavnom zbog nesavršene prirode procesa prikupljanja i izveštavanja na snazi pre •etvrtog kvartala 2012, kada je uveden portal PUK-a, prikupljena sredstva nisu u potpunosti prenete na individualne ra•une u•esnika. Od kako je uveden portal ogromna ve•ina doprinosa se dodeljuju individualnim ra•unima na isti dan kada se obra•uju uplate. Uglavnom zbog neprijavlivanja od strane poslodavaca za prethodne periode, iznos od 2,288,327 EUR nije bio dodeljen na pojedine ra•une u•esnika na dan 31. decembra 2017 (31. decembar 2016: 9,445,896 EUR).

Tokom 2017. godine KPŠF je dodelio iznos od 299,699 EUR na individualne ra•une od iznosa nedodeljenih doprinosa na dan 31. decembra 2016 i otkupio je kao ne alocirana sredstva doprinose u iznosu od 7,026,365 EUR.

Priroda i razlog doprinosa nedodeljenih na pojedine ra•une u•esnika je dat u prilogu:

Razlog	Na dan 31 decembar 2017	Na dan 31 decembar 2016
	EUR	EUR
Poslodavci nisu podneli izveštaje doprinosa	2,041,184	8,291,067
Doprinosi nisu dodeljeni u ra•une poslodavaca	18,870	635,365
Neta•ne kombinacije broja li•ne karte i imena/prezimana	228,273	519,464
Ukupno nedodeljenih doprinosa	2,288,327	9,445,896
Kumulativni doprinosi konvertisani u jedinice do datuma izveštavanja	1,422,168,517	1,262,410,998
Nedodeljeni doprinosi kao procenat kumulativnih doprinosa konvertisane u jedinice do datuma izveštavanja	0.16%	0.75%

14 POJEDINAČNI RAČUNI UČESNIKA (NASTAVAK)

Drugi način kako bi se video napredak procesa sravnjenja je uporedbom alociranih sredstava i neto imovine pod upravljanjem, kako je navedeno u nastavku:

	Napomena	Na dan 31 decembar 2017	Na dan 31 decembar 2016
		Value EUR	Value EUR
Neto imovina doprionosioca		1,644,799,405	1,427,504,211
Dospeli doprinosi ne konvertirani u jedinice na dan izveštavanja	5	(10,151,350)	(9,533,337)
Neto imovina doprinosioca konvertiranih u jedinice		1,634,648,055	1,417,970,874
Bilans sredstava u individualnim računima		1,631,759,860	1,405,721,979
Procenat neto imovine doprinosioca konvertiranih u jedinice koji su u individualnim računima		99.82%	99.14%

15 ISPLAĆIVANJE BENEFICIJA KROZ POVLAČENJE U FAZAMA

U skladu sa Uredbom CBK-a za povlačenje penziona štednje, promenutoj avgusta 2017. godine učesnici koji se penzionišu sa bilansom računa u KPŠF iznad praga od 3,000 EUR moraju da povuku svoju ušteevinu u fazama ali imaju opciju da 20% bilansa prime jednom isplatom (2016: prag od 3,000). Učesnici dobijaju mesečne isplate u visini od: 1% od balansa računa na dan penzionisanja od KPŠF ili 200 EUR, koji god je veći (2016: 1% ili 200 EUR, koji god je veći). Instrukcija za povlačenje u fazama je uslovna do vremena kada će anuiteti biti na raspolaganju na Kosovu. Prilikom odlaska u penziju kompletan bilans KPŠF računa učesnika, minus deo primljen jednom isplatom, se prenosi kod komercijalne banke ugovorene za pružanje usluge povlačenja u fazama, i sredstva se više ne obračunavaju kao sredstva KPŠF-PS. Lica koji se penzionišu sa bilansom ispod praga podižu štednju jednom isplatom.

16 IZVEŠTAJ O PROMENAMA U JEDINICAMA KOJA PRIPADAJU DOPRINOSIOCIMA

	Napomena	2017	2016
		Jedinice	Jedinice
Na dan 1 januar		1,030,807,350	933,353,972
Izdane jedinice u toku godine		111,815,014	113,214,950
Otkupljene jedinice zbog povlačenja sredstva		(19,436,297)	(14,364,666)
Otkupljene jedinice zbog ne alociranih sredstva		(6,798,515)	
Otkupljene jedinice zbog refundacija i korekcija		(446,350)	(1,396,906)
Na dan 31 decembar		1,115,941,202	1,030,807,350
Neto imovina doprinosioca konvertiranih u jedinice	14	1,634,648,055	1,417,970,874
Neto vrednost jedinice na dan izveštavanja		EUR 1.4648	EUR 1.3756

17 DEŠAVANJA POSLE DATUMA FINANSIJSKOG STANJA

Ne postoje ostali kasniji događaji koji zahtevaju prilagođavanje ili dalje obelodanjanje u finansijskim izveštajima za godinu koja se završava 31. decembra 2017.

ADRESA

Ul. "Agim Ramadani" #182-184
10000 Priština, Kosovo

E-MAIL I VEB

info@trusti.org
www.trusti.org

Fondi i Kursimeve
të Kosovës Pensionale

Fondi i Kursimeve Pensionale të Kosovës
Kosovski Penzijski Štedni Fond
Kosovo Pension Savings Trust